

Plenumvergadering

van

DONDERDAG 23 OKTOBER 2025

Namiddag

Séance plénière

du

JEUDI 23 OCTOBRE 2025

Après-midi

De vergadering wordt geopend om 14.17 uur en voorgezeten door de heer Peter De Roover, voorzitter.
La séance est ouverte à 14 h 17 et présidée par M. Peter De Roover, président.

De **voorzitter**: De vergadering is geopend.
La séance est ouverte.

Een reeks mededelingen en besluiten moeten ter kennis gebracht worden van de Kamer. U kunt die terugvinden op de webstek van de Kamer en in het integraal verslag van deze vergadering of in de bijlage ervan.

Une série de communications et de décisions doivent être portées à la connaissance de la Chambre. Elles seront reprises sur le site web de la Chambre et insérées dans le compte rendu intégral de cette séance ou son annexe.

Aanwezig bij de opening van de vergadering zijn de ministers van de federale regering:
Ministres du gouvernement fédéral présents lors de l'ouverture de la séance:
Geen/Aucun.

Collega's, zoals u weet, bestaat dit Huis uit 150 leden. Ik heb gisteren een e-mail ontvangen van een Kamerlid met de mededeling dat hij ons verlaat. Dat betekent ook dat hij wordt vervangen.

01 Toelating, onderzoek van de geloofsbrieven en eedaflegging **01 Admission, vérification des pouvoirs et prestation de serment**

We gaan over tot de eedaflegging van de opvolger die in aanmerking komt om de heer Alexander De Croo, ontslagnemend op 23 oktober 2025, te vervangen.
Nous procédons à la prestation de serment du suppléant appelé à siéger en remplacement de M. Alexander De Croo, qui a démissionné le 23 octobre 2025.

De opvolger die hem zal vervangen is de heer Sandro Di Nunzio, opvolger voor de kieskring Oost-Vlaanderen. Le suppléant appelé à le remplacer est M. Sandro Di Nunzio, suppléant de la circonscription électorale de Flandre orientale.

De geloofsbrieven van de heer Sandro Di Nunzio werden tijdens onze vergadering van 10 juli 2024 geldig verklaard.
Les pouvoirs de M. Sandro Di Nunzio ont été validés en notre séance du 10 juillet 2024.

Daar het aanvullend onderzoek, door artikel 235 van het Kieswetboek voorgeschreven, uitsluitend slaat op het behoud van de verkiesbaarheidsvereisten, gaat het, gelet op de verkregen stukken, in de huidige omstandigheden om een loutere formaliteit.
Comme la vérification complémentaire, prévue par l'article 235 du Code électoral, ne porte que sur la conservation des conditions d'éligibilité, il apparaît que cette vérification, n'a, au vu des pièces obtenues, qu'un caractère de pure formalité.

Ik stel u dus voor tot de toelating over te gaan van dit lid.
Je vous propose donc de passer à l'admission de ce membre.

Geen bezwaar? *(Nee)*

Aldus zal geschieden.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Ik memoreer de bewoordingen van de eed: "Ik zweer de Grondwet na te leven", "Je jure d'observer la Constitution", "Ich schwöre die Verfassung zu befolgen".

Je rappelle les termes du serment: "Je jure d'observer la Constitution", "Ik zweer de Grondwet na te leven", "Ich schwöre die Verfassung zu befolgen".

Ik verzoek de heer Sandro Di Nunzio de grondwettelijke eed af te leggen.

Je prie M. Sandro Di Nunzio de prêter le serment constitutionnel.

Sandro Di Nunzio legt de grondwettelijke eed achtereenvolgens af in het Nederlands, in het Frans en in het Duits.

Sandro Di Nunzio prête le serment constitutionnel successivement en néerlandais, en français et en allemand.

De heer Sandro Di Nunzio zal deel uitmaken van de Nederlandse taalgroep.

M. Sandro Di Nunzio fera partie du groupe linguistique néerlandais.

Mijnheer Di Nunzio, ik wens u veel succes in de uitoefening van uw ambt.

Collega's, ik vermoed dat dit niet elke week het geval zal zijn, maar vandaag zit er een gewezen eerste minister en vanaf nu ook gewezen Kamerlid in de toeschouwersloge.

02 Dankwoord aan de heer Alexander De Croo

02 Remerciements à M. Alexander De Croo

De **voorzitter** (*zich richtend tot de heer De Croo in de tribune*): Mijnheer De Croo, we hebben hierbeneden in de plenaire zaal regelmatig met elkaar de spreekwoordelijke degens gekruist. We hebben dat altijd op een ordentelijke en scherpe, maar politiek correcte manier gedaan.

In moeilijke omstandigheden bent u premier geworden. Dat heeft zich vertaald in een beleid waarover wij het oneens waren, toen ik nog mijn vorige functie bekleedde. U hebt echter, hoe dan ook en ongeacht hoe men daarover denkt, de functie van eerste minister waargenomen in moeilijke en bijzondere omstandigheden.

Het geheugen is kort, maar ik wil in herinnering brengen dat we hier een coronaperiode hebben gekend en dat we toen in zeer beperkte bezetting hebben moeten vergaderen, toen onze volksgezondheid zwaar onder druk stond.

U hebt uiteraard ook daarvoor een lange loopbaan achter de rug in diverse functies. Ik dank u voor de manier waarop u destijds, als minister en als premier, met het Parlement in dialoog bent gegaan en wens u vanzelfsprekend het allerbeste voor het vervolg van uw loopbaan.

(*Applaus*)

(*Applaudissements*)

02.01 Alexia Bertrand (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, ik wil namens onze fractie ook graag enkele woorden zeggen.

Beste collega's, vandaag zwaaien we iemand uit die de voorbije jaren niet alleen de premier van ons land was, maar ook en misschien vooral een man met klasse.

Alexander, je hebt België geleid door uitzonderlijke tijden, door crisissen die niemand had voorzien en die leiderschap vereisten, kalm leiderschap, niet het luide woord, maar het juiste woord, niet de aanval, maar de oplossing, niet de pose, maar de daad. Ik heb steeds je vermogen om standpunten te verzoenen bewonderd, om te luisteren, ook wanneer de toon scherp was, om respect te tonen, zelfs als dat niet wederzijds was.

Il faut combattre les idées, pas les personnes. C'est ta devise et je pense qu'elle peut tous nous inspirer.

Beste Alexander, namens onze fractie danken wij u voor uw jarenlange inzet, uw klasse, uw menselijkheid en uw scherpzinnigheid. In een tijd van slogans koos u voor nuance en dat is misschien de moeilijkste vorm van moed. Laat dat misschien uw erfenis zijn: dat kracht en respect samen kunnen gaan. Alexander, wij wensen u alle succes bij de Verenigde Naties. Dat een Belg een taak van zo'n gewicht en betekenis op zich kan nemen op wereldniveau, daar kunnen wij alleen maar trots op zijn.

De **voorzitter**: Mevrouw Bertrand, dank u voor deze aanvullende woorden.

Mijnheer de premier, u bent altijd welkom in onze tribune. Premier, blijft men dat eigenlijk voor de rest van zijn leven? Het is in elk geval een oude gewoonte om u zo aan te spreken. Ik wens u alvast veel succes in New York of in Nairobi, want u zult misschien in warmere oorden vertoeven.

03 Agenda

03 Ordre du jour

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 22 oktober 2025 hebt u een gewijzigde agenda voor de vergadering van vandaag ontvangen.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 22 octobre 2025, vous avez reçu un ordre du jour modifié pour la séance d'aujourd'hui.

Zijn er dienaangaande opmerkingen? (*Nee*)

Y a-t-il une observation à ce sujet? (*Non*)

Bijgevolg is de agenda aangenomen.

En conséquence, l'ordre du jour est adopté.

04 Moties tot vordering van een regeringslid

04 Motions en vue de requérir la présence d'un membre du gouvernement

04.01 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Mijnheer de voorzitter, onze huidige premier had ons beloofd dat hij helemaal anders zou werken dan de vorige premier. Blijkbaar gaat het binnen de meerderheid vandaag echter niet echt beter. We hadden daarover vragen gericht aan de premier, de heer De Wever, want blijkbaar is het *ambiance générale* in de regering op dit moment. Ik citeer de heer De Wever: "Wie geen moeilijke beslissingen kan nemen, is niet capabel om te besturen." Dan heeft hij het duidelijk over zijn vicepremiers, zijn collega's, de heer Prévot, de heer Rousseau, de heer Bouchez natuurlijk en de heer Mahdi.

J'entends les propos de M. Prévot: "Une chute du gouvernement n'est jamais à exclure". On entend vraiment qu'il n'y a plus aucune unité.

Mijnheer de voorzitter, is er nog een meerderheid? Dat is de vraag die de natie zich stelt. Dat is de vraag die de mensen zich stellen. Er is slechts één minister die daarop kan antwoorden: de eerste minister. We horen immers zijn vicepremiers. Ik weet niet wat de heer Clarinval ervan vindt. Het zou interessant zijn dat te horen.

Wij hebben vandaag enkele vragen gericht aan de premier. Ik kan begrijpen dat hij hier niet onmiddellijk om 14.00 uur kon zijn, er is immers een Europese top. Hij was bereid, beste collega's, om naar hier te komen voor de State of the Union als er een akkoord was bereikt. Met een akkoord op zak zou hij hier een toespraak houden, maar zonder akkoord is hij onvindbaar.

De **voorzitter**: Mijnheer Hedebouw, ik moet u hier terechtwijzen. Ik weet niet waar u die informatie vandaan haalt. Gisteren heb ik in de Conferentie van voorzitters gezegd dat, als er een akkoord zou zijn, ik niet uitsloot dat de premier mogelijk vandaag zou komen.

04.02 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Dat is exact wat ik zeg, mijnheer de voorzitter.

De **voorzitter**: Nee, dat is niet exact wat u zegt. U zegt dat hij beschikbaar is ...

04.03 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): U zegt dat, als er een akkoord is, u niet uitsluit ... Daar komen we op het punt, mijnheer de voorzitter.

De **voorzitter**: Ik heb daar letterlijk aan toegevoegd dat ik de premier uiteraard niet kan engageren.

04.04 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Wat goed is, mijnheer de voorzitter, is dat u niet uitsluit dat de premier naar hier komt. Dat hoor ik en ik ga daarmee akkoord, mijnheer de voorzitter.

Daarom stel ik voor aan alle collega's, als iedereen het daarmee eens is, om de premier vandaag om toelichting te vragen. Dat hoeft niet noodzakelijk via artikel 50 te gebeuren, het kan ook op een informele, vriendschappelijke manier, via een gedachtewisseling onder ons. Kunnen we er allemaal mee akkoord gaan dat we de premier vragen om vandaag uitleg te komen geven over de vraag of er nog een meerderheid is? Kunnen we het daar allemaal over eens zijn? Dat mag gerust om 16.00 uur, het hoeft niet om 14.00 uur te zijn. Bedankt, beste collega's.

De **voorzitter**: U bent op de hoogte gebracht van de afwezigheid van de premier en van de reden daarvoor. Dat is het enige wat ik daarover kan meedelen.

04.05 Pierre-Yves Dermagne (PS): Monsieur le président, je voudrais avant tout, au nom de mon groupe, m'associer aux félicitations et aux remerciements qui ont été adressés à notre ancien premier ministre, M. Alexander De Croo. Je tenais à le féliciter pour la fonction qu'il va être amené à assumer, avec honneurs, j'en suis certain, pour lui-même et pour notre pays.

La présence de notre ancien premier ministre aujourd'hui contraste, monsieur le président, mesdames et messieurs les membres de la majorité, avec l'absence, une nouvelle fois, du premier ministre de ce gouvernement et de cette majorité, si tant est que les deux existent encore aujourd'hui.

Monsieur le président, mesdames et messieurs les membres de la majorité, on nous avait dit, quand vous avez prêté serment, qu'avec cette majorité, homogène, sans les socialistes francophones, on allait voir ce qu'on allait voir!

Le **président**: Monsieur Dermagne, y a-t-il une demande? Si vous avez une demande écrite, nous pourrions tenir un débat, en application de l'article 50.

04.06 Pierre-Yves Dermagne (PS): Laissez-moi terminer, monsieur le président, à propos de la séance plénière d'aujourd'hui, qui est une séance plénière "normale", alors qu'elle n'aurait pas dû l'être. Cela fait 10 jours que nous attendons le premier ministre, le chef de cette soi-disant majorité, de ce soi-disant gouvernement, pour nous présenter sa déclaration de politique générale et le budget de cette majorité pour 2026, mais aussi pour les années suivantes. À ce jour, nous n'avons encore rien vu, rien entendu, si ce n'est des déclarations dans la presse.

On ne peut faire comme s'il n'y avait pas de fait politique majeur...
(*Applaudissements sur les bancs du PS. Le micro de M. Dermagne est coupé*)

Le **président**: Excusez-moi, monsieur Dermagne. Si vous demandez l'application de l'article 50, vous devez présenter une demande écrite.

Mijnheer Dermagne, ik neem daarover geen standpunt in. Ik zeg alleen dat, wanneer er een schriftelijk verzoek is – en ik vermoed dat dat zo meteen zal worden ingediend – wij dan bij toepassing van het Reglement daarover het passend debat kunnen voeren. Ik heb geen enkel probleem met uw betoog als zodanig.

Entre-temps, j'ai reçu une demande écrite. Vous pouvez poursuivre.

04.07 Pierre-Yves Dermagne (PS): Monsieur le président, je vous remercie.

En quelques semaines, vous, mesdames et messieurs les membres de la majorité, êtes parvenus à trouver 34 milliards et à faire payer 95 % de la facture par la classe moyenne. En six mois, vous avez doublé le déficit, de 20 à 40 milliards d'euros. Depuis ces trois dernières semaines, mesdames et messieurs de la majorité,

vous n'avez aucune idée du montant des économies que vous voulez faire reposer sur les épaules de la population de ce pays: 20, 16, 10, 6, 7, à nouveau 10 milliards. Cela ressemblait plus au tirage du Lotto, mais sans le numéro gagnant pour la population – puisque c'est, bien entendu, le numéro perdant –, qu'à un exercice de conclave budgétaire.

Monsieur le président, mesdames et messieurs les membres de la majorité, vos comptes ne sont pas bons. Vous devez changer de cap. Arrêter de taper sur le monde du travail, arrêtez de taper sur les retraités, arrêtez de taper sur les malades! Écoutez les centaines de milliers de personnes qui étaient dans la rue la semaine dernière et qui le seront encore dans les prochains jours! Changez de cap! Entendez la rue, entendez les travailleurs et travailleuses de ce pays, et respectez-les enfin!

De **voorzitter**: Ik zal de fracties die daarover het woord vragen met toepassing van het Reglement aan het woord laten.

04.08 Barbara Pas (VB): Mijnheer de voorzitter, het gebeurt geregeld dat we de eerste minister missen op het vragenuurtje als gevolg van een belangrijke Europese top. De berg waar deze regering niet over geraakt, wordt op de Europese top wellicht nog wat hoger gemaakt. Ik begrijp dus dat het een belangrijke Europese top is.

Dat neemt echter niet weg dat wij normaal gezien tien dagen geleden de State of the Union hadden moeten hebben. In die tien dagen hebben we in dit Huis de eerste minister niet gezien en we hebben niet de kans gehad om hem te ondervragen. Op de dag waarop de State of the Union had moeten plaatsvinden, hebben we om zijn aanwezigheid gevraagd. Ik heb toen verwezen naar het gebruik dat in het Vlaams Parlement bestaat. Als men daar de Septemberverklaring niet tijdig haalt, is de minister-president ten minste aanwezig om een korte verklaring te geven, zelfs in aanwezigheid van de voltallige regering. Hier hebben we de premier echter niet gezien. Men heeft ervoor gekozen te doen alsof er geen State of the Union bestond en te zeggen dat dit Huis zijn werkzaamheden gewoon moest voortzetten.

Het resultaat is dat we een chaotische week achter de rug hebben, aangezien talrijke commissievergaderingen werden afgelast omdat de ministers afwezig waren, inbegrepen de commissie voor Binnenlandse Zaken, waar heel wat vragen voor de premier op de agenda stonden. Dat hij niet hoog oploopt met het Parlement, weten we intussen al, maar de premier zou wel de elementaire beleefdheid moeten hebben om, wanneer hij zijn deadlines niet haalt, op zijn minst een moment te voorzien waarop hij naar dit Huis komt om dat te motiveren en te verantwoorden. Dat is een kwestie van elementaire beleefdheid en u zou dat verzoek dringend aan hem moeten richten, mijnheer de voorzitter.

De **voorzitter**: Collega Pas, dat zal ik doen wanneer de Kamer in die zin een uitspraak heeft gedaan.

04.09 Alexia Bertrand (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, ik zal het kort houden.

Het is de tweede week op rij dat er geen State of the Union plaatsvindt en dat de premier hier niet aanwezig is. Ik zou u kunnen citeren uit 2022, mijnheer de voorzitter, toen u fractieleider in de oppositie was, maar dat zal ik niet doen.

Dat er vandaag een Europese top plaatsvindt, begrijpt iedereen, maar de premier kon gisteren in het Parlement, in de commissie voor Binnenlandse Zaken, aanwezig zijn. Dat heeft hij niet gedaan. Hij kan ook morgen naar het Parlement komen. Dat er onderhandelingen lopen, begrijpen wij ook. Dat betekent echter niet dat de premier geen uurtje aan het Parlement zou kunnen besteden. Dat kon gisteren en dat kan voor ons ook morgen.

Wat ons land nodig heeft – daarover zijn we het eens met de meerderheid – zijn hervormingen: de pensioenhervorming en de arbeidsmarkthervorming. U weet dat wij een aantal van die hervormingen vanuit de oppositie steunen, want die gaan in de goede richting.

De premier moet echter wel aan de burgers komen uitleggen wat er allemaal op hen afkomt en wat de gevolgen zijn van het missen van de deadline op het vlak van pensioenen, op het vlak van lonen, op het vlak van koopkracht en op het vlak van nieuwe belastingen. Wat moeten de mensen verwachten? Dat weten ze vandaag niet. De onzekerheid groeit dag na dag. Daarover moeten we kunnen debatteren, mijnheer de

voorzitter.

Wij verwachten van u als voorzitter en als verdediger van het Parlement dat u ervoor zorgt dat er een debat komt. Als dat niet vandaag in de plenaire vergadering kan – wat we begrijpen omdat er een Europese top plaatsvindt – dan moet dat in de commissie gebeuren.

Mijn vraag is dus heel eenvoudig. Wanneer zullen we de eerste minister kunnen ondervragen over de hervormingen, over de gevolgen daarvan, over hoe we de economie in dit land kunnen doen groeien en de economische activiteit kunnen stimuleren? Dat is onze bezorgdheid. Wij zijn daarin een partner, maar dan moeten we wel het debat kunnen voeren.

04.10 Sarah Schlitz (Ecolo-Groen): Monsieur le président, je vous adresse la demande formelle d'inviter le premier ministre à nous rejoindre dès qu'il le pourra, par exemple lors d'une pause-café durant sa réunion; en effet, on ne comprendrait pas qu'il aurait pu éventuellement se libérer pour venir présenter son budget, mais qu'il ne puisse pas le faire pour venir éclaircir la situation devant le Parlement. Selon moi, si c'était possible dans un cas, cela doit logiquement l'être dans l'autre.

Je vous remercie de lui faire passer ce message, d'autant plus que nous souhaiterions obtenir des réponses à différentes questions. On lit des choses dans la presse, on découvre des annulations de commissions – par exemple, les commissions des Finances et de l'Intérieur –, on se dit alors qu'il y a peut-être une réunion bilatérale ou un kern. C'est ainsi que, depuis les bancs de l'opposition, on découvre aujourd'hui où en sont les travaux budgétaires. Ça ne va pas!

On entend également des chiffres balancés par les médias: 20 milliards, 10 milliards, 6 milliards. Alors, on allait voir ce qu'on allait voir, on allait trouver un budget, non pas pour un an, mais pour quatre. Puis, tout à coup, il ne s'agit plus que d'une deuxième lecture de l'accord d'été. Bref, nous avons maintenant besoin de réponses sur les objectifs que poursuit en ce moment ce gouvernement.

On nous répète à longueur de journée que c'est la catastrophe, qu'il faut faire preuve de responsabilité, que cela sera difficile, qu'on va droit dans le mur et, d'un autre côté, on entend des provocations et des passes d'armes par presse interposée. On voit surtout des mesures qui, mises bout à bout, ne ressemblent en rien à un budget responsable de nature à préserver le pouvoir d'achat des Belges, à répondre aux difficultés que rencontre aujourd'hui la majorité de la population – en termes de pouvoir d'achat ou de pouvoir se loger et vivre dignement –, et des propositions complètement hallucinantes de cadeaux à ceux qui n'en ont absolument pas besoin.

C'est pour cela qu'aujourd'hui, nous souhaitons des réponses par rapport aux objectifs poursuivis, au calendrier et à la sauce à laquelle les Belges seront mangés dans les prochains mois.

Le **président**: Monsieur Hedebouw, je vous donne encore deux minutes, parce que vous avez déjà pris la parole.

04.11 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Monsieur le président, dans le cadre de l'application de l'article 50 du Règlement, j'introduis maintenant une demande officielle.

On n'arrive quand même pas à s'ôter l'impression que le premier ministre était prêt à venir au Parlement pour annoncer les bonnes nouvelles d'un accord, mais qu'il ne veut pas venir au Parlement quand il y a du bordel au sein du gouvernement. Ça, ça ne va pas!

M. Maxime Prévot, ici présent, déclarait ce matin sur les ondes que le gouvernement allait peut-être chuter. Vous vous rendez compte?

04.12 Maxime Prévot, ministre: (...)

04.13 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Si, vous l'avez dit. Vous n'êtes pas à l'aise, évidemment.

Donc, il va chuter. Il y a une heure, avant le sommet européen, M. De Wever, qui s'occupe de l'Europe, va quand même faire une déclaration sur la Belgique et dire que "ceux qui ne savent pas prendre des décisions

difficiles ne sont pas aptes à gouverner". Il parle évidemment de M. Bouchez, cela me paraît clair, et un peu de M. Prévot aussi, d'ailleurs.

(...): (...)

04.14 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Ah, il y a un fait personnel. C'est bon! (*Jubile et fait un geste de victoire*). Allez, venez! Exprimez-vous, mettez-vous à l'aise au Parlement! Franchement, mettez-vous à l'aise! Qu'au moins le débat public ait lieu. Ne le cantonnez pas dans une petite chambre!

Monsieur le président, une commission devait avoir lieu hier avec M. De Wever: elle a été supprimée. Il est donc clair que tous les débats prévus avec le premier ministre sont tout simplement annulés au niveau de la Chambre. Cela ne va pas, monsieur le président! Souvenez-vous des débats que nous avons déjà eus à l'époque, notamment avec Charles Michel. Nous avons le droit d'avoir le premier ministre ici. Pour ma part, cela peut se faire à 17 h, ou même demain si vous le souhaitez.

Je vous propose, chers collègues, d'interpréter l'article 50 du Règlement: il porte sur le droit du Parlement de pouvoir demander au premier ministre de venir apporter une réponse aux vice-premiers ministres présents aujourd'hui et aux présidents de partis présents ici. S'il vous plaît, demandez à tout le monde de voter cet article 50. Monsieur le président, je compte sur vous.

Le **président**: Je donnerai naturellement la parole au groupe MR, mais je la donne d'abord à M. Dedecker qui l'a aussi demandée.

04.15 Jean-Marie Dedecker (ONAFH): Mijnheer de voorzitter, collega's, ook ik heb een vraag ingediend ter attentie van de premier, maar hij is hier niet aanwezig. In tegenstelling tot heel wat collega's heb ik daar alle begrip voor. Er zijn immers prioriteiten.

De prioriteit vandaag is de Europese Raad, waar een discussie over België plaatsvindt. Die discussie gaat over onze toekomst, over de toekomst van Euroclear en 185 miljard euro, over de toekomst van onze economie en over de medeverantwoordelijkheid van alle Europese staten omtrent de vraag of we dat geld al dan niet zullen vrijmaken ten voordele van Oekraïne in het kader van de oorlog die daar woedt.

Ik vind dat we hier een kinderuurtje houden. Ik wist dat de premier niet aanwezig kon zijn, maar ik heb toch een vraag ingediend. Dat heb ik gedaan, omdat ik weet dat er in het kernkabinet ook andere ministers zijn die mijn vraag kunnen beantwoorden, want ze gaat over de crisissfeer en over de begroting.

Stop alstublieft dat kinderuurtje. Ik zit hier lang genoeg. Ik heb heel wat State of the Unions weten uitstellen. Ik heb zelfs een jaar meegemaakt waarin er geen werd gehouden. Ik heb hier ministers weten weglopen. Ik herinner me een eerste minister – een cd&v'er, een zekere Herman Van Rompuy – die, op het moment dat hij eerste minister was, naar Europa vertrok omdat hij daar president kon worden.

Het zal me worst wezen of de premier morgen of overmorgen komt. Wat mij interesseert, is dat er een akkoord komt, dat iedereen over zijn schaduw stapt en dat de premier hier de boodschap kan brengen dat er een akkoord is om dit langdurig zieke land te redden. Dat is voor mij belangrijker dan het kinderuurtje dat we hier nu houden. Ik zal mijn vraag dus stellen aan een andere minister. Ik dank u.

04.16 Georges-Louis Bouchez (MR): Monsieur le président, je souhaitais réagir parce que, manifestement, M. Hedebouw désirait m'entendre, et je ne voudrais certainement pas frustrer un camarade.

Je voudrais juste lui dire, et à tous ses camarades de gauche, qu'en fait, le courage, c'est de réformer, ce n'est pas de taxer. Pourtant, quand je vous entends, vous n'avez que ce mot-là à la bouche.

Ce que je veux dire de ce gouvernement, c'est qu'en huit mois, il a un bilan plus important que tous vos partis réunis sur les trente dernières années. Le groupe MR veut rappeler ici sa pleine et entière confiance au premier ministre et à l'ensemble de l'équipe gouvernementale pour trouver une solution. S'il est facile de commenter depuis le banc de touche, c'est sur le terrain qu'on met des buts! Ce gouvernement a montré qu'il était capable de mettre des buts, et il le fera une nouvelle fois!

Je vous remercie.

04.17 Axel Ronse (N-VA): Collega's, er wordt hier onzin verteld. Mevrouw Pas zei dat de eerste minister al tien dagen lang niet meer in het Parlement is geweest, mevrouw Bertrand had het zelfs over twee weken. Vorige donderdag nochtans heeft de eerste minister hier op alle vragen geantwoord.

Vraagt iemand zich af wat de eerste minister nu aan het doen is? Hij is nu aanwezig bij een van de moeilijkste bijeenkomsten op Europees niveau. Ik hoop dat iedereen in dit halfroond een kaarsje brandt opdat hij binnenhaalt wat we moeten binnenhalen, namelijk dat er geen claim komt op dit land waarbij Europa meer dan 185 miljard aan bevroren Russische middelen zou confisqueren. Ik hoop dat u beseft welke ramp dat zou betekenen. Ook hoop ik dat u beseft hoe zwakzinnig het zou overkomen mocht de eerste minister tijdens de koffiepauze van dat heel moeilijke overleg op Europees niveau naar ons Parlement komen.

De eerste minister is al wekenlang samen met alle andere vice-eersteministers bezig met de grootste binnenlandse politieke uitdaging van de eeuw. Ik begrijp dat sommige collega's het heel vreemd vinden dat er geen State of the Union is, maar het was jarenlang de traditie om zomaar wat in te dienen, om lucht in te dienen in het Parlement. Die tijden zijn voorbij. Er wordt nu echt gesaneerd, het land wordt opnieuw op orde gezet. Het is de logica zelfe dat dat met wat turbulentie gepaard gaat en dat het geen *walk in the park* is. Stop met hier een kindershow op te voeren. Het is alsof een huis in brand staat en men voortdurend de brandweer wil interviewen om te vragen hoe het blussen verloopt. Laat de eerste minister nu doorwerken. Zodra er een akkoord is, zal dat in het Parlement worden toegelicht. Op geen enkel moment werd een engagement aangegaan om hier vandaag iets voor te stellen. Er is alleen een engagement om voort te onderhandelen en te werken.

Mijnheer Hedebouw, ik ben blij u hier te zien, want ik zie u in het Parlement eerlijk gezegd nog minder dan de eerste minister. Alleen als de camera's er zijn, verkoopt u wat show, maar ik daag de aanwezige pers en de collega's uit om het aantal minuten dat u hier op uw bank zit, te noteren en te vergelijken met de tijd die de premier hier aanwezig is om antwoorden te geven. Welnu, u wordt overbetaald!

De **voorzitter**: Collega's, wenst nog iemand het woord? *(Nee)*

Dan gaan we over tot de behandeling van het verzoek van de collega's van Ecolo-Groen en PVDA-PTB om artikel 50 toe te passen.

Une première motion a été déposée par M. Raoul Hedebouw et est libellée comme suit:

"En vertu de l'article 50 du Règlement, la Chambre, réunie en date du 23 octobre 2025, demande au premier ministre Bart De Wever d'être présent à la séance plénière de ce jour".

Een eerste motie werd ingediend door de heer Raoul Hedebouw en luidt als volgt:

"Krachtens artikel 50 van het Reglement van de Kamer vraagt de Kamer, staande haar vergadering van 23 oktober 2025, dat premier Bart De Wever aanwezig zou zijn in de plenaire vergadering".

Une deuxième motion a été déposée par Mme Sarah Schlitz et est libellée comme suit:

"Je soussignée, Sarah Schlitz, demande la présence du premier ministre en vertu de l'article 50".

Een tweede motie werd ingediend door mevrouw Sarah Schlitz en luidt als volgt:

"Ik ondergetekende, Sarah Schlitz, vraag de aanwezigheid van de eerste minister krachtens artikel 50".

Ik stel voor dat we de beide vragen samen behandelen. *(Instemming)*

Ik stel u voor om ons over deze vraag uit te spreken.

Je vous propose de nous prononcer sur cette demande.

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 1)</i>		
Ja	46	Oui
Nee	74	Non
Onthoudingen	7	Abstentions
Totaal	127	Total

Bijgevolg zijn de moties verworpen.
En conséquence, les motions sont rejetées.

Reden van onthouding? (*Nee*)
Raison d'abstention? (*Non*)

Mondelinge vragen

Questions orales

05 Samengevoegde vragen van

- Steven Coenegrachts aan Bart De Wever (eerste minister) over "Het banenverlies in de Antwerpse chemiesector" (56001084P)
- Tine Gielis aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "De impact van het grote aantal collectieve ontslagen op de industriesector" (56001086P)
- Katrijn van Riet aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "De wake-upcall voor de eurocraten inzake onze industriële toekomst" (56001090P)
- Robin Tonniau aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "De malaise in de industrie" (56001091P)
- Sophie Thémont aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "De verslechterende economische situatie en de dalende koopkracht" (56001092P)

05 Questions jointes de

- Steven Coenegrachts à Bart De Wever (premier ministre) sur "Les pertes d'emplois dans l'industrie chimique anversoise" (56001084P)
- Tine Gielis à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "L'incidence du nombre élevé de licenciements collectifs dans le secteur de l'industrie" (56001086P)
- Katrijn van Riet à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "Le signal d'alarme pour les eurocrates concernant l'avenir de notre industrie" (56001090P)
- Robin Tonniau à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "Le malaise au sein de l'industrie" (56001091P)
- Sophie Thémont à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "La dégradation de la situation économique et du pouvoir d'achat" (56001092P)

05.01 **Steven Coenegrachts** (Open Vld): De regering staat stil, de eerste slachtoffers vallen: er verdwijnen 600 jobs bij BASF. Dat zijn 600 persoonlijke en familiale drama's en het zullen niet de laatste zijn.

Ik weet dat er na mij collega's van de N-VA en cd&v komen, die zullen zeggen dat Europa moet meer doen. Minister, de vraag is evenwel wat u al hebt gedaan. Wat heeft Arizona al gedaan? Op één iets na is het antwoord heel gemakkelijk: niets. Niets voor de bedrijven, niets voor de industrie, niets voor onze jobs en niets voor onze welvaart. Veel geblaat, maar heel weinig wol.

Nochtans, minister, wist u vanaf dag één wat het grote struikelblok van onze energie-intensieve bedrijven, van onze industrie, is: de hoge energiefactuur. Vanaf dag één wist u ook wat de oplossing daarvoor is: een korting op de energiefactuur. Dat lag allemaal klaar. Alles was voorbereid, maar u deed daar niets mee. Dat is schuldig verzuim.

Ondertussen wachten we in dit Parlement op flexibelere nachtarbeid, op meer overuren, op de pensioenhervorming. Ik zal het hier zelfs niet hebben over de begroting. Mijnheer de minister, uw regering staat stil, de slachtoffers vallen. Wat zult u doen?

05.02 Tine Gielis (cd&v): Mijnheer de minister, met meer dan 36 jaar ervaring in de chemiesector heb ik zelf gezien hoe een toonaangevende werkgever in de Kempen, ooit een bron van welvaart voor honderden gezinnen, vandaag vecht om te overleven. Een bedrijf dat niet alleen directe, maar ook talloze indirecte jobs mogelijk maakte. Een bedrijf waar we als Belgen trots op mogen, maar vooral ook moeten zijn.

Vandaag verdwijnen er bij BASF 600 banen, niet door een gebrek aan expertise, maar door een nieuwe realiteit die de sector treft. De hele industrie gaat gebukt onder hoge energiekosten, trage procedures en torenhoge loonkosten. We kunnen niet blijven toekijken hoe bedrijven die de motor zijn van onze welvaart, stilvallen, terwijl Amerikaanse en Chinese ondernemingen groeien en bloeien en dat ten koste van onze eigen bedrijven.

Niet met cd&v, want besturen is voor ons meer dan bijsturen; dat is investeren in onze mensen en bedrijven en investeren in economische groei, zodat iedereen er beter van wordt, zodat we onze jobs hier kunnen houden en opnieuw kunnen meedoen met de grote spelers. Daarom hebben we nood aan een fundamentele ommezwaai voor onze industrie. Op een economisch kerkhof kan men geen sociaal of duurzaam beleid voeren.

Mijnheer de minister, hoe zult u ervoor zorgen dat België zijn concurrentiekracht herwint en dat onze industriële werkgevers opnieuw vertrouwen krijgen om in ons land te investeren?

05.03 Katrjn van Riet (N-VA): Mijnheer de minister, het weerbericht van vandaag luidt code geel voor het binnenland en code oranje voor de kust, maar voor onze economie luidt het code rood.

Transportbedrijven moeten aantonen dat elke liter brandstof mensenrechtenproof is. Onze eigen chocoladeproducenten riskeren boetes als hun cacaoleveranciers in Ghana niet voldoen aan Europese klimaatnormen. Ik denk aan de dopjes op de flesjes en aan de regels – tot voor kort – over hoe krom bananen mochten zijn. Dat zijn slechts enkele voorbeelden van de regeldrift van Europa.

Europa is elke voeling met de realiteit kwijt. Het is dan ook logisch dat de Verenigde Staten en Qatar dreigen de gaskraan dicht te draaien en dat BASF 600 jobs schrapt en dat allemaal door richtlijnen bedacht door eurocraten zonder voeling met de werkvloer. De eigen regulering duwt de Europese industrie in zwaar weer: geen energiezekerheid, torenhoge energie- en loonkosten en daarbovenop een administratieve nachtmerrie.

We moeten niet denken dat we als Europese Unie de wereld kunnen reguleren. *It is time to wake up from this European-centrist illusion.* Onze concurrenten investeren in groei, terwijl wij investeren in idealisme zonder realiteitszin.

Mijnheer de minister, zult u binnen de Europese Raad op tafel slaan en pleiten voor meer economisch realisme, voor deregulering en voor minder rapportverstikking? Geef onze industrie zuurstof en vertrouwen. Dank u.

05.04 Robin Tonniau (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, 600 jobs verdwijnen bij BASF in Antwerpen. Opnieuw is er een groot industrieel bedrijf in België dat afdankt. Ik weet wat het is om afgedankt te worden. Na jarenlang hard werken in de fabriek, plotseling aan de deur worden gezet, dat snijdt diep. We hebben Arlanxeo gehad, we hebben Agfa gehad, ExxonMobil, Total, Evonik, Covestro, Ineos. De maakindustrie, het kloppende hart van onze welvaart, bloedt dood.

Rechts komt hier al jaren toeteren dat de loonkosten het probleem zijn. Mijnheer de minister, mijnheer Ronse, wat zegt het Federaal Planbureau? De energiekosten zijn te hoog. Wat zegt chemiefederatie Essenscia? De energiekosten, dat is het probleem. Als we uit de crisis willen geraken, dan zullen we die energietransitie wel zelf in eigen handen moeten nemen. Dan moeten we stoppen met die vuile deals te sluiten met Trump om het duurste en meest schadelijke schaliegas te importeren vanuit de VS. Dan moeten we afstappen van het versleten, liberale model waarin ENGIE Electrabel zowel de productie als de prijs bepaalt. We hebben echt nood aan een grootschalig publiek investeringsplan voor hernieuwbare energie en om ons elektriciteitsnetwerk te moderniseren. Dat is de toekomst voor onze industrie.

Ik heb één duidelijke vraag voor u, mijnheer de minister. Heeft onze industrie volgens u nog een toekomst in België? Zo ja, bent u bereid af te stappen van het liberale energiemodel en te gaan voor echte publieke

investeringsen?

05.05 Sophie Thémont (PS): Monsieur le vice-premier ministre, aujourd'hui, c'est la crise, mais c'est aussi la crise pour les travailleurs, pour les familles, pour les pensionnés et pour les étudiants. Par quoi répondez-vous? Par une crise au sein du gouvernement. Savez-vous ce qui se passe? Au MR, vous êtes tétanisés parce que vous vous rendez compte que vous ne savez pas tenir vos promesses de campagne. On croyait qu'on allait avoir affaire à des ingénieurs. Aujourd'hui, on a des amateurs sans cœur. Qui supporte les efforts budgétaires aujourd'hui? Les pensionnés, les familles et la classe moyenne.

Vous avez été incapables de vous mettre d'accord sur un chiffre pour le budget; incapables de produire ici une déclaration politique il y a dix jours; incapables de doter le pays d'un cap; incapables d'augmenter le revenu de 500 euros; incapables d'offrir des perspectives d'emploi et de reprise aux entreprises; incapables de relancer l'industrie. Vous l'avez vu à Anvers aujourd'hui: l'entreprise BASF va supprimer 600 emplois d'ici 2028.

Après sept mois, vous avez rabaissé les pensions, bidouillé l'index, augmenté les soins de santé, augmenté le minerval, augmenté le prix de l'immobilier, supprimé les primes de nuit et tout va devenir plus cher. Vous avez trahi la classe moyenne et les pensionnés.

J'ai quand même une petite chose à vous dire. Ce n'est pas moi qui le dit, mais la presse, et quelqu'un de chez vous sous le couvert de l'anonymat. Votre paralysie au MR vient du fait que vous avez un peu les chocottes, monsieur Clarinval, que la classe moyenne se venge aujourd'hui.

J'ai une simple question pour vous, à titre personnel. À combien estimez-vous l'effort que doit faire ce gouvernement?

05.06 Minister David Clarinval: Mijnheer de voorzitter, collega's, de intentie van BASF om tegen 2028 600 jobs te schrappen, bijna één job op vijf op de site in Antwerpen, is een duidelijk signaal: het gaat steeds slechter met onze industrie. Volgens de informatie waarover ik beschik, zullen er geen gedwongen economische ontslagen plaatsvinden, conform de akkoorden die met de sociale partners over de werkzekerheid werden gesloten. BASF wijst erop dat de onderneming er alles aan zal doen om de transitie naar een andere job te bevorderen. Ik moedig uiteraard directie en vakbonden aan om een serene sociale dialoog te blijven voeren met oog voor oplossingen voor de betrokken werknemers.

BASF is helaas geen alleenstaand geval. Wat er vandaag gebeurt, toont een structurele verzwakking van de industriële competitiviteit van ons land aan. Volgens het Federaal Planbureau blijft het aandeel van de industrie in onze economie dalen. Het aandeel van de maakindustrie in de toegevoegde waarde van België is gedaald van 20 % in 1995 naar 12 % in 2023, een daling met bijna de helft. Het aantal jobs is afgenomen van 680.000 in 1995 tot 510.000 in 2023, ofwel 170.000 jobs minder. Die evolutie is niet houdbaar als we onze productieve basis, onze jobs en ons vermogen om waarde te creëren, willen behouden.

Ik heb het al herhaaldelijk gezegd. Competitiviteit is mijn prioriteit, het is geen optie, maar wel een voorwaarde voor onze welvaart. Zonder competitiviteit zijn er geen investeringen, geen innovatie en geen duurzame werkgelegenheid.

De regering heeft al concrete maatregelen genomen.

Ten eerste verlagen we de arbeidskosten met bijna 1 miljard euro tegen 2029.

Ten tweede, samen met minister Bihet maak ik werk van de energienorm om de energiekosten te beheersen. Die kosten wegen immers zwaar op onze industriële sectoren, waaronder de chemie- en metaalindustrie.

Ten derde zullen mijn verschillende hervormingen van de arbeidsmarkt het bovendien mogelijk maken om de beschikbare talenten te mobiliseren en onze regels aan de economische en sociale realiteit aan te passen.

Onze beslissingen gaan in de goede richting, maar ze volstaan niet. We moeten verder en sneller gaan om de competitiviteit van onze economie te herstellen. Dat is de bedoeling van het plan MAKE 2025-2030. Dat plan wil onze industrie duurzaam versterken dankzij een nauwe samenwerking tussen de overheid en de

economische partners. We moeten ook structurele hervormingen nastreven, met name op fiscaal vlak. Het doel is duidelijk. We willen snelle, meetbare en nuttige resultaten bereiken voor onze ondernemingen.

De competitiviteit wordt echter niet alleen in België bepaald, maar ook op Europees niveau. Daar gaat het echter niet snel genoeg. Mario Draghi zei ook al dat, als Europa niet sneller wordt, het een risico loopt op *slow agony*, een trage verslechtering van zijn globale economische positie.

Aujourd'hui, un an après la remise du rapport Draghi, ce sont à peine 11 % des propositions dudit rapport qui sont mises en œuvre. Nous sommes trop lents, trop fragmentés, trop contraints par notre propre bureaucratie. On l'a encore vu hier avec le vote sur le CSRD et CS3D. C'est un échec regrettable.

La Belgique dispose d'atouts pour redevenir un acteur industriel fort en Europe. Ce travail exige de la cohérence et des mesures fortes. La compétitivité se construit pas à pas, réforme après réforme. C'est cette direction que le gouvernement fédéral doit poursuivre avec pragmatisme, avec constance et avec la conviction qu'une économie forte reste la meilleure garantie d'un modèle économique social solide.

L'annonce de BASF nous rappelle que chaque jour compte. C'était d'ailleurs tout le message qui avait été donné lors de la déclaration d'Anvers pour un pacte industriel européen. Et ce message doit évidemment aussi se traduire dans les discussions budgétaires que nous menons actuellement.

05.07 Steven Coenegrachts (Open Vld): Mijnheer de minister, we horen nu al maanden aan een stuk dezelfde beloften en voorstellen, maar de vraag is wat u al hebt uitgevoerd. Wat hebt u al concreet gemaakt? Wat hebt u al veranderd? Welke wetteksten hebt u hier al ingediend? Over welke wetsontwerpen mogen wij stemmen? Wij staan klaar om die met onze fractie te steunen, maar hier ligt niets voor.

Collega's, ik hoorde de voorbije uren in de wandelgangen heel wat speculatie over de val van de regering, maar waarover zou u vallen? U hebt nog niets beslist. Er is niets om over te vallen. Terwijl alle alarmbellen afgaan, doet u niets. Het is code rood, zei mevrouw Van Riet, maar wat doet u? U staat stil. U speelt verstoppertje achter de rug van Europa, dat het maar moet oplossen, mijnheer de minister. Kies voor actie.

05.08 Tine Gielis (cd&v): Dank u wel, mijnheer de minister.

U geeft aan dat u een pact voor ogen hebt, waarmee u aan de slag zult gaan. Dat stelt mij al enigszins gerust, want we hebben in de media een duidelijk signaal gekregen.

We verwachten van u als minister dat u een katalysator voor een reset van de Belgische industrie zult zijn met het oog op het opkrikken van de concurrentiekracht. Dat is ook wat de bedrijven, de werknemers en de gezinnen van u verwachten. U zult daarvoor in cd&v zeker een bondgenoot vinden.

We kijken uit naar uw plan van aanpak waarmee we aan de slag kunnen, een plan dat onze industrie opnieuw vertrouwen en rechtszekerheid moet geven.

05.09 Katrijn van Riet (N-VA): Mijnheer de minister, we mogen niet langer de bureaucratische klucht van de Europese Commissie over ons heen laten komen. Onze motor van productiviteit en innovatie sputtert. Het beetje flexibiliteit dat we momenteel nog hebben op onze arbeidsmarkt, volstaat niet meer.

Ik ben blij dat u het Europees dogmatisch idealisme erkent en het wil vervangen door economisch pragmatisme, voor we een koffietafel voor onze industrie moeten organiseren.

05.10 Robin Tonniau (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, "Het gaat steeds slechter met onze industrie", zegt u en u hebt gelijk. Dat staat in schril contrast met wat de heer Bouchez daarnet is komen verkondigen.

Het gaat slecht met onze industrie. Wat zult u evenwel daaraan doen? U hebt geen enkel plan. U hebt daar geen enkel antwoord op gegeven. We blijven afhankelijk van gas uit de VS, we blijven afhankelijk van het liberale beleid. Elke job die vanaf vandaag verloren gaat door de hoge energiekosten, is uw verantwoordelijkheid, de verantwoordelijkheid van de regering. U staat ernaar te kijken en doet gewoon niets.

Het is duidelijk: u moet investeren; u moet de energiemarkt in eigen handen nemen. Dat zien we immers in

het buitenland: waar men de energiemarkt in eigen handen neemt, presteert de economie veel beter.

05.11 Sophie Thémont (PS): Monsieur le ministre, je ne vais pas vous remercier pour vos réponses puisque vous n'avez répondu à rien. Je vous avais pourtant posé une seule question. Le premier ministre est absent, et vous, vous êtes complètement silencieux.

Vous dites vouloir relancer l'économie. Je voudrais quand même vous rappeler que la Belgique, aujourd'hui, bat à nouveau un record de faillites. En septembre, il y a eu 1 219 faillites. C'est du jamais vu depuis 2013. C'est une augmentation de 2 % par rapport à 2024, et cela représente 2 542 emplois perdus.

Vous qui venez avec toutes vos mesures, vous qui voulez augmenter le taux d'emploi à 80 %, vous ne répondez même pas aujourd'hui aux travailleurs et aux travailleuses de BASF qui vont se retrouver sur le carreau sans perspective. Laissez-moi quand même avoir une pensée pour eux.

On le voit, vous êtes complètement perdu. Ce gouvernement est sans cohésion et sans boussole. Je vous l'ai déjà dit et je vous le redis: vous n'êtes absolument pas le ministre du Travail.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

06 Question de Marc Lejeune à David Clarinval (VPM Emploi, Économie et Agriculture) sur "Les mesures d'accompagnement à prendre en faveur de nos jeunes agriculteurs dans le cadre de la PAC" (56001098P)

06 Vraag van Marc Lejeune aan David Clarinval (VEM Werk, Economie en Landbouw) over "De flankerende maatregelen voor onze jonge landbouwers in het kader van het GLB" (56001098P)

06.01 Marc Lejeune (Les Engagés): Nous allons discuter de ceux qui nous nourrissent, c'est tellement important.

Monsieur le ministre, comme vous le savez et nous le savons tous, depuis plusieurs années, des milliers d'agricultrices et d'agriculteurs ont pris leur retraite sans être remplacés. Aujourd'hui, la tendance se poursuit. Avec eux, ce sont nos fermes – notre modèle agricole – qui disparaissent petit à petit, mais c'est surtout notre souveraineté alimentaire qui est directement menacée. Je ne vous apprends rien en affirmant que nos agricultrices et agriculteurs sont aujourd'hui pris entre le marteau et l'enclume. C'est surtout le cas pour les jeunes qui voudraient reprendre la ferme familiale, pour poursuivre l'activité.

Les agriculteurs nourrissent notre population tout en répondant à des normes toujours plus strictes. Ils font l'objet de concurrences souvent déloyales d'autres pays moins respectueux. En même temps, leurs revenus fondent, et leurs terres sont menacées par la spéculation financière et immobilière mais certainement pas agricole, malheureusement. Lorsque des terres sont mises en vente, les fermiers – les vrais, ceux qui cultivent et qui élèvent – ont de plus en plus de mal à les acheter, voire à les conserver pour poursuivre leur exploitation.

En Belgique, l'âge moyen des agriculteurs est de 58 ans. Seuls 5 % d'eux ont moins de 35 ans. Le constat est identique au niveau européen: tout notre modèle agricole s'effondre.

Face à cela, la Commission européenne propose une nouvelle stratégie, dont nous voulons parler aujourd'hui. Elle veut doubler le nombre de jeunes agriculteurs d'ici 2040. Pour ce faire, la Belgique devrait consacrer 6 % de sa part de la politique agricole commune (PAC) au renouvellement générationnel, soit le double de ce qui était initialement proposé, dans un contexte où le budget de la PAC risque d'être diminué de 27 %, ce qui est tout à fait inacceptable.

Monsieur le ministre, Belgique va-t-elle se contenter de suivre l'Europe en traînant des pieds? Vous êtes-vous déjà concerté avec les ministres régionaux? Que comptez-vous faire pour protéger l'accès à la terre – tellement important pour nos jeunes et pour ceux qui nous nourrissent avec passion – contre les spéculateurs immobiliers et financiers?

06.02 David Clarinval, ministre: Monsieur le député, la Commission européenne a en effet publié ce 21 octobre sa stratégie pour le renouvellement générationnel dans l'agriculture, qui constitue un chapitre important de la stratégie de la PAC. Le commissaire européen Christophe Hansen présentera, au demeurant,

cette stratégie ce lundi au Conseil AgriFish à Luxembourg.

Comme vous le savez, l'agriculture me tient à cœur. C'est une cause que je défends avec conviction. Assurer la pérennité, c'est garantir la vitalité de nos territoires ruraux, la sécurité alimentaire de nos concitoyens et la transmission d'un savoir-faire unique aux générations futures. Cependant, l'évolution de la pyramide des âges dans l'agriculture est alarmante. L'âge moyen de nos agriculteurs s'élève à 56 ans, et plus d'un sur deux n'a pas de successeur. C'est un constat que nous ne pouvons pas ignorer. Il est de notre devoir collectif d'y apporter des réponses concrètes.

La Commission européenne fixe un cap ambitieux, puisqu'elle veut doubler la part des jeunes agriculteurs pour passer de 12 à 24 % d'ici 2040. Cet objectif, je le partage pleinement. La stratégie européenne identifie plusieurs obstacles majeurs au renouvellement générationnel: l'accès au financement, l'accès à la terre, la transmission des exploitations, le manque de soutien en compétences et accompagnements, la qualité de vie en milieu rural. J'y ajouterai personnellement deux éléments qui me paraissent essentiels et qui sont absents. Il s'agit tout d'abord de la stabilité de règles à long terme, qui est indispensable pour permettre aux jeunes de planifier leurs investissements à long terme. Ensuite, je veux parler de la qualité de vie à la campagne, qui joue un rôle déterminant dans le choix de s'installer durablement dans une ferme.

Les États membres devront présenter leur propre stratégie nationale d'ici 2028, intégrée dans leur plan de partenariat nationaux et régionaux. Par conséquent, je vous confirme qu'avec mes homologues régionaux, nous allons prendre part à ces négociations très attentivement et avec beaucoup de volontarisme afin que les générations agricoles soient pleinement renouvelées.

06.03 Marc Lejeune (Les Engagés): Monsieur le ministre, je vous remercie pour vos réponses.

Je ne doute pas de votre attention et de votre volonté. On vient du même coin. On vient du même pays. On connaît bien le monde agricole.

Chez Les Engagés, nous défendons une agriculture durable et familiale. Celle-ci passe par un soutien accru aux jeunes agriculteurs qui en ont bien besoin aujourd'hui. Si nous voulons que notre modèle perdure et continue à nous nourrir avec des produits de chez nous, nous devons nous battre pour les jeunes. Pour Les Engagés, cela passe inévitablement par l'accès à la terre. L'accès à la terre, c'est l'accès au travail et à la production.

Je vous demande donc, comme vous l'avez dit, monsieur le ministre, de porter cette voix, votre voix au niveau européen, de parler avec vos homologues régionaux pour porter la voix des jeunes. C'est urgent! Vous l'avez dit et nous le rappelons, un agriculteur sur deux aujourd'hui n'a pas de successeur. Soutenons la jeunesse! Je compte sur vous.

Merci pour votre attention à toutes et tous. (*Applaudissements*)

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

07 Questions jointes de

- Sarah Schlitz à Maxime Prévot (VPM Affaires étrangères, Affaires européennes et Coopération au développement) sur "Vos déclarations sur le budget et les coupes dans l'aide au développement" (56001078P)

- Pierre-Yves Dermagne à Maxime Prévot (VPM Affaires étrangères, Affaires européennes et Coopération au développement) sur "Les coupes budgétaires dans la coopération au développement" (56001095P)

07 Samengevoegde vragen van

- Sarah Schlitz aan Maxime Prévot (VEM Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Ontwikkelingssamenwerking) over "Uw uitspraken over de begroting en de bezuinigingen op ontwikkelingshulp" (56001078P)

- Pierre-Yves Dermagne aan Maxime Prévot (VEM Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Ontwikkelingssamenwerking) over "De bezuinigingen op ontwikkelingssamenwerking" (56001095P)

07.01 Sarah Schlitz (Ecolo-Groen): Monsieur le ministre, vous étiez ce matin sur Bel RTL et je vous ai écouté

avec attention. Nous aurions préféré entendre des bonnes nouvelles pour le budget mais au lieu de cela, nous avons quand même entendu un peu plus clairement ce que défendent Les Engagés ou, en tout cas, quel est leur point de vue. Mais cela a en fait suscité plus de questions que de réponses dans mon esprit. J'ai donc décidé de vous poser quelques questions pour éclaircir votre position dans ces négociations.

Vous avez dit ce matin que le but de la politique, ce n'est pas de préserver son capital électoral entre deux élections mais d'assumer ses responsabilités. Je suis évidemment entièrement d'accord. Mais je me suis demandé où est le sens de la responsabilité quand les politiques menées depuis huit mois ont eu pour conséquence de creuser à la fois les inégalités et le déficit. Il faut quand même le faire.

Par ailleurs, s'agissant d'élections, on peut quand même dire que vous avez rebâti votre parti et votre capital électoral à coup de promesses ambitieuses. Cela a bien fonctionné. Mais aujourd'hui, vous allez couper 900 millions dans les soins de santé en 2026, alors que vous les aviez tant défendus en campagne. Vous aviez promis que chacun aurait droit à un emploi convenable avant d'être exclu du chômage. Aujourd'hui, ces balises n'existent plus. Dans votre programme, à la page 631, vous promettiez de rehausser le budget de la coopération et du développement à 0,7 % du PIB. Vous avez déjà cette année coupé 25 % et on entend parler d'une coupe supplémentaire de 30 % pour l'année prochaine.

Monsieur le ministre, quel bilan dressez-vous de votre participation à la coalition Arizona, en tant qu'Engagé, au nom du mandat que vos électeurs vous ont donné? Pour le budget de 2026, quelles sont vos demandes et quelles sont vos lignes rouges?

07.02 Pierre-Yves Dermagne (PS): Monsieur le vice-premier ministre, monsieur le ministre des Affaires étrangères et – dois-je vous le rappeler? – monsieur le ministre de la Coopération au développement, vous semblez avoir oublié l'engagement international d'atteindre 0,7 % du PIB dans les budgets de l'aide aux pays en voie de développement, qui figurait à la page 78 du programme des Engagés. Vous avez déjà fait 25 % d'économies sur ces budgets importants, au moment où le monde est à feu et à sang, au moment où le président américain a décidé de couper dans les budgets de l'USAID. Maintenant, selon les articles de presse et le CNCD, vous seriez prêt à amputer à nouveau ce budget d'un quart, c'est-à-dire réduire le budget initial de moitié.

Monsieur le vice-premier ministre, monsieur le ministre des Affaires étrangères, monsieur le ministre de la Coopération au développement, décidément, plus le temps passe, plus les Engagés renoncent; plus les accords se succèdent et plus les Engagés se trahissent.

Vous aviez promis de préserver la santé, promesse non tenue: plus de 2 milliards d'économies sur le dos des soignants et des patients. Vous aviez promis d'aider les travailleuses et les travailleurs avec 500 euros nets en plus, on en sera bien loin. Vous aviez promis d'aider les enfants et les familles, on voit les décisions prises par les ministres des Engagés au niveau de la Fédération Wallonie-Bruxelles ou du gouvernement wallon. Vous aviez promis de récompenser le travail, vous faites le contraire puisqu'on parle de 300 euros en moins pour un pensionné sur trois.

Monsieur le vice-premier ministre, où est passé le ministre de la Coopération au développement? Où sont passées les promesses de campagne des Engagés? Y a-t-il encore des Engagés dans ce gouvernement?

07.03 Maxime Prévot, ministre: En tout cas, il y en a plus que de socialistes, et ça c'est déjà la première bonne nouvelle.

(Brouhaha)

Je parlais de socialistes francophones, même si la mathématique est la même.

Madame la députée, monsieur le député, la ficelle est connue, et nous en avons tous fait usage, y compris ma formation politique lorsqu'elle était dans l'opposition: comme il n'est pas possible réglementairement d'interpeller un vice-premier sur ses orientations budgétaires, on feint d'utiliser la corde de la Coopération au développement.

Alors, je ne nie pas – et ce n'est pas un secret de polichinelle – que, parmi l'ensemble des propositions qui

peuvent figurer ici et là sur la table, d'aucuns souhaiteraient poursuivre l'effort de réduction du budget de la Coopération au développement. Mais ce n'est pas parce que c'est souhaité par certains que ce sera pour autant le résultat des arbitrages que, collectivement, nous déciderons de faire.

Si j'ai pu, comme président de parti, assumer la négociation de l'accord de coalition, qui – je le regrette, mais l'assume – a prévu 25 % de réduction des crédits de la Coopération au développement, il n'est nullement dans mes intentions ni dans celles des Engagés d'aller au-delà de ce qui a déjà été accepté, et qui est incontestablement douloureux à mettre en œuvre sur le terrain.

Sur le reste, vous aurez l'occasion d'avoir un débat avec notre collègue le ministre du Budget pour l'ambiance globale.

Je rappelle que je n'oublie nullement, monsieur Dermagne, être chargé de cette thématique de la Coopération au développement, et que j'y consacre bien plus d'énergie et de temps que vous ne semblez vouloir le considérer.

Je tiens d'ailleurs à rappeler que je fais partie de celles et ceux qui croient dur comme fer à des relations extérieures qui s'appuient sur les 3D: sur la diplomatie en premier ressort, sur la défense également et sur le "D" de la coopération au développement comme éléments de stabilisation d'une série de zones, pour pouvoir aussi préserver les flux migratoires qui peuvent parfois en découler ou d'autres enjeux. Est-ce qu'on atteindra les 0,7 %? Non. Ni sous la législature précédente ni, avec honnêteté, probablement sous celle-ci.

Ce n'est pas pour autant que nous ne continuerons pas à y consacrer du temps, de l'énergie, de même que nous continuerons à réformer avec cohérence le département du Développement. Je pense que l'on doit oser questionner la législation. Est-il toujours pertinent aujourd'hui de réduire notre action de coopération au développement à un nombre restreint et pré-identifié de pays alors que, plutôt que de nous concentrer sur certains pays où, peut-être, nos intérêts diplomatiques et économiques ne sont pas convergents, il y a des endroits où nous sommes actifs et où nous pourrions doubler cette présence diplomatique par davantage d'interactions sur le plan de la coopération au développement?

Nous devons donc profiter du fait que, pour la première fois depuis de nombreuses années, un ministre ait les deux compétences dans le même portefeuille – les Affaires étrangères et la Coopération au développement – pour remettre à jour notre réseau et, le cas échéant, revoir notre législation sur le sujet.

Madame Schlitz, il est évident que je devrai, le moment venu, rendre des comptes à mes électeurs. C'est à eux que je rendrai des comptes et pas à l'opposition. Pour le reste, il est vrai – et je le redis – qu'entre deux scrutins, l'enjeu n'est pas de préserver son capital électoral. Vous et moi en avons fait la démonstration dans des sens opposés. Peut-être que la prochaine fois cela sera à nouveau dans un sens opposé. C'est le risque de celles et ceux qui assument des décisions, qui prennent des responsabilités. Au vu de la situation budgétaire, c'est ce que sont prêts à faire les Engagés.

07.04 Sarah Schlitz (Ecolo-Groen): Monsieur le vice-premier ministre, je vous remercie.

J'entends qu'il y a une ligne rouge sur la coopération. C'est ce que vous avez mis sur la table des négociations budgétaires, si j'ai bien compris. Vous ne voulez pas le confirmer, mais c'est ce que vous venez de dire.

Si je dois résumer, les Engagés mettent sur la table des *statu quo* comme ligne rouge et laissent les autres engranger des victoires, comme c'est le cas depuis le début de la législature. Quand on voit la ministre de l'Immigration engranger déjà 11 mesures basculantes, la suppression du subside au plan grand froid, le fait de jeter des familles entières de réfugiés à la rue, etc. Ils engrangent! Sur le plan social aussi, du côté de la droite, on engrange: l'exclusion des chômeurs, la réduction des pensions, etc.

Mais du côté des Engagés, où est le bilan? Or c'est bien là le courage politique que vous devez avoir par rapport à vos engagements électoraux.

07.05 Maxime Prévot, ministre: Ne vous inquiétez pas pour nous!

07.06 Sarah Schlitz (Ecolo-Groen): Si, je m'inquiète parce que vous êtes censés être ceux qui rétablissent

l'équilibre.

07.07 Pierre-Yves Dermagne (PS): Monsieur le vice-premier ministre, à vous entendre, vous êtes manifestement perdu. Cela s'entend et se voit. Vos 3D, c'est: déroute, dette et déficit.

07.08 Maxime Prévot, ministre: Merci à vous!

07.09 Pierre-Yves Dermagne (PS): Un déficit doublé de 20 à 40 milliards en six mois, un déficit qui atteindra les 6 % à la fin de la législature, un gouvernement qui ne sait manifestement plus compter et qui patauge. Alors, monsieur le vice-premier ministre, nous sommes en automne. À l'automne, comme vous le savez, les feuilles mortes se ramassent à la pelle. Les promesses de campagne des Engagés aussi!

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

08 Vraag van Natalie Eggermont aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken, Volksgezondheid, belast met Armoedebestrijding) over "Duurdere medicatie voor de patiënt" (56001083P)

08 Question de Natalie Eggermont à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales, Santé publique, chargé de la Lutte contre la pauvreté) sur "Des médicaments plus chers pour le patient" (56001083P)

08.01 Natalie Eggermont (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, ik sta hier opnieuw omdat u de prijs verhoogt van cholesterolverlagers en omdat wat u tot hier toe hebt gezegd, niet blijkt te kloppen. U zegt dat er gesmost wordt met medicatie, maar u hebt mij ook altijd gelijk gegeven wanneer ik zei dat er heel wat mensen zijn die die medicatie nodig hebben, omdat bewezen is dat voor hen het risico op hart- en vaatziekten afneemt dankzij die medicamenten. U hebt altijd gezegd dat er voor die mensen geen verhoging van het remgeld zou zijn, maar wat werd er nu maandag beslist? Een platte prijsverhoging voor alle patiënten. Kunt u vandaag bevestigen dat wat u de afgelopen weken hebt gezegd, niet klopt?

Beseft u de ernst van de zaak? Uw maatregelen dienen om mensen die cholesterolverlagers nemen, te ontraden om die te nemen. Er zijn heel veel mensen die ze nodig hebben. Samen met kanker zijn hart- en vaatziekten de belangrijkste doodsoorzaak in België. Elke dag opnieuw vecht de medische wereld om dergelijke sterfgevallen te voorkomen. Tachtig procent daarvan kan worden voorkomen door preventie en er bestaat een brede wetenschappelijke consensus dat samen met een levensstijlaanpassing cholesterolverlagers een essentieel element van die preventie vormen.

U gaat nu de mensen die die medicatie nodig hebben ontraden om ze correct in te nemen. Ik word overspoeld met getuigenissen van patiënten die zich zorgen maken. Niet alleen de patiënten maken zich zorgen, u hebt een open brief gekregen van de Belgische Cardiologische Liga die zich ook heel veel zorgen maakt. Ik citeer uit die brief: "We betreuren dat uw maatregelen het risico inhouden dat patiënten die wel cholesterolverlagers nodig hebben, hun medicatie zullen stopzetten. Dat zal leiden tot vermijdbare cardiovasculaire evenementen, met alle menselijke en economische gevolgen van dien."

Mijnheer de minister, mensen die deze medicatie echt nodig hebben, zullen niet worden geraakt. Dat was althans uw belofte. Nu blijkt dat die niet nagekomen wordt, zult u die maatregel terugschroeven?

08.02 Minister Frank Vandenbroucke: Collega's, we investeren in gezondheidszorg om de bestaande noden beter te beantwoorden, bijvoorbeeld die in de geestelijke gezondheidszorg. We investeren vandaag in de gezondheidszorg om nieuwe en belangrijke medicatie terug te kunnen betalen, niet om het gebruik van geneesmiddelen met weinig meerwaarde te blijven terugbetalen. Gespecialiseerde organisaties zeggen één ding, maar u moet ook eens andere richtlijnen daarover lezen. Ik zal niet citeren wat huisartsen daarover zeggen. Ik zal het onafhankelijk Belgisch Centrum voor Farmacotherapeutische Informatie (BCFI) citeren. Dat stelt letterlijk dat het aantal gebruikers van statines in primaire preventie ongetwijfeld sterk kan worden verminderd, zonder gezondheidsrisico's. Dat is gewoon waar. Dat is dus het signaal dat we geven.

Weet u waarin we moeten investeren? We moeten investeren in een betere bescherming van mensen die echt hoge kosten hebben. Met deze begroting voor de gezondheidszorg verbeteren we bijvoorbeeld de terugbetaling voor mensen die antiallergische middelen moeten nemen.

Mevrouw Eggermont, ik vind het onbegrijpelijk dat de PVDA zich zo voor de kar van de big pharma laat spannen, terwijl die geld met bakken binnenrijven door geneesmiddelen te laten voorschrijven die niet nodig zijn of zelfs verslavend werken, zoals maagzuurremmers. De raad van bestuur van Teva zal vandaag voor u applaudisseren. De raad van bestuur van Sandoz zal zeggen: "Zeer goed PVDA, vertel dat maar voort." De raad van bestuur van Takeda zal zich daarbij aansluiten: "Uitstekend wat u hier vertelt." De raad van bestuur van EG zal zeggen: "Mevrouw Eggermont, doe zo voort. Maak de mensen wijs dat al die geneesmiddelen nodig zijn." Wij doen dat niet.

08.03 **Natalie Eggermont** (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, ik vraag u wanneer cholesterolverlagers bewezen zijn, bij primaire preventie met hoog risico en bij secundaire preventie. U fietst daar echter in een boog omheen en begint over maagzuurremmers, primaire preventie met laag risico en over nog allerlei andere zaken, omdat u weet dat wat u zegt, niet klopt.

Als u mensen ontraadt om geneesmiddelen te nemen terwijl het nut daarvan bewezen is, zullen er meer hartinfarcten en beroertes optreden als gevolg van dat beleid. Daarop hebt u niet geantwoord. Wat u doet, houdt een risico in voor de volksgezondheid.

Ik rijd niet voor de farmaceutische industrie. We hebben een studie gepubliceerd. U zegt altijd dat mensen te veel cholesterolpillen nemen, maar de stijging van het budget tijdens de voorbije jaren komt niet doordat er meer pillen worden gebruikt – want dat aantal blijft gelijk – maar wel doordat er in de voorbije twee jaar een nieuw geneesmiddel op de markt is gekomen, waarvoor u een geheim contract hebt afgesloten. Een gewone cholesterolbehandeling kost 100 euro per jaar per patiënt, terwijl het nieuwe geneesmiddel 4.000 euro kost! U rijd voor de farmaceutische industrie! Het zijn niet de patiënten ...

De **voorzitter**: Bedankt, mevrouw Eggermont.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

09 **Question de Julie Taton à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales, Santé publique, chargé de la Lutte contre la pauvreté) sur "Le courrier interpellant de certaines maisons médicales concernant les malades de longue durée" (56001096P)**

09 **Vraag van Julie Taton aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken, Volksgezondheid, belast met Armoedebestrijding) over "De alarmerende brief van een aantal wijkgezondheidscentra over de langdurig zieken" (56001096P)**

09.01 **Julie Taton** (MR): Bonjour à toutes et à tous. Monsieur le ministre, je vous souhaite un bon anniversaire avec un peu de retard.

Le gouvernement a récemment décidé de prendre toute une série de mesures nécessaires pour lutter contre le chômage à vie, dans un contexte budgétaire qui, comme nous le savons, est excessivement tendu.

Depuis hier, un bruit circule – et même plus qu'un bruit – selon lequel une maison médicale de Charleroi contacterait directement des patients dont les allocations de chômage devraient être supprimées, pour leur proposer une consultation téléphonique, autrement dit, une espèce de mutuelle à vie.

La direction du centre a réagi immédiatement, évoquant visiblement un malentendu, et affirmant qu'il ne s'agissait absolument pas d'inciter les patients à la fraude, mais simplement de les réorienter – voire tout simplement de les orienter – vers les bons services. De son côté, le Conseil de l'Ordre des médecins du Hainaut a condamné fermement cette pratique, en déclarant qu'il était totalement contraire à la déontologie d'inviter des patients non demandeurs à une consultation.

Monsieur le ministre, trouvez-vous normal que des maisons médicales contactent directement des patients pour les orienter sur la base d'informations économiques ou administratives les concernant? Qu'en est-il du respect du règlement général sur protection des données (RGPD) et de la confidentialité des données de santé? Une enquête a-t-elle été ouverte par l'INAMI et par le SPF Santé publique pour vérifier si d'autres centres ne feraient pas la même chose ailleurs en Belgique, peut-être de manière un peu plus discrète? Enfin, nous connaissons votre engagement à lutter contre tout type de fraude. Qu'avez-vous l'intention de faire dans

ce dossier à court terme?

09.02 Frank Vandenbroucke, ministre: Madame Taton, j'ai pris connaissance du courrier adressé à plusieurs patients par le centre de santé La Chenevière de Charleroi. Je condamne ces pratiques et demanderai qu'une enquête soit menée pour déterminer quelles mesures peuvent être prises. En effet, tant l'Ordre des médecins que l'Autorité de protection des données (APD) indiquent qu'au minimum, ces médecins ne respectent pas la déontologie médicale. En revanche, on peut regretter que ces mêmes médecins n'aient pas évalué la situation des patients plus tôt. Dans le cadre des trajets de retour au travail pour les personnes connaissant de vrais problèmes de santé et de l'accompagnement spécifique que nous pouvons leur fournir, ces patients auraient peut-être pu reprendre le travail; ce qui aurait pu améliorer leur état de santé.

Je ne souhaite, en aucun cas, déclencher une chasse aux sorcières à l'égard des personnes qui vont perdre leur droit aux allocations de chômage. Lorsque quelqu'un au sein de ce groupe de chômeurs présente de graves problèmes de santé et répond aux critères légaux de l'incapacité de travail, la loi doit évidemment s'appliquer correctement. En même temps, je demande aux mutualités et à l'INAMI d'examiner ces demandes avec une attention et une rigueur particulières. Il est essentiel de protéger celles et ceux qui y ont légitimement droit, mais il est tout aussi important que la reconnaissance de l'incapacité de travail se fasse de manière sérieuse, objective et médicalement fondée.

09.03 Julie Taton (MR): Monsieur le ministre, je vous remercie de votre réponse.

Comme vous le savez, la lutte contre le chômage reste une priorité pour nous dans un contexte budgétaire où chaque euro compte. Comme vous l'avez dit, à force d'user et d'abuser d'un système, ce sont les personnes les plus fragiles, celles qui ont vraiment besoin d'aide, qui vont être pénalisées. C'est le plus important. Je pense que le message est passé. Notre responsabilité politique est, bien entendu, de protéger la solidarité, mais il faut que celle-ci soit juste et équilibrée.

Je tenais à en profiter pour préciser que nous ne mettions pas tous les médecins dans le même panier. En tout cas, une telle situation doit nous alerter. Pour cette raison, nous comptons sur vous.

Je vous remercie beaucoup, monsieur le ministre.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

10 Samengevoegde vragen van

- Barbara Pas aan Bart De Wever (eerste minister) over "Het uitblijven van de begroting en de daaruit voortvloeiende regeringscrisis" (56001077P)
- Dieter Vanbesien aan Vincent Van Peteghem (VEM Begroting, belast met Administratieve Vereenvoudiging) over "De begroting" (56001079P)
- Alexia Bertrand aan Bart De Wever (eerste minister) over "De begroting" (56001087P)
- François De Smet aan Bart De Wever (eerste minister) over "De begrotingscrisis" (56001088P)
- Jean-Marie Dedecker aan Bart De Wever (eerste minister) over "De aanslepende regeringscrisis en het uitblijven van een begroting" (56001089P)
- Raoul Hedebouw aan Bart De Wever (eerste minister) over "De begroting 2026 en het begrotingstekort" (56001100P)
- Sarah Schlitz aan Bart De Wever (eerste minister) over "Het uitstel van de State of the Union en de begrotingsbesprekingen" (56001101P)

10 Questions jointes de

- Barbara Pas à Bart De Wever (premier ministre) sur "L'absence de budget et la crise gouvernementale qui en découle" (56001077P)
- Dieter Vanbesien à Vincent Van Peteghem (VPM Budget, chargé de la Simplification administrative) sur "Le budget" (56001079P)
- Alexia Bertrand à Bart De Wever (premier ministre) sur "Le budget" (56001087P)
- François De Smet à Bart De Wever (premier ministre) sur "La crise budgétaire" (56001088P)
- Jean-Marie Dedecker à Bart De Wever (premier ministre) sur "La crise gouvernementale persistante et l'absence de budget" (56001089P)
- Raoul Hedebouw à Bart De Wever (premier ministre) sur "Le budget 2026 et le déficit budgétaire" (56001100P)
- Sarah Schlitz à Bart De Wever (premier ministre) sur "Le report du SOTU et les discussions budgétaires" (56001101P)

10.01 Barbara Pas (VB): Minister Van Peteghem, u moet toch een déjà-vugevoel hebben bij uw vele pogingen tot fiscale hervorming onder Vivaldi met de lekken, de veto's, de niet-gehaalde deadlines en de steeds kleiner wordende bedragen? Van vele miljarden euro's ging het toen naar 6 miljard euro, vervolgens naar 2 miljard euro, daarna naar 1,6 miljard euro en 1 miljard euro, om uiteindelijk op helemaal niets te eindigen. Mijnheer Ronse, Vivaldi had dan tenminste nog zijn State of the Union tijdig klaar. Het is inderdaad historisch dat wij daarop nu zo lang moeten wachten.

Ook nu lijkt het wel op een limbodans waarbij de stok steeds lager wordt gelegd. Eerst was er sprake van een inspanning van meer dan 20 miljard euro, vervolgens 20 miljard euro, daarna de volgens u noodzakelijke 16 à 16,5 miljard euro en nu is het nog 10 miljard euro. Zelfs dat lijkt niet te lukken.

Tien miljard euro is evenwel het minimum dat Europa oplegt. Dat is geen oplossing. Dat zorgt niet voor orde op zaken. Met dat bedrag blijft de overheidsschuld gewoon oplopen. In dat geval zullen we de volgende jaren opnieuw niet tijdig een State of the Union krijgen en zal de miljardenoefening telkens opnieuw moeten gebeuren. U kunt dan telkens opnieuw een btw-verhoging op tafel leggen.

Nochtans zijn er landen die er wél in slagen. Neem nu bijvoorbeeld Italië, dat altijd het zieke broertje van Europa is geweest. Dat land is nu op weg naar herstel. Het begrotingstekort werd op enkele jaren tijd teruggebracht van 9 % naar 3 % van het bruto binnenlands product. In 2026 zal het tekort onder die 3 % dalen. Meloni heeft natuurlijk niet voor de socialisten gekozen, maar voor een stabiele rechtse regering. Dat maakt wel een verschil.

De huidige regering is aan het surplacen om over de steile col te geraken. Binnen de tijdslimiet aankomen, lukt niet meer. Mijn vraag aan u is dan ook de volgende.

Is er een bezemwagen in aantocht? Bent u intussen bezig met het voorbereiden van voorlopige twaalfden?

10.02 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, de leider van uw regering, Bart De Wever, schetst een doembeeld voor de toekomst. We staan aan de rand van de afgrond. De welvaartsstaat zal volledig instorten en ons land zal collectief verzeilen in armoede. Hij zegt echter: "Geen paniek, er is een oplossing, mijn oplossing. We gaan de pensioenen verlagen, we besparen op de gezondheidszorg, we viseren de

vrouwen, de werkzoekenden en de zieken. Als we dat doen, dan kunnen we ons land redden. Dat is niet leuk, maar er is geen alternatief. *There is no alternative.*"

Wel, daarmee ben ik het fundamenteel oneens. Er zijn wél alternatieven en we hebben die hier al geformuleerd. Maak werk van een degelijke bijdrage van de extreem rijken. Stop met de overdreven subsidiëring van fossiele brandstoffen. Zorg ervoor dat misbruik van managementvennootschappen wordt aangepakt. Dat zal miljarden opleveren. Mil-jar-den!

Mijnheer de minister, wij zijn niet de enigen die dat zeggen. Het ACV zegt net hetzelfde. Beweging.net zegt net hetzelfde. Net als wij stellen zij dat er wél alternatieven zijn. Zij, als bastions van de christendemocratie, smeken u, als minister van de christendemocraten, om die alternatieven op te pakken en te verdedigen.

Mijnheer de minister, stel dat er binnenkort nieuwe verkiezingen plaatsvinden en dat u campagne gaat voeren in De Pinte. Wat zult u dan zeggen aan uw kiezers? Zult u de boodschap van uw eerste minister verdedigen? Zult u zeggen dat er geen alternatief is en dat u een mandaat vraagt om opnieuw hetzelfde te proberen of zult u zeggen dat er wél alternatieven zijn en dat u op zoek zult gaan naar partners met wie u die alternatieven kunt uitwerken?

Mijnheer de minister, zijn er alternatieven, ja of nee?

10.03 Alexia Bertrand (Open Vld): Mijnheer de minister, dit zijn de bedragen die genoemd worden: 20 miljard euro, 16,6 miljard, 10 miljard, 6 miljard en dan opnieuw 10 miljard, of uiteindelijk niets. De regering goochelt met cijfers, wellicht omdat men niet kan toveren met resultaten.

Alle gekheid op een stokje, wat een chaos is dit. U krijgt de begroting voor 2026 niet rond, u krijgt de meerjarenbegroting niet rond en, nog erger, u krijgt de hervormingen van het lente-, paas- en zomerakkoord niet rond. Ondertussen zijn we midden in de herfst.

Wat is het gevolg hiervan? We dreigen naar voorlopige twaalfden te moeten gaan, waarschijnlijk voor drie maanden, alsof we in lopende zaken zitten. Mevrouw Pas zei dat dat een déjà vu is, maar het is *du jamais vu*. De zaken zijn niet lopend, ze zijn struikelend.

Ondertussen, mijnheer de minister, horen we u niet. Er is een radiostilte, terwijl de onzekerheid bij de mensen blijft groeien, over hun pensioenen, hun koopkracht, hun loon en de extra belastingen. Zonder akkoord, mijnheer de minister, geen hervorming en zonder hervorming, geen toekomst.

Onze fractie wil geen geld, mijnheer de minister. Wij willen duidelijkheid en vooral perspectief. Wie betaalt immers de factuur? Dat zijn altijd dezelfden: de mensen die werken, sparen en ondernemen, de middenklasse. Vandaag weten zij het niet meer. Komt er een btw-verhoging? Wordt het leven duurder? Welke belastingen zult u nog allemaal uitvinden? Komt de pensioenhervorming er nog of volgt er opnieuw uitstel of, nog erger, mijnheer de minister, afstel?

10.04 François De Smet (DéFI): Monsieur le ministre, je crois qu'il faut être honnête. Cela fera plaisir à M. Ronse: le constat de départ du premier ministre est juste. On ne peut pas continuer avec de tels niveaux de dette et de déficit. On ne peut pas continuer, que ce soit pour nous ou pour les générations ultérieures.

Le fond du problème, malheureusement, c'est que pour faire passer des mesures difficiles, il faut deux choses. Il faut que les mesures puissent être ressenties comme justes, et il faut un cap. L'Arizona n'a ni l'un, ni l'autre.

Il y avait un chemin, pourtant, pour ce gouvernement. Vous auriez pu la jouer à la Churchill. Vous auriez pu dire: "Ce sera dur. Il y aura du sang, de la sueur et des larmes, mais nous allons y arriver."

Mais ce n'est pas du tout le chemin que vous avez choisi. Vous avez préféré faire du Margaret Thatcher. Vous avez préféré nous dire: "Debout, bande de feignasses. Vous, les chômeurs qui, certainement, chômez tous depuis 20 ans sans aucun contrôle, réveillez-vous. Allez prendre cet emploi, même si cet emploi n'existe pas, même si vous n'êtes pas formés pour. Debut, les 520 000 malades de longue durée qui, certainement, faites tous semblant grâce à des médecins de complaisance. Levez-vous et allez travailler également."

Le message, c'est: "Regardez, nous avons trouvé le moyen d'exonérer de cotisations patronales les revenus au-delà de 240 000 euros et de faire un cadeau de 75 millions d'euros par an, mais nous allons quand même couper dans vos pensions, dans le plan grand froid ou dans d'autres aides sociales".

Autrement dit, votre message jusqu'ici est tout sauf juste. Résultat: à ce stade, vous avez zéro cap budgétaire, vous avez une crise et vous avez quand même 120 000 personnes dans la rue. Bravo, les ingénieurs!

Monsieur le ministre, j'ai une seule question. Vous êtes supposé y répondre ici pour tout le gouvernement – et donc bonne chance. L'Arizona va-t-elle enfin réussir à se mettre à la hauteur des enjeux?

Il est temps pour ce gouvernement d'être clair, mais plus encore, il est temps pour lui d'être juste.

10.05 Jean-Marie Dedecker (ONAFH): Mijnheer de minister, dit land is ziek, langdurig ziek. Dat mag u vooreerst letterlijk nemen, want, zoals daarnet gezegd, zijn er 526.000 langdurig zieken. Slechts één op zes van wie tot zijn pensioen is ziek verklaard, is gerechtvaardigd ziek. De dag dat men daar iets aan wil doen, staan de mutualiteiten echter op hun achterste poten en staken de vakbonden. De vakbonden zijn tegenwoordig immers meer geïnteresseerd in het profitaat dan in het proletariaat.

Wat ik ook zie, mijnheer de minister, is dat de toestand hopeloos is, maar voor sommige politieke partijen nog altijd niet ernstig. Dat geldt ook voor politieke partijen die vandaag deel uitmaken van de meerderheid.

Ik zal nog een andere ziekte opnoemen. De pensioenkassen zijn leeg, ze zijn in palliatieve zorg. Hoe komt dat? Omdat we de pensioenen opgesoupeerd hebben. Ik vind het jammer dat de heer Vandenbroucke al weg is. Ik wou hem graag nog eens herinneren aan zijn Zilverfonds. Er is 15 miljard euro in de zee gegooid in Oostende en men heeft gewacht tot het er in Nieuwpoort weer uitkwam, maar het is er niet uitgekomen. De pensioenkassen zijn leeggeroofd. Wie zet vandaag echter zijn voet voor de pensioenhervorming? De linkse kant.

Het gaat niet alleen over de pensioenhervorming. 25 jaar lang waren de liberalen aan de macht. Mijnheer Van Quickenborne, ik hoor u graag bezig, maar u bent er mee de oorzaak van. De heer De Croo is vijf jaar minister van Pensioenen geweest. 25 jaar aan de macht, maar er is geen enkele belastingdiscipline waarin België geen kampioen is.

We houden nu dat conclaaf. We horen dat er iets moet worden gedaan aan de belastingen, maar dan zet iedereen zijn voet dwars. Wat zijn eerlijke belastingen, mevrouw Bertrand? Wel, dat zijn belastingen op het verbruik.

Mijnheer de minister, doe voort. Ik vraag u voort te doen. Ik vraag eigenlijk om minimaal 10 miljard te besparen. Het gaat om de toekomst van onze kinderen. Want al die mensen die hier zitten met boter op (...)

De **voorzitter**: Dank u, mijnheer Dedecker.

10.06 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, u geraakt er niet uit. De onderhandelingen blijven maar duren. Het was de bedoeling dat het anders zou verlopen dan in het verleden, maar op de radio wordt gezegd dat er een crisis is in de regering en dat u er niet uit geraakt.

Wat is er aan de hand? Het eerste punt, dat zwaar moet wegen aan de onderhandelingstafel, is de druk van 140.000 betogers. U durft gewoon geen beslissingen te nemen, omdat u de druk van buitenaf voelt. Dat is ook normaal, want niemand heeft gestemd voor een btw-verhoging, een nieuwe pensioendiefstal en een pensioenleeftijd op 67 met een pensioenmalus. U voelt dus de druk.

Wat ik niet begrijp, mijnheer de minister, is dat er alleen maar wordt gezegd dat er geen alternatief is. *There is no alternative*. Tina, Tina, Tina. Waarvoor dienen ministers dan? Als er geen alternatief is en u kunt niets anders beslissen, waarvoor wordt u dan betaald?

C'est toujours la même chose: il n'y a pas d'alternative. On ne sait rien faire d'autre. Mais pourquoi paie-t-on les ministres, alors, s'il n'y a pas d'alternative? C'est la question.

De heer De Wever zegt: "Tina, *there is no alternative*" en heeft het over Margaret Thatcher. Onder Thatcher waren er echter twee recessies in Groot-Brittannië. Er was een stijgende ongelijkheid en een stijgende werkloosheid. Er was de de-industrialisatie in het land. Dat is de balans van Margaret Thatcher. En u wilt dat gewoon toepassen in België. Komaan, waarmee bent u bezig?

Er zijn alternatieven. Laten we het even hebben over de taxshift, met 8 miljard minder voor de sociale zekerheid. Wie heeft dat goedgekeurd? De N-VA. Rechts graaft gewoon een gat. Ga het geld halen bij de superrijken. Dat is nog een alternatief. Stop echter geld te halen bij de gepensioneerden en de werkende klasse. Dat mag niet meer. Het volk is boos.

Mijnheer de minister, daarom vraag ik u wanneer u eindelijk met een deftig sociaal budget naar hier zult komen.

10.07 Sarah Schlitz (Ecolo-Groen): Monsieur le ministre, ce n'est pas qu'on est déçu de vous voir, mais on aurait préféré pouvoir poser toutes nos questions au premier ministre. Soit. Ici, tout ce qu'on sait au Parlement, ce sont des choses qu'on lit dans la presse ou qu'on sent, à travers notamment les annulations de commissions ou certaines choses qu'on entend dans les couloirs.

Tout d'abord, pouvez-vous nous dire combien de milliards vous voulez trouver? On entend parfois 20, parfois 10, parfois 6 milliards. Pouvez-vous nous dire quels sont les objectifs que vous vous êtes fixés au niveau budgétaire?

Nous savons aussi qu'il y a des tensions, je pense que c'est assez évident. Quand on entend que ça va être la "mère des batailles", jusqu'au finish, et que la réunion se termine à 18 h 00, on imagine qu'il y a dû y avoir quelques prises de bec, on ne sait pas entre qui et qui. Pouvez-vous nous dire, sur une échelle de 1 à 10, à quel niveau de tension se trouve le gouvernement?

On voit beaucoup d'idées passer. Il y a eu l'idée d'un saut d'index. On parlait d'abord d'un saut d'index pour tout le monde. Et puis, juste pour les allocataires sociaux. Pour rappel, dans les allocataires sociaux, il y a aussi les pensionnés. Allez-vous aussi faire un saut d'index pour les pensions? Est-ce que c'est ça l'idée? Et pour les fonctionnaires? Je pense qu'ils ont quand même déjà fait leur part.

Est-ce que ce sont de nouveau les mêmes qui vont être mis à contribution? Ou allez-vous enfin aller chercher l'argent là où il se trouve? Un malus pension plus rapide, pour les pensionnés? Ou une taxe sur les millionnaires? Ça, c'est une bonne idée, mais c'est directement hors de question.

Certains sont plus discrets. Pourriez-vous nous dire s'ils sont aussi discrets dans les négociations qu'ils le sont dans la presse? Comment cela se passe-t-il concrètement?

Par ailleurs, on n'entend jamais parler de la crise climatique, alors qu'on sait qu'elle va nous coûter bonbon! Pouvez-vous me dire si cette thématique apparaît quand même sur la table du gouvernement?

10.08 Minister Vincent Van Peteghem: Mijnheer de voorzitter, collega's, de regering heeft een gezamenlijke doelstelling: de welvaart van de huidige generatie en van de toekomstige generaties beschermen. Dat is wat onze burgers en onze ondernemingen terecht van ons verwachten.

De toekomst van onze welvaart, van onze economie, van onze veiligheid hangt af van de keuzes die we de komende dagen zullen maken. De oefening die voor ons ligt, is dan ook complex en uitdagend, want het is ook een erfenis waarvoor ieder van ons verantwoordelijkheid draagt, een erfenis uit tijden waar men gemakzuchtig één begrotingsjaar, één begrotingsoefening vooruitkeek. Door die aanpak zitten we vandaag in een context waar de rentelasten als een loden ketting rond de federale hals hangen.

Nous risquons en effet de consacrer près de 40 % de notre déficit aux intérêts dans quelques années.

De huidige regering wil het anders doen en neemt haar verantwoordelijkheid om die uitdaging structureel en met de blik op de langere termijn aan te pakken. De doelstelling is dan ook helder en staat in de regering ook niet ter discussie. Wat Europa van ons vraagt, zal het minimum zijn, maar de weg daarnaartoe vraagt tijd.

Nous avons besoin de mesures structurelles, qui tendent à renforcer le marché du travail, l'économie et notre

sécurité, à maîtriser les coûts du vieillissement, à garantir des revenus équitables dans notre État-providence, et à lutter contre le gaspillage. Personne ne nie qu'un tel exercice comporte une dimension idéologique. Cependant, l'idéologie doit inspirer et non paralyser.

We moeten doen wat nodig is, niet wat gemakkelijk is. Wie vandaag niet doorpakt, zet onze economische groei en de ruimte om te investeren, op een zijspoor.

Nous devons faire ce qui est nécessaire, et non ce qui est facile. Si, aujourd'hui, nous reportons des choix difficiles, nous le paierons bientôt cash en termes de pouvoir d'achat, de compétitivité et de prospérité. Protéger notre État-providence est la mission la plus importante de notre génération.

De bescherming van onze welvaartsstaat is de belangrijkste opdracht van onze generatie. Als we vandaag geen geloofwaardige koers uitzetten, riskeren we een samenleving waarin het ieder voor zich is, veel sneller dan men zou denken. Dat kan en zal ik nooit aanvaarden. Daarom roep ik iedereen op om de komende dagen de juiste stappen te zetten: eerst over de eigen schaduw en vervolgens samen naar een begroting die geloofwaardig, sociaal rechtvaardig en economisch duurzaam is.

10.09 Barbara Pas (VB): De regering zou dit land financieel op orde zetten. Zelfs als er een akkoord van 10 miljard voor extra belastingen en besparingen op kap van de Vlamingen zou komen, dan slaagt u daar nog niet in. Veel van zijn eigen programma opofferen om aan een akkoord te geraken, kan Bart De Wever niet meer. Er zat immers al niet veel in. Toch staan er een groot aantal oplossingen in het N-VA-verkiezingsprogramma, oplossingen die ook in ons programma terug te vinden zijn, zoals de responsabilisering door een splitsing van de sociale zekerheid en door fiscale autonomie.

Mijnheer de minister, vorige week zei uw partijgenoot en voormalig minister Koen Geens het letterlijk in een interview: "Fiscale autonomie is een must." U zegt dat er gedaan moet worden wat nodig is. Welnu, doe wat nodig is. Leg dat eens op tafel en stop met uw geknoei.

10.10 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, u zegt: we moeten doen wat nodig is. Daarmee suggereert u dat er alternatieven bestaan, maar vervolgens komt daar niets van in huis bij de onderhandelingen over de maatregelen.

Vorige week zei Bart De Wever hier in het halfroond: "Als we geen moeilijke beslissingen kunnen nemen, dan zijn we niet capabel om te besturen." Dat is echter niet wat hij bedoelde. Hij bedoelde: "Als jullie niet in staat zijn om mijn wil als wet te aanvaarden, dan zijn we niet capabel om te besturen."

Mijnheer de minister, verlos u van dat juk. Spreek u duidelijk uit over die alternatieven: bijdragen van de extreem rijken, stoppen met het misbruik van managementgenootschappen en stoppen met fossiele subsidies. Vecht daarvoor, want dat is wat ik hoor op straat en dat is waar Groen voor staat.

10.11 Alexia Bertrand (Open Vld): Mijnheer de minister, wat blijft er over van uw belofte? U zou het tekort terugdringen naar minder dan 3 %. Uw recepten zijn echter linkse recepten! U wilt de flexi-jobs onmogelijk maken, de studentenjobs zwaarder belasten en de ondernemers harder aanpakken. Dat zijn recepten om de groei kapot te maken!

U moet snoeien in de uitgaven, want het probleem van de begroting zit aan de uitgavenkant. Kijk naar de groeinorm en de gezondheidszorg. Kijk naar de langdurig zieken, de grootste fraude van de laatste jaren in ons land. Moeten de vakbonden de werkloosheidspremies nog uitbetalen? Focus op de kerntaken van de overheid. Voer de energienorm uit. Schrap de onnodige regels voor de kmo's. Daarvoor zult u in ons een partner vinden. We steunen alles wat de groei kan aanzwengelen en de productiviteit kan stimuleren. Belasten is echter geen (...)

10.12 François De Smet (DéFI): Monsieur le ministre, je vous remercie. On n'a rien appris, sauf qu'il y a toujours un ministre du Budget Arizona. C'est déjà ça!

La question classique en politique est de savoir s'il faut gouverner selon son électorat ou en fonction de l'intérêt général. Et le problème de votre gouvernement, ce sont ceux qui font entendre leur voix. Ceux qui sont le plus audibles sont ceux qui s'adressent toujours à leur seul électorat et ne veulent pas prendre de responsabilités

pour toute la population. Et c'est ce qui vous pose problème. C'est le moment pour chacun de s'élever et de prendre toutes ses responsabilités. Celui qui refusera tout accord en se disant "je m'en fiche, tant que j'ai 30 % des électeurs qui votent pour moi", celui-là sera responsable de la crise.

10.13 Jean-Marie Dedecker (ONAFH): Mijnheer de minister, u gaf een mooi sermoen. Ik begrijp echter dat u niets kunt vertellen. Het conclaaf moet eerst worden beëindigd.

Ik hoor u heel graag opmerken dat iedereen over zijn schaduw moet springen. Ik heb echter een oplossing mocht dat niet gebeuren. In feite was deze speech voor de eerste minister bedoeld. Toch zal ik de oplossing geven. Ik weet dat u een katholieke mens bent. U komt alleszins uit de katholieke zuil, hoewel uw partijvoorzitter de Heilige Drievuldigheid niet meer kent, al kan hij er wel uitleg over geven.

In de dertiende eeuw geraakte men er ook niet uit, tijdens het conclaaf in het Vaticaan. Na twee jaar en negen maanden werden de deelnemers eerst op water en brood gezet, maar het lukte nog niet. Vervolgens werd het dak weggenomen van de Sixtijnse kapel. Wat gebeurde er? De deelnemers bevielen van de oplossing.

Laten we desnoods dus het dak wegnemen van de Wetstraat 16, dan krijgen we een oplossing.

De **voorzitter**: Collega Dedecker, mij wordt verteld dat het daar binnenregent. U bent dus al gedeeltelijk op uw wenken bediend.

10.14 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, u zegt dat het probleem is dat de regeringen in het verleden steeds slechts één begrotingsoefening vooruitdachten, maar in 2015 was er iemand die daar anders over dacht en dat was Bart De Wever. Op de vraag in een interview in 2015 waarom de taxshift ondergefinancierd was, antwoordde hij: "Het klopt dat de taxshift niet voldoende gefinancierd is. Men heeft doelbewust gekozen om niet alles mee te rekenen. Dat dringt op termijn een infernale besparingslogica op en dus komt men terecht bij de overheidsuitgaven waar ze nog zitten: de sociale zekerheid."

Beste collega's, dat betekent dat rechts een strategie bedacht heeft om een put van 8 miljard euro te graven, met als doel een besparingslogica in de sociale zekerheid. Dat heeft Bart De Wever gezegd. Over twee begrotingsronden zal de sociale zekerheid voor langdurig zieken en gepensioneerden worden aangevallen. Dat noemt men strategisch nadenken. Dat is een slechte, antisociale strategie.

10.15 Sarah Schlitz (Ecolo-Groen): Merci monsieur le ministre pour votre réponse.

Je ne m'attendais pas à cela, mais je vous entends lancer un véritable cri du cœur à vos partenaires de majorité. Nos questions ne portaient pas vraiment sur cela, mais c'est tout de même assez intéressant à entendre. Vous leur faites un appel à la responsabilité, vous les appelez à prendre des décisions difficiles. J'espère que ce message a été entendu. J'imagine bien que ces discussions doivent être un véritable enfer, rempli de guerres d'ego. Franchement, je ne voudrais pas être à votre place.

Par contre, je voudrais vous dire que responsabilité et décisions difficiles ne riment pas forcément avec le fait de faire mal à l'ensemble de la population, surtout à ceux qui ont bossé toute leur vie et à ceux qui contribuent déjà énormément au budget de l'État et à l'effort national. Il y a des alternatives, monsieur le ministre. On peut aller chercher 13 milliards dans les énergies fossiles, on peut aller chercher 30 milliards dans la lutte contre la fraude fiscale et ainsi de suite. Allez-y, monsieur le ministre!

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

11 Vraag van Jeroen Soete aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De impasse rond de tuchtraad voor deurwaarders wegens het gebrek aan immuniteit van de magistraten" (56001085P)

11 Question de Jeroen Soete à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "L'impasse du conseil de discipline pour les huissiers due à l'absence d'immunité des magistrats" (56001085P)

11.01 Jeroen Soete (Vooruit): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, een onbetaalde factuur van 100 à 150 euro die oploopt tot een monsterfactuur van duizenden euro's doordat er allerhande

dossierkosten die daar eigenlijk niet in thuishoren, aan worden toegevoegd, dergelijke wanpraktijken van in het verleden zien we jammer genoeg nog steeds in de sector van de gerechtsdeurwaarders. De vorige regering heeft beslist een reeks maatregelen te nemen om de zogenaamde schuldenindustrie aan te pakken. Een van die maatregelen was de oprichting van een onafhankelijke rechtbank die aan die wanpraktijken paal en perk moest stellen.

Wat blijkt nu, twee jaar later? Die tuchtraad komt maar niet in actie. Er worden geen zaken behandeld, met als gevolg dat 46 dossiers uit de beroepsgroep van de gerechtsdeurwaarders onbehandeld blijven. Daarnaast blijven 41 dossiers uit de sector van de notarissen al drie jaar lang liggen. Het gaat hier niet over punten en komma's, collega's, maar over zware dossiers. Samengevat, honderd dossiers over wantoestanden en wanpraktijken liggen stof te vergaren.

Het resultaat is straffeloosheid. Wie is daarvan de dupe? In de eerste plaats is dat uiteraard de burger, het slachtoffer dat in de kou blijft staan. Dat zijn ook de vele goed menende gerechtsdeurwaarders en notarissen, het merendeel van de sector. Zij willen al die cowboys ook uit hun midden weren. Wie wint erbij? *Quid bono*? Dat zijn de cowboys zelf, die door de huidige situatie de facto een vrijbrief krijgen om hun schandalige praktijken voort te zetten.

Mevrouw de minister, de situatie is ernstig. De voorzitters en magistraten hebben inmiddels kennelijk hun ontslag aangekondigd. Ik moet snel afronden gelet op mijn spreektijd. Mijn vraag is eenvoudig (...)

De **voorzitter**: U kunt niet meer snel afronden, maar de minister is creatief genoeg om zelf een vraag te fantaseren.

11.02 Minister **Annelies Verlinden**: Ik heb geen vraag gehoord, maar ik zal toch een antwoord geven.

Uiteraard moeten beroepsorganisaties zichzelf zuiveren en wij moeten ons daarop organiseren. We hebben de wet betreffende een tuchtraad en hebben in juni 2024 voorzitters aangeduid. Toen ik in februari minister van Justitie werd, was die tuchtraad nog niet helemaal operationeel. Sindsdien hebben we veelvuldig overlegd met de deurwaarders, de voorzitters en het College van de hoven en rechtbanken. We hebben een wetsontwerp klaar dat tegemoetkomt aan een aantal technische opmerkingen, zodat de tuchtraad goed kan werken. Een goed functionerende tuchtraad is immers nodig om die beroepsgroep zuiver te houden.

We hebben overigens ook bevestigd dat de immuniteit van de magistraten die in de tuchtraad zetelen, kan blijven gelden, omdat zij optreden als een orgaan van de rechterlijke orde. Voor zover uw pleidooi zou zijn om de vergoedingen van de magistraten die in die tuchtraad zetelen, te verhogen, kan ik u alleen maar zeggen dat de discussies daarover aan de gang zijn. Ik neem aan dat uw partij mijn vraag voor extra middelen voor Justitie ten volle en publiek zal steunen, zodat de vergoedingen voor die magistraten mogelijk worden.

Mijnheer Soete, we doen er alles aan om de tuchtraad te doen functioneren, want ook ik acht een goede deontologische werking van de deurwaarders en de notarissen en dus ook de tuchtraad prioritair. Het College van de hoven en rechtbanken doet vandaag al het nodige om de magistraten die hun ontslag hebben gegeven, te vervangen. We zullen daarop blijven aandringen, want een goed functionerende werking van de deurwaarders is essentieel voor iedereen, zeker voor de burgers.

11.03 **Jeroen Soete** (Vooruit): Mevrouw de minister, het is intussen mijn derde vraag over het onderwerp. Voor het reces heb ik ook een samengevoegde vraag gesteld met collega Jadoul. Ik merk dat elke keer dat ik u aan het woord laat, er een extra blokkering uit de weg wordt geruimd. De immuniteit van de magistraten is er daarvan een heel belangrijke. Zij hadden inderdaad schrik dat ze persoonlijk aansprakelijk zouden worden gehouden.

Zij vreesden dat er, als ze een notaris of een deurwaarder preventief schorsen en zonder inkomsten zetten, achteraf een claim zou komen wanneer zij het voorzitterschap van de tuchtraad zouden opnemen. Het is heel goed dat u daar een doorbraak aan het realiseren bent. We weten immers allemaal dat de vorige tuchtraad al drie jaar geleden werd afgeschaft en dus is het hoog tijd dat er een nieuwe tuchtraad actief wordt.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

12 Vraag van Jeroen Bergers aan Bernard Quintin (Veiligheid en Binnenlandse Zaken, belast met Beliris) over "De militie Code Rood" (56001081P)

12 Question de Jeroen Bergers à Bernard Quintin (Sécurité et Intérieur, chargé de Beliris) sur "La milice Code Rouge" (56001081P)

12.01 Jeroen Bergers (N-VA): Collega's, iedereen heeft de verschrikkelijke beelden gezien van de gebeurtenissen in Charleroi en Brussel, waar Code Rood en andere extreemlinkse organisaties vandalisme hebben gepleegd en specifiek bedrijven hebben gevisiteerd. Uit het Global Security Report, dat vandaag in de krant staat, blijkt dat 81 % van de Belgische bedrijven vreest dat extreemlinks het ook op hen gemunt heeft en ook bij hen schade zal aanrichten.

Mijnheer de minister, Code Rood gedraagt zich steeds meer als een private militie. Private milities zijn vandaag bij wet verboden. We moeten er dus over waken dat de straffeloosheid van die extreemlinkse activisten niet blijft duren. De N-VA-fractie is dan ook heel blij dat in Antwerpen 28 van die extremisten preventief werden opgepakt en een nacht in de cel hebben moeten doorbrengen toen ze onderweg waren naar Charleroi. Eigenlijk zouden al die actievoerders, al die extremisten, moeten worden gearresteerd en de gevolgen van hun daden dragen.

Mijnheer de minister, u kondigde gisteren op Twitter een pakket maatregelen aan tegen Code Rood en tegen extreemlinks. Welke maatregelen zult u nemen?

Daarnaast wil ik ook een warme oproep doen. De N-VA-fractie steunt onze politiemensen en staat achter hen. Ik roep u op om hetzelfde te doen. Wanneer lakse burgemeesters in Brussel of Charleroi weigeren op te treden, kunt u via artikel 11 van de wet op het politieambt zelf het stuur van de lokale politiezone overnemen, om ervoor te zorgen dat die extremisten worden gearresteerd en vervolgd.

12.02 Minister Bernard Quintin: Mijnheer Bergers, ik heb inderdaad gisteren een vergadering gehad met enkele diensten en de politie. Ik heb hen gevraagd om de acties van Code Rood grondig te evalueren en die groep beter op te volgen. U zult begrijpen dat ik niet in detail kan treden over concrete elementen of bijkomende maatregelen. Wel kan ik u meegeven dat ik sterk heb benadrukt dat de informatievergaring en de coördinatie tussen de veiligheidsdiensten – waaronder de federale politie, de lokale politiezones en de inlichtingendiensten – verder moeten worden versterkt, met alle respect voor de verschillende ministeriële bevoegdheden.

Wat de juridische kwalificatie van een private militie betreft, is de wet van 1934 zeer duidelijk. Het gebruik van geweld voor politieke doeleinden volstaat niet. Er moet bovendien sprake zijn van de intentie om de politie of het leger te vervangen in de uitoefening van hun gezagstaken.

Het is ondertussen duidelijk dat Code Rood zich niet langer beperkt tot vreedzame acties. Die acties brengen de veiligheid van medeburgers in het gedrang en leiden tot materiële schade die niet te verantwoorden is. Het is aan justitie om de wettelijke sancties die nu al voorzien zijn, effectief toe te passen wanneer dat nodig is. Misschien gebeurt dat tot nu toe te weinig.

Wat betreft het reeds meerdere keren genoemde wetsvoorstel inzake het verbod op radicale organisaties, wacht ik, zoals u weet, op het advies van de Raad van State. Zodra dat advies is ontvangen, zal het wetsvoorstel in tweede lezing aan de regering worden voorgelegd en het verdere wetgevingsproces doorlopen. Al die elementen zijn belangrijk in het kader van het herzieningswerk van het veiligheidskader dat ik samen met alle bevoegde diensten uitvoer en dat meer dan nodig is. Dank u.

12.03 Jeroen Bergers (N-VA): Dank u wel voor uw antwoord, mijnheer de minister.

Wij verwachten in ieder geval dat, wanneer er een volgende keer – en die zal er jammer genoeg komen – opnieuw gewelddadige acties van Code Rood plaatsvinden, er echt concrete maatregelen worden genomen en dat de straffeloosheid niet blijft duren.

Wat ik echter niet begrijp, collega's, is dat niet iedereen in dit Huis dat geweld kan veroordelen. Collega Hedebouw, na de betoging waren wij met Jong N-VA op stap om de rommel van de vakbonden op te ruimen. Voor de Dienst Vreemdelingenzaken lag het vol met pancarten van de PVDA. Toen u niet één, niet twee, maar

vijf keer in *De Zevende Dag* de vraag kreeg om dat geweld te veroordelen, kon u het niet.

Mark, de arbeider van ArcelorMittal, van wie de auto is vernield door Code Rood, en Nancy, de poetsvrouw van de Dienst Vreemdelingenzaken, die werd geïntimideerd door antifa: waarom steunt u hen niet? Waarom zit u met de *peut* om dat geweld te veroordelen, collega Hedebouw? Doe dat eens, collega Hedebouw.

De **voorzitter**: Iets zegt mij dat hier een persoonlijk feit werd uitgelokt. Wenst u te reageren, collega Hedebouw?

Persoonlijk feit

Fait personnel

12.04 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): De betoging zelf was niet van Code Rood, toch? Die vond een week later plaats. U hebt blijkbaar niet goed gevolgd. Code Rood was in Charleroi.

Voor onze betoging heb ik duidelijk gezegd dat we dat totaal veroordelen. De uitzending was de week voor de betoging, dus ik kon daar niet op reageren. Uiteraard hebben wij het geweld veroordeeld. Wij staan ook niet achter de acties van die betoging. Wij steunen wel de 140.000 mensen die vreedzaam betoogd hebben. Daarover zit u met de *peut*. Dat kan ik wel begrijpen.

Die 140.000 mensen hebben echter niets te maken met wat er aan het einde van de betoging is gebeurd. Als dat uw bedoeling is, is dat politiek erg laf. Steekt u nu al die mensen uit de werkende klasse die zijn komen betogen, de brandweermannen, de mensen uit de zorgsector, de openbare diensten en de jongeren in dezelfde zak met Code Rode? Zo moet de N-VA niet beginnen.

12.05 Jeroen Bergers (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik hoor hier dat collega Hedebouw zegt dat Code Rood niet aanwezig was bij de betoging in Brussel. Ik nodig u uit, collega Hedebouw, om zelf de sociale media van Code Rood te bekijken, waarop zij trots zeggen dat zij tijdens die nationale betoging mee zouden reïschoppen in Brussel.

Ik nodig u ook uit om op de hoogte te blijven van de dossiers van het vandalisme dat door extreemlinks, door uw achterban, wordt gepleegd. In *De Zevende Dag* hebt u vijf keer de vraag gekregen of u het extreemlinks geweld kunt veroordelen. U kreeg het daar niet over uw lippen en nu komt het er voorzichtig uit. U zoekt echter een heleboel excuses.

Ik had het niet over de 80.000 mensen – geen 140.000 – die aan het betogen waren. Ik had het wel over antifa, de CCC, Code Rood en extreemlinks die een betoging kapen om geweld aan te richten. Dat u dat niet kunt veroordelen, vind ik frappant.

De **voorzitter**: Bedankt, collega's.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

13 Samengevoegde vragen van

- Sam Van Rooy aan Anneleen Van Bossuyt (Asiel, Migratie, Maatschappelijke Integratie, belast met Grootstedenbeleid) over "De vrijlating van Nizar Trabelsi" (56001080P)

- Denis Ducarme aan Anneleen Van Bossuyt (Asiel, Migratie, Maatschappelijke Integratie, belast met Grootstedenbeleid) over "De vrijlating van Nizar Trabelsi" (56001094P)

13 Questions jointes de

- Sam Van Rooy à Anneleen Van Bossuyt (Asile, Migration, Intégration sociale, chargée de la Politique des Grandes Villes) sur "La libération de Nizar Trabelsi" (56001080P)

- Denis Ducarme à Anneleen Van Bossuyt (Asile, Migration, Intégration sociale, chargée de la Politique des Grandes Villes) sur "La libération de Nizar Trabelsi" (56001094P)

13.01 Sam Van Rooy (VB): Minister, in Deurne-Zuid, waar ik woon en waar ik geboren en getogen ben, werden amper twee weken geleden jonge moslimterroristen gearresteerd. Na zestig jaar van roekeloze massa-immigratie en islamgepamper kon zelfs in de achtertuin van de premier van dit land een jihadistische

terreuraanslag worden voorbereid.

België zou natuurlijk België niet zijn, mocht de realiteit niet nog dramatischer en nog surrealistischer zijn. Gevaarlijke moslimterroristen die zich in het buitenland bevinden, mogen immers gewoon terugkeren naar België, legaal of illegaal. Eerst was er de Marokkaanse moslimterrorist Abdelkader Beliraj en nu is er ook de veroordeelde Tunesische moslimterrorist Nizar Trabelsi, die gewoon illegaal op ons grondgebied mag verblijven. Ondertussen, zo lezen we, wil de EU miljarden uitgeven om migratie te faciliteren vanuit onder meer Marokko en Tunesië.

Minister Van Bossuyt, enkele weken geleden heb ik u al kritisch bevraagd over moslimterrorist Nizar Trabelsi. Ik heb u toen gewaarschuwd voor de juridisering en de 'mensenrechtisering' en dus de uitholling van onze democratie. U hebt Trabelsi deze zomer laten terugkeren naar ons land en nu zegt u dat u hem wil uitzetten, maar dat u op een rechterlijke muur botst.

Mijn vraag is dus evident, minister, wat zult u doen, wat zal deze regering doen om die rechterlijke muur te slopen zodat gevaarlijke moslimterroristen eindelijk gedeporteerd kunnen worden?

Le **président**: Sur le même sujet, je donne la parole au collègue Ducarme, qui fête son anniversaire aujourd'hui.

13.02 Denis Ducarme (MR): Merci, monsieur le président. J'espère que j'aurai droit à une chanson de votre part tout à l'heure, en fin de séance, au départ de la tribune. J'attends avec impatience.

Madame la ministre, régulièrement, plusieurs détenus tunisiens effectuant leur peine dans nos prisons sont transférés en Tunisie.

Le terroriste tunisien Nizar Trabelsi, lui, en séjour irrégulier, frappé par un ordre de quitter le territoire, en séjour dans un centre fermé, ne devrait pas être transféré en Tunisie à court terme, compte tenu de la décision de justice qui vient d'être rendue. Je m'explique peu cette dernière, parce que, tout simplement, cette décision aura pour résultat qu'un terroriste pourra aller et venir en totale liberté dans notre pays. C'est vraiment l'inverse de ce pourquoi l'ensemble des députés MR s'engagent individuellement et collectivement.

Alors, je vous demande, madame la ministre, d'agir. Sur le plan européen, évidemment, mais pas seulement. J'ai en souvenir – c'est un ami et j'ai toujours apprécié son côté fonceur – que Theo Francken n'a jamais hésité à prendre l'avion pour aller à la rencontre d'un certain nombre de ses homologues étrangers.

Madame la ministre, ce dossier, plus qu'un symbole, est un nouveau camouflet imposé par un terroriste à notre pays. Je vous demande de vous faire accompagner de notre ministre des Affaires étrangères et d'aller à la rencontre de vos homologues tunisiens, afin que nous obtenions des garanties que les droits de l'homme seront parfaitement respectés par rapport au retour de M. Trabelsi. Nous y mettons un point d'honneur. On ne peut pas en rester là.

13.03 Minister Anneleen Van Bossuyt: Monsieur Ducarme, joyeux anniversaire! We hebben werkelijk alle juridische middelen uitgeput om Nizar Trabelsi – een veroordeelde terrorist die illegaal op ons grondgebied verblijft, zoals u beiden hebt aangegeven – in het gesloten centrum te kunnen houden met het oog op zijn verwijdering naar Tunesië. Ondanks alle inspanningen botste ik echter op een rechterlijke muur.

Mijnheer Van Rooy, zoals u opmerkt, laten de rechterlijke uitspraken mij geen enkele ruimte meer. Als minister ben ik aan handen en voeten gebonden om de beslissing uit te voeren, hoe moeilijk en verontrustend dat ook is.

Mijnheer Ducarme, de al te ruime interpretatie van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens is inderdaad totaal doorgeslagen. De veiligheid van onze burgers zou zwaarder moeten wegen dan de rechten en waarborgen van iemand die illegaal in ons land verblijft en bovendien werd veroordeeld voor terrorisme. De zaak toont opnieuw de pijnlijke kloof aan tussen enerzijds de rechtspraak en anderzijds de realiteit in de samenleving.

Daarom ben ik heel blij met het initiatief dat onze eerste minister heeft genomen om te onderzoeken op welke

manier we rond het EVRM iets kunnen ondernemen, bijvoorbeeld via een interpretatieprotocol.

Mes collègues ministres et moi-même avons suivi ce dossier au cours des derniers mois. Je peux vous assurer, monsieur Ducarme, que nous avons eu plusieurs contacts avec les autorités tunisiennes. Maintenant que nous sommes entrés dans une nouvelle phase, d'autres collègues sont désormais à la manœuvre dans ce dossier.

En attendant son retour en Tunisie, la situation de Nizar Trabelsi est suivie de près par les services de sécurité. Ce gouvernement met tout en œuvre pour éviter qu'il ne représente à nouveau une menace directe. Parallèlement, avec plusieurs ministres, nous continuons à œuvrer pour son expulsion du territoire.

Het is natuurlijk makkelijk om te zeggen, op X, op Facebook of op de oppositiebanken, om die man gewoon op een vliegtuig te zetten zodat het probleem is opgelost, maar jullie weten heel goed dat het zo niet werkt. We zijn afhankelijk van Tunesië voor onder meer zijn identiteitsdocumenten en een laissez-passer.

Daarom blijven we met de betrokken ministers diplomatiek overleg met Tunesië voeren, om zowel zijn identificatie als zijn terugkeer mogelijk te maken. Ook daar moeten we de evenwichten respecteren. De gedwongen terugkeer van andere criminele Tunesiërs naar hun thuisland loopt de laatste tijd immers beter. Ook voor dit geval moet een oplossing worden gevonden.

J'ajouterai que ce cas démontre l'importance des *hubs* de retour prévus dans le nouveau règlement de retour de la Commission européenne. Ainsi, il pourrait être éloigné de notre territoire avant son retour en Tunisie.

Zelfs al zouden alle documenten aanwezig zijn, de rechter liet weten dat Nizar Trabelsi niet gedwongen kan worden teruggestuurd naar zijn land van oorsprong vanwege een risico van foltering. Er wordt dan gezegd dat wij onze wetten maar moeten aanpassen om dergelijke scenario's te voorkomen. Ik kan samen met dit Parlement wetten blijven veranderen om de problemen aan te pakken en dat heb ik de voorbije maanden ook gedaan, maar als er tegelijkertijd keer op keer rechterlijke uitspraken volgen die de uitvoering daarvan verhinderen, komen we in een impasse terecht en verliezen we het draagvlak in onze samenleving. Dat is niet alleen frustrerend, maar ook onaanvaardbaar.

13.04 Sam Van Rooy (VB): De juridisering en 'mensenrechtisering' waaraan beleidsmakers al decennia meewerken, holt onze democratie uit en maakt onze samenleving onveilig.

Mevrouw de minister, ik zeg dit oprecht en met alle respect voor u als persoon. Als u, als minister bevoegd voor Asiel en Migratie, er niet voor kunt zorgen dat gevaarlijke moslimterroristen worden buitengehouden, dat gevaarlijke moslimterroristen worden gedeporteerd en dat illegalen, zeker degenen die geweld plegen of betrokken zijn bij terreur, het land worden uitgezet, sorry, maar dan bent u de facto geen minister van Asiel en Migratie.

13.05 Denis Ducarme (MR): Madame la ministre, pour siéger dans votre commission, je connais l'ampleur de votre engagement pour que ce pays prenne le virage attendu en matière d'asile et migration. Déjà, les chiffres parlent pour vous. La baisse en matière d'asile par rapport à l'année dernière est conséquente; elle dépasse les résultats des autres pays européens. Mais, sur ce dossier, on ne peut pas en rester là. Les Belges ne veulent pas qu'on en reste là. Pourquoi ce délai de huit mois d'enfermement en centre fermé lié à la sécurité nationale n'a-t-il pas été exploité? A-t-on exploité complètement les dispositions qui étaient à notre disposition?

Madame la ministre, avec le ministre des Affaires étrangères, prenez l'avion et allez rencontrer vos homologues. Il faut résoudre ce problème. On ne peut en rester là.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

14 Vraag van Achraf El Yakhoulfi aan Anneleen Van Bossuyt (Asiel, Migratie, Maatschappelijke Integratie, belast met Grootstedenbeleid) over "De aangekondigde afbouw van het aantal asielopvangplaatsen" (56001082P)

14 Question de Achraf El Yakhoulfi à Anneleen Van Bossuyt (Asile, Migration, Intégration sociale, chargée de la Politique des Grandes Villes) sur "La réduction annoncée du nombre de places d'accueil pour demandeurs d'asile" (56001082P)

14.01 Achraf El Yakhoulfi (Vooruit): Mevrouw de minister, het is code oranje. Het KMI roept de mensen op om thuis te blijven, totdat storm Benjamin over ons land is getrokken. Andere mensen, asielaanvragers, kunnen dat niet. Zij moeten vannacht op straat slapen, want zij krijgen geen opvang. Toch lees ik vandaag opnieuw dat u gerechtelijke uitspraken naast u zult neerleggen. Ik lees opnieuw dat u de opvang zult afbouwen. Dergelijke uitspraken maken mij heel bang. Het baart mij zorgen.

Het regeerakkoord is heel duidelijk. Daarin staat: het is onaanvaardbaar dat we mensen op straat laten slapen. We willen inderdaad werk maken van de afbouw van de opvang, maar de absolute voorwaarde in het regeerakkoord is een structurele daling van de instroom.

We zijn nu twee maanden ver. De instroom is verminderd, maar twee maanden is niets. Ik weet niet of u sportief aangelegd bent, maar als we twee maanden gaan lopen, zijn we nog niet klaar om een marathon te lopen. Dat is niet realistisch.

U kondigt die daling op alle vlakken aan. Iedereen is het erover eens dat we terug grip op de migratie willen krijgen, maar dat moet onder bepaalde voorwaarden gebeuren. Dat betekent dat we een realistisch beleid moeten voeren en dat we dat op een menselijke manier moeten doen. Daarom zit Vooruit ook mee in deze regering.

Mevrouw de minister, daarom heb ik schrik voor de maanden die eraan komen, voor de winterperiode. Ik heb één vraag voor u. Zult u voor voldoende opvang zorgen, zodat er geen mensen op straat hoeven te slapen, wat een taak is voor ons als overheid?

14.02 Minister Anneleen Van Bossuyt: Mijnheer El Yakhoulfi, eerst ga ik in op de dwangsommen. Ik lees dat het om 15.000 dwangsommen zou gaan. Ik kan u zeggen dat van de openstaande dwangsommen slechts een fractie dateert van de huidige legislatuur.

De instroom van asielzoekers naar België is sinds de start van deze regering aanzienlijk gedaald. U weet dat het prognosemodel had voorspeld dat we dit jaar zonder maatregelen 50.000 asielaanvragen zouden krijgen. Dankzij onze maatregelen zitten we op de juiste koers en nu moeten we vooral blijven doorzetten. In september daalde het aantal aanvragen met 21 % en in oktober, op basis van de huidige prognoses, bedraagt de daling zelfs 38 %. Daarmee doen we het beter dan de Europese cijfers. De cijfers gaan dus de goede richting uit. Zoals in het regeerakkoord is voorzien, voer ik stap voor stap de afbouw van de hotelopvang uit. Het is voor ons belangrijk dat de opvang menswaardig maar sober is. Ook dat is overigens afgesproken. De opvang van asielzoekers in hotels zendt het verkeerde signaal uit.

Binnen de Brusselsdeal betaalt de federale overheid voor 2.000 plaatsen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Van de wachtlijst uit de vorige legislatuur, waarop meer dan 4.000 mensen stonden, is dus in principe geen sprake meer. Momenteel staan er 1.820 mensen op de lijst, terwijl we 2.000 plaatsen financieren via de Brusselsdeal. De wachtlijst uit de vorige legislatuur bestaat dus in principe niet meer. Het wordt hoog tijd om het gesprek over die plaatsen aan te gaan. Als we die financiering immers op ons blijven nemen, moeten we die ook officieel op ons conto kunnen zetten.

Met de regering zetten we in op orde en controle. Geen enkele asielzoeker moet vandaag op straat slapen, zolang die onze wetgeving volgt. Er is nog werk aan de winkel, maar de kentering is ingezet.

14.03 Achraf El Yakhoulfi (Vooruit): Mevrouw de minister, we willen allemaal hetzelfde. Wij en de regering hebben al duidelijk gezegd dat we terug grip willen krijgen op migratie. Nogmaals, dat zal op een realistische en eerlijke manier moeten gebeuren. Ik wil voor alle duidelijkheid ons werk niet minimaliseren, maar de dalende trend zien we in heel Europa. Wij staan niet sterker dan Europa.

14.04 Minister **Anneleen Van Bossuyt**: Toch wel. (...)

14.05 **Achraf El Yakhoulfi** (Vooruit): België kent een gelijke of zelfs mindere daling.

Mevrouw de minister, ik wil naar oplossingen zoeken. Daarom zit Vooruit in deze regering. We moeten ervoor zorgen dat we grip krijgen op migratie. Dat doen we door snellere en betere procedures, zodat mensen realistisch en op een menselijke manier worden opgevangen. Dat is onze taak. Zodoende krijgen de mensen er vertrouwen in dat we migratie beter stroomlijnen. Ik geloof daarin en ik zal daar ook op toezien.

U hebt mij beloofd dat er niemand op straat zal slapen. Mijn partij Vooruit en ik zullen erop toezien dat dat ook effectief gebeurt.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

De **voorzitter**: Hierbij sluit ik de vragensessie af.

Wetsontwerpen en voorstellen

Projets de loi et propositions

15 Wetsontwerp houdende de oprichting van een Raadgevend comité voor het goederenvervoer per spoor (982/1-3)

15 Projet de loi portant création du Comité consultatif du fret ferroviaire (982/1-3)

Algemene bespreking

Discussion générale

De algemene bespreking is geopend.

La discussion générale est ouverte.

De rapporteur, de heer Staf Aerts, verwijst naar het schriftelijk verslag.

15.01 **Frank Troosters** (VB): Mijnheer de voorzitter, ik heb eerst een praktische vraag. Ik heb begrepen dat minister Crucke afwezig is. Klopt het ook dat hij vervangen wordt door minister Prévot?

De **voorzitter**: De heer Francken heeft vandaag permanentie namens de regering.

15.02 **Frank Troosters** (VB): Dat is genoteerd.

Collega's, u kent allemaal het Raadgevend Comité voor Treinreizigers. Met onderhavig wetsontwerp richt men nu een gelijkaardig orgaan op voor het goederenvervoer, namelijk het Raadgevend Comité voor het Goederenvervoer per Spoor.

In het verleden werd al uiting gegeven aan grote ambities voor het goederenvervoer. Dat deed ook de regering-De Wever: zij wil namelijk het volume van het goederenvervoer tegen 2030 verdubbelen. Op zich lijkt het logisch dat men zo'n raadgevend comité opricht. Overleggen met belangenorganisaties inzake goederenvervoer gebeurt echter al volop en nu wil men niet meer of niet minder dan dat overleg in een federale organisatie verankeren.

Natuurlijk zijn wij voorstander van goed overleg. Het is belangrijk dat de belanghebbenden in de sector geraadpleegd worden, voor er beslissingen genomen worden. Toch hebben wij hier wat bedenkingen bij. Terwijl de grote economische motoren die zeer veel welvaart voor ons land creëren, zich allebei in Vlaanderen situeren – namelijk de haven van Antwerpen en de luchthaven van Zaventem – is het met het goederenvervoer per spoor in België en overigens ook met het personenvervoer via het spoor bijzonder erg gesteld, zo erg zelfs dat men gerust kan zeggen dat Vlaanderen, ondanks dat het de twee grootste economische motoren levert in

dit land, zelf niet ontsloten is.

Ik klaag die situatie al heel lang geregeld aan en ik moet legislatuur na legislatuur vaststellen dat er geen millimeter beweging is in het dossier. Dat komt natuurlijk doordat er geen werk van gemaakt wordt. Het feit is dat de opeenvolgende ministers van Mobiliteit, minister Wathélet, minister Fonck, minister Galant, minister Bellot, minister Gilkinet en nu minister Crucke, Franstalig waren. Het verwondert mij dan ook niet dat er inzake eigen ontsluitingsmogelijkheden voor Vlaanderen geen millimeter vooruitgang wordt gemaakt, hoewel dat economisch ontzettend belangrijk is.

Als Vlaams-nationalistische partij die het belang van Vlaanderen voor ogen heeft, ben ik ervan overtuigd dat de oplossing absoluut niet ligt in de oprichting van een officieel federaal orgaan en uitgebreide bevoegdheden inzake samenstelling en stemrecht ervan aan de Koning toe te wijzen. De oplossing ligt op het Vlaamse niveau, op een eigen spoorbeleid in Vlaanderen dat autonoom en onafhankelijk alle maatregelen kan nemen en het beleid kan voeren dat nodig is voor Vlaanderen. Met de oprichting van het voorgestelde orgaan zijn we daar nog verder van af. Nogmaals, op zich bestaat het overleg zelfs al.

Dat is de reden waarom het Vlaams Belang het wetsontwerp niet zal goedkeuren. De oplossing ligt niet in een nieuw federaal georganiseerd orgaan, maar wel in Vlaanderen, zodat we een autonoom beleid kunnen voeren.

15.03 Gilles Foret (MR): Monsieur le président, monsieur le ministre, chers collègues, le texte que nous adoptons aujourd'hui est essentiel pour l'avenir du fret ferroviaire belge. Ce Comité consultatif vient institutionnaliser un dialogue qui existait de manière informelle et dont le secteur avait besoin depuis longtemps. Il s'agit d'un outil de concertation et de transparence qui permettra de mieux articuler les décisions publiques avec les réalités économiques et logistiques du terrain. Ce Comité favorisera l'échange entre tous les acteurs de la chaîne logistique, qu'ils soient chargeurs, transporteurs, gestionnaire d'infrastructure, clients ou pouvoirs publics, et contribuera à la réussite du Plan Marchandises 2030, dont l'objectif est clair: doubler le volume de marchandises transportées par rail d'ici 2030.

Le MR soutient ce projet de loi, car il renforce tout d'abord la gouvernance du secteur du fret ferroviaire; il encourage le report modal vers le rail, contribuant ainsi au décongestionnement de nos routes; il assure une transparence dans l'élaboration des décisions publiques. Cela dit, nous devons rester lucides. L'efficacité de ce Comité consultatif dépendra de deux choses essentielles: la volonté des acteurs d'alimenter un dialogue constructif et la prise en compte effective de ses avis par le gouvernement et les entreprises publiques concernées.

Je souhaite, à cet égard, souligner trois aspects qui guideront notre vigilance.

Tout d'abord, il s'agit de la cohérence institutionnelle, car il importe d'assurer un parallélisme évident entre le Comité consultatif du fret ferroviaire et le Comité consultatif pour les voyageurs ferroviaires. Ces deux organes poursuivent une logique commune: représenter les usagers différents du rail dans un même souci de transparence, d'équilibre et de dialogue. Ensuite, je pense au réalisme des délais et des procédures. Le calendrier de consultation relatif au plan pluriannuel d'investissement ou aux contrats de gestion doit rester réaliste et opérationnel. Enfin, je veux parler des moyens. Un budget de 12 500 euros par an pour un organe qui devra produire des avis, consulter le secteur et nourrir le débat paraît très limité. Si l'on veut un Comité crédible et utile, nous devons veiller à ce qu'il dispose de ressources suffisantes pour fonctionner efficacement.

Je tiens à rappeler également que cette démarche s'inscrit dans la continuité d'un travail que nous poursuivons depuis plusieurs années au sein du Mouvement Réformateur. En 2017, j'avais organisé à Liège avec le ministre de la Mobilité de l'époque, François Bellot, une table ronde avec les acteurs du fret ferroviaire et de la logistique. Cette rencontre s'était tenue au siège du fleuron industriel John Cockerill à Seraing et avait réuni les industriels, transporteurs et logisticiens de notre région afin de réfléchir ensemble à la place du rail dans notre développement économique. Le projet de loi qui nous occupe aujourd'hui prolonge cette dynamique: celle d'un dialogue structuré, équilibré et tourné vers l'action.

En conclusion, le MR soutiendra ce texte, et nous resterons attentifs à ce que le Comité consultatif du fret ferroviaire ne soit pas une structure symbolique mais bien un instrument d'action et de concertation efficace au service d'un rail performant, durable et compétitif. Le succès du fret ferroviaire dépendra de notre capacité

à travailler ensemble, les pouvoirs publics, les entreprises et les acteurs de terrain, dans un esprit d'ouverture et de responsabilité.

15.04 Serge Hiligsmann (Les Engagés): Monsieur le président, chers collègues, le report modal vers le rail pour le transport de marchandises est un enjeu stratégique pour notre économie, notre environnement et notre santé publique. Le rail offre une solution durable, capable de réduire nos émissions de CO₂, de désengorger nos routes et également de soutenir la compétitivité de nos entreprises.

Pour atteindre l'objectif ambitieux de doublement du transport de marchandises par rail d'ici 2030, nous devons lever les freins réglementaires et renforcer la coordination entre les acteurs du secteur de notre pays et toutes ses régions. À ce titre, l'existence juridique du Comité consultatif pour le fret ferroviaire, à l'image du Comité consultatif pour les voyageurs ferroviaires (CCVF), constitue une avancée majeure. En rassemblant les pouvoirs publics, les opérateurs et les industriels, il instaure ou plutôt officialise, pour davantage de pérennité, un véritable espace de dialogue et de construction.

Ce projet de loi marque une étape essentielle vers une logistique plus durable, plus intégrée et pleinement alignée avec nos objectifs économiques et climatiques. Par conséquent, nous soutenons bien évidemment ce projet de loi.

15.05 **Minister Theo Francken:** Ik vervang mijn collega, die hier vandaag niet aanwezig kon zijn. Ik ben dus geen groot expert in de materie.

Ik heb begrepen dat het Raadgevend Comité voor het Goederenvervoer per Spoor al lang had moeten zijn opgericht, maar dat het nu pas gebeurt. Er wordt inderdaad opnieuw een orgaan opgericht en er bestaan al veel instanties, maar het is belangrijk dat het toch gebeurt. Meer heb ik daar ook niet over te zeggen.

De **voorzitter:** U kunt niet zeggen dat de regering zich niet in het debat gooit.

Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)

De algemene bespreking is gesloten.

La discussion générale est close.

Bespreking van de artikelen

Discussion des articles

We vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(982/3)**

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(982/3)**

Het opschrift in het Nederlands werd door de commissie gewijzigd in "wetsontwerp houdende de oprichting van het Raadgevend Comité voor het Goederenvervoer per Spoor".

L'intitulé en néerlandais a été modifié par la commission en "wetsontwerp houdende de oprichting van het Raadgevend Comité voor het Goederenvervoer per Spoor".

Het wetsontwerp telt 5 artikelen.

Le projet de loi compte 5 articles.

Er werden geen amendementen ingediend.

Aucun amendement n'a été déposé.

De artikelen 1 tot 5 worden artikel per artikel aangenomen.

Les articles 1 à 5 sont adoptés article par article.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

16 Voorstel van resolutie betreffende de publicatie van het Belgische hoofdstuk van de NAVO Defence Planning Capability Review (DPCR) (373/1-5)

16 Proposition de résolution relative à la publication du chapitre belge de la Defence Planning Capability Review (DPCR) de l'OTAN (373/1-5)

Voorstel ingediend door:

Proposition déposée par:

Peter Buysrogge, Darya Safai, Koen Metsu, Luc Frank, Mathieu Michel, Axel Weydts, Koen Van den Heuvel.

Bespreking

Discussion

De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking (Rgt 85, 4) **(373/5)**

Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(373/5)**

De bespreking is geopend.

La discussion est ouverte.

De heren Koen Van den Heuvel en Axel Weydts, rapporteurs, verwijzen naar het schriftelijk verslag.

16.01 Peter Buysrogge (N-VA): Mijnheer de minister, collega's, het planningsproces van de NAVO is een heel uitgekiend proces dat zorgt voor een goede spreiding van de inspanningen om de verdediging van de alliantie te garanderen en om voldoende afschrikkend te kunnen zijn: wat zijn de uitdagingen, de noden, het vereiste veiligheidsniveau en de capaciteiten die daarvoor nodig zijn? In de huidige internationale context is dat een redelijk belangrijk proces.

Dat proces leidt ook tot een hoofdstuk per land, waarin beschreven wordt welke bijdrage elk land specifiek kan, mag en moet leveren. In ons land wordt daar al jaren redelijk heimelijk over gedaan. Sommige landen, zoals Nederland en andere, zijn daarentegen in de mate van het mogelijke transparant, maar bij ons is dat tot vandaag niet het geval.

De voorganger van de huidige minister uitte openlijk kritiek op bepaalde investeringen, zoals de F-35, maar keurde tegelijk wel een planningsproces goed. Met dit voorstel vragen we aan de regering om telkens een gedeclasseerd overzicht van het Belgische hoofdstuk te publiceren en te bespreken met het Parlement. Openheid naar de bevolking toe is immers nog belangrijker geworden wanneer men zulke budgettaire inspanningen vraagt.

Extra defensie-inspanningen gebeuren immers niet lukraak, niet omdat de minister ze plezant vindt, maar omdat ze passen binnen een bredere veiligheidsstrategie. We weten dat de minister bereid is dat te doen. Hij ergerde zich in het verleden eveneens aan de geheimhouding. Anders had hij destijds samen met mij deze tekst niet ingediend. Die transparantie en openheid zijn vandaag echter nog te veel afhankelijk van de willekeur van de minister van dienst. Door dit voorstel van resolutie goed te keuren, leggen we die transparantieverantwoordelijkheid ook vast voor diens opvolgers.

Collega's, in ons voorstel zijn bovendien voldoende waarborgen ingebouwd. Het vertrouwelijke karakter van heel wat informatie staat buiten kijf – de vijand luistert immers mee. We keuren trouwens nog amendementen goed, onder meer van de oppositie, om de veiligheidsgaranties verder te versterken.

Collega's, dank voor de constructieve bijdrage en bespreking in de commissie en dank voor uw steun.

16.02 Philippe Courard (PS): Monsieur le président, chers collègues, je serai direct: l'Arizona va adopter une proposition signée par le ministre Theo Francken et s'adressant à Theo Francken lui-même. Comme le dit l'adage, on n'est jamais mieux servi que par soi-même.

Cette proposition demande au gouvernement de publier systématiquement une synthèse déclassifiée du chapitre belge de la *Defence Planning Capability Review* (DPCR) de l'OTAN et de fournir cette synthèse à la Chambre en temps utile, afin qu'elle puisse faire partie intégrante du débat sur la politique de défense et sur

le budget.

Pour une fois, une information sera mise à notre disposition par le ministre pour faire notre travail de député – ce qui est positif. Espérons que, cette fois, l'information nous parvienne avant la presse.

Cependant, nous nous abstiendrons sur cette proposition.

Vous me demanderez le pourquoi de cette abstention si nous trouvons cette proposition intéressante. C'est tout simplement parce que nous avons formulé une remarque qui nous paraissait pertinente. Comme nous pouvions nous y attendre, cette dernière n'a pas été acceptée. En fait, l'OTAN est le seul et unique prisme de réflexion, ce qui est un peu dommage. Si l'OTAN est un partenaire important, elle n'est pas la solution à tous les problèmes. Je regrette dès lors que nos amendements, qui visaient à donner une place à l'Europe de la défense, aient été rejetés par l'Arizona. Cela ne m'étonne finalement qu'à moitié puisque "*America First*" semble primer sur tout le reste.

Nous soutenons donc le texte, mais sans l'approuver. Nous nous abstiendrons pour la raison que je viens d'indiquer. Le texte constitue un progrès, mais il est encore insuffisant à nos yeux. Je vous remercie tout de même pour cette évolution.

16.03 Luc Frank (Les Engagés): *Sehr geehrter Herr Präsident*, chers collègues, notre système démocratique a besoin de transparence, y compris dans le domaine de la défense. Nos citoyens doivent comprendre d'où viennent les décisions. C'est pourquoi la proposition de résolution relative à la publication du chapitre belge de la DPCR de l'OTAN arrive à un moment opportun. Elle permettra à nos concitoyens de mieux comprendre les investissements que le gouvernement entreprend. Les demandes de l'OTAN joueront évidemment un grand rôle ici.

Mais une chose doit être claire, la Belgique reste souveraine dans ses décisions. Le gouvernement fixe ses choix capacitaires en fonction des demandes de l'OTAN, mais aussi des priorités politiques en matière de défense et de l'indispensable participation de la Belgique au développement de l'autonomie stratégique de l'Europe en matière de défense.

C'est pourquoi, pour Les Engagés, c'est l'ensemble des équilibres dans ces choix en matière de défense que le gouvernement devra expliquer, pas seulement le respect ou le non-respect des demandes de l'OTAN.

Nous voterons en faveur de cette proposition de résolution.

16.04 Mathieu Michel (MR): Monsieur le président, chers collègues, la Belgique est un membre fondateur de l'Alliance atlantique. Depuis 1966, nous sommes le pays hôte de l'Organisation, tant pour sa structure politique que pour le SHAPE, sa structure militaire. Nous avons bénéficié de la solidarité politique et militaire de leurs membres depuis 32 ans maintenant. Nous avons, dans la mesure de nos moyens financiers et militaires, contribué à la sécurité de cette zone euro-atlantique.

Monsieur le président, cette position privilégiée nous permet de dire aujourd'hui que cette belle organisation qu'est l'OTAN a parfois été très prolifique en communiqués interminables et lénifiants, et qu'à d'autres moments, elle a manqué de transparence, peut-être pas envers les gouvernements, mais envers ceux qui les contrôlent, nous, les députés nationaux. C'est un comble, puisque depuis 75 ans, nous votons les budgets de la défense nationale de nos pays respectifs en commission et en plénière, des budgets où la marque de l'OTAN apparaît sans beaucoup d'explications.

Au début des années 2000, il était possible, pour un ministre de la Défense belge, de ne pas se soumettre aux diktats de l'OTAN concernant le matériel militaire à renouveler ou à acheter. À partir du sommet de Glasgow en 2014, il était possible, pour un ministre de la Défense belge, de ne pas appliquer la norme de 2 % en matière budgétaire. Après l'invasion de l'Ukraine par la Russie, il était possible, pour un ministre de la Défense belge, de ne pas respecter ni la trajectoire budgétaire de l'OTAN ni les demandes de l'OTAN en matière d'achat de matériel militaire. Aujourd'hui, le ministre de la Défense proclame *urbi et orbi* que sa ligne de conduite est de respecter le *NATO Defence Planning Process* qui est adopté tous les quatre ans et la *Defence Planning Capability Review*, bisannuelle, ce qui justifierait l'achat non pas de 34 F-35, mais de 45 F-35 au total, avec comme argument décisif à ses yeux que l'OTAN le demande.

Chers collègues, notre travail mérite un débat plus approfondi que la seule transposition des demandes de l'OTAN en termes de quantité de matériel militaire à acquérir. Nous sommes attentifs à l'interopérabilité du matériel acheté. Nous sommes de plus en plus attentifs également aux retours sur investissement au profit de nos entreprises, comme SABCA ou Sonaca par exemple, dans le dossier des F-35.

Mais nous voulons aussi être attentifs, et même bien plus, nous voulons comprendre dans les détails les raisons des investissements militaires qui sont inscrits dans la loi de programmation militaire de 2022 aujourd'hui, et dans la loi de programmation militaire de 2025 dans quelques semaines.

Je fais une parenthèse pour souligner la transparence qu'il y a eu sur l'accès aux pièces concernées, voici quelques jours et quelques semaines.

Pour reprendre mon exemple, pourquoi achetons-nous 34 F-35 avec une ministre socialiste alors que l'OTAN nous en demande 45? Pourquoi un ministre N-VA en commande-t-il 11 de plus parce que l'OTAN nous le demande?

En tant que député, une justification aussi basique et succincte ne peut pas convenir. Un achat autour d'un milliard d'euros peut être évidemment justifié vu le contexte stratégique européen très étendu, mais il exige une transparence aussi de la part de l'OTAN, et certainement lorsque de nouveaux types de menaces apparaissent.

Cette transparence est encore plus nécessaire, puisqu'un objectif de 3,5 % du PIB consacré à la défense a été arrêté au sommet de La Haye il y a quatre mois, et qu'une coordination intensive est préconisée avec la planification de défense de l'Union européenne.

Selon nous, cette transparence est indispensable pour nous, les parlementaires. Elle est indispensable aussi pour nos concitoyens qui veulent comprendre les détails d'un dossier, auquel ils adhèrent cependant dans l'esprit général.

Nous partageons tous le sentiment que nous vivons des heures angoissantes pour la sécurité du continent européen, que le Kremlin est dans une logique d'expansion et de contrôle territorial dans son étranger proche et que nous devons, dans le cadre de l'alliance solidaire qu'est l'OTAN, répondre à cette menace constante, chaque pays membre assumant sa part du fardeau. Mais nous ne pouvons le faire que si l'OTAN assume un travail d'explication, de transparence, a minima envers les États, ses gouvernements et ses parlementaires, qui auront à cœur d'expliquer sur des bases concrètes les choix effectués à leurs électeurs.

Quelles que soient les menaces qui pèsent sur nous, nous ne devons pas nous contenter d'un blanc-seing et de faire confiance de façon aveugle à une autorité civilo-militaire hors de tout contrôle, une autorité qui peut être influencée, pourquoi pas, par certains lobbys.

Nous avons besoin de ces entreprises. Nous avons besoin de leurs innovations. Nous avons besoin d'un contrôle démocratique sur les décisions qui nous sont soumises, parfois même imposées. Je suis donc très favorable à cette mesure de transparence.

Notre groupe votera en faveur de cette proposition de résolution avec détermination.

16.05 Axel Weydts (Vooruit): Mijnheer de voorzitter, ik zou mij eerst willen richten tot mijn goede vrienden van de PS. Ik zeg dit in alle kameraadschap en vriendschap. Het gaat hier niet over *America first*, het moet in de toekomst gaan over *Europe first*.

Ik wil daarom een oproep doen aan jullie, goede vrienden. Keer de NAVO niet de rug toe en laat jullie niet opjagen door de communisten van de PVDA. We hebben samen de NAVO opgericht. Het Verdrag van Washington is ondertekend door niemand minder dan Paul-Henri Spaak, een socialist. We staan dus aan de wieg van de NAVO. Daarom doe ik een uitdrukkelijke oproep om de NAVO zeker niet de rug toe te keren. Ik beweer niet dat jullie dat doen, maar ik hoop dat dat ook in de toekomst zo blijft. Laat jullie niet opjagen door de communisten van extreemlinks.

Collega's, dat we zullen moeten investeren in defensie, is de logica zelf. De oorlog bevindt zich niet langer in Afghanistan of in oorden ver van ons, de oorlog is aanwezig in Europa. We moeten ervoor zorgen dat die oorlog niet verder uitdijt en niet nog dichterbij komt. Dat kan alleen door krachtdadig te investeren in defensie en ervoor te zorgen dat onze krijgsmacht opnieuw sterk staat, zodat we Poetin ontraden om zaken te ondernemen waarvan we achteraf heel veel spijt zouden krijgen, omdat we niet geïnvesteerd hebben en niet hebben gedaan wat nodig was.

Als we dergelijke massale investeringen doen, moet dat op een zo transparant mogelijke manier gebeuren. Ik juich daarom de voorliggende resolutie heel sterk toe. Elke stap die zorgt voor meer transparantie in het kluwen van het NATO Defence Planning Process, zoals dat vandaag bestaat, is immers een goede stap.

Als we willen dat het draagvlak bij de bevolking bestaat en blijft bestaan om te investeren in onze veiligheid en defensie, dan moet dat op een transparante manier gebeuren, op een manier waarop het Parlement volledige inzage heeft. Dat moet ook gebeuren door middel van een goed parlementair debat. De voorliggende resolutie zal daarvoor zorgen.

Daarom zal Vooruit de resolutie krachtdadig goedkeuren.

16.06 Koen Van den Heuvel (cd&v): Mijnheer de voorzitter, ik sluit me heel graag aan bij de tussenkomsten van mijn collega's. Ik trap een open deur in als ik zeg dat we in budgettair niet altijd even gemakkelijke tijden leven en dus is het heel belangrijk om transparant over uitgaven te kunnen debatteren. In die moeilijke budgettaire tijden is er toch een prioriteit naar voren gekomen. De groei van het defensiebudget is noodzakelijk. We weten allemaal waarom: er zijn geopolitieke spanningen en dreigingen vanuit het oosten. We staan dus ook volledig achter een evolutie van het defensiebudget naar 2 %. Het gaat dan over meer dan 20 miljard extra besteding voor defensie de volgende jaren. Daar kunnen we ons volledig achter scharen, gelet op die geopolitieke spanningen.

Voor ons zijn er echter twee voorwaarden die steeds in het oog moeten gehouden worden de volgende jaren. De eerste is natuurlijk onze bekommernis dat de uitgaven op een efficiënte manier gebeuren. Dan denken we vooral aan de versterking van de Europese strategische autonomie. Er moet absoluut meer ingezet worden op meer interoperabiliteit, op efficiëntiewinsten. Vandaag vindt een Europese top plaats, ook daar wordt daar aandacht aan besteed. Vanmiddag hoorde ik ook bondskanselier Merz daarover nog een aantal wijze zaken vertellen.

Europa en de Commissie zetten zich duidelijk in. De voorbije weken en maanden zijn er stappen voorwaarts gezet. De minister heeft in de commissie ook regelmatig geduid dat hij dat ondersteunt. Voor ons is dat absoluut noodzakelijk. De eerste voorwaarde is dus streven naar meer Europese autonomie, interoperabiliteit en efficiëntiewinsten.

De tweede voorwaarde betreft het draagvlak bij onze bevolking, wat deze resolutie naar voren brengt. Zeker in deze moeilijke budgettaire context is het absoluut nodig om transparant te zijn. De huidige minister doet zijn best daartoe. Deze resolutie biedt op dat vlak een parlementaire reflex. We moeten daarover een heel volwassen debat kunnen houden. Dat betekent niet dat alle geheimen openbaar moeten worden gemaakt en daarvoor pleit deze resolutie ook niet, wel dat er op een verstandige wijze over kan worden gepraat, om het draagvlak bij de bevolking te behouden. We moeten hier in het Parlement een verstandige discussie kunnen houden, zodat we op een overtuigende manier de boodschap kunnen brengen dat investeringen in veiligheid geen verloren uitgave zijn, maar een absolute noodzaak en dat we, naast onze sterke sociale zekerheid, zeker ook ons democratisch systeem moeten beschermen. Zo kunnen ook toekomstige generaties in alle vrijheid debatteren in dit Parlement. Daarom steunen wij deze resolutie volledig.

16.07 Kjell Vander Elst (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, collega's, het NATO Defence Planning Process is een document dat onze veiligheidskoers de komende jaren en decennia voor een groot deel zal bepalen. Er staat bijzonder belangrijke informatie in, onder andere waarin we zullen investeren en welke plannen we zullen maken.

Bij dergelijke zaken is transparantie van essentieel belang. Het is bijzonder belangrijk dat we transparant zijn ten aanzien van de burgers, zodat zij en ook dit Parlement in de eerste plaats een kijk hebben op de richting die onze defensie en onze veiligheid in de toekomst uitgaan. Er zal enorm geïnvesteerd worden in de

defensiesector en in onze veiligheid, niet alleen in België, maar wellicht in alle Europese lidstaten en NAVO-partnerlanden.

Daarom moeten we onze bevolking en ook dit Parlement transparantie kunnen bieden, maar transparantie gaat hand in hand met vertrouwelijkheid. We mogen niet naïef zijn, de vijand leest en kijkt mee, dus we moeten ook voldoende veiligheidsgrendels inbouwen. Ik heb daarom twee amendementen ingediend op deze tekst.

Het eerste amendement wil dat een veiligheidstoets wordt uitgevoerd. Als bepaalde informatie in dat NATO Defence Planning Process zo gevoelig is dat ze de operationele veiligheid in het gedrang zou brengen mocht ze naar buiten komen, dan moet er een veiligheidstoets gebeuren, zodat die informatie niet openbaar wordt gemaakt.

Het tweede amendement wil dat een aantal zaken in vergaderingen achter gesloten deuren worden behandeld. Het Parlement moet inzage krijgen, maar dat moet in alle vertrouwelijkheid gebeuren, in vergaderingen achter gesloten deuren. Ik wil aan de collega's van de meerderheid die deze amendementen hebben goedgekeurd, zeggen dat dit de constructieve samenwerking in dit dossier aantoonst en hen daarvoor bedanken.

We moeten gevoelige informatie achter gesloten deuren houden. We mogen onze vijand niet slimmer maken dan hij al is, maar transparantie is essentieel om het draagvlak bij de bevolking te behouden wat betreft defensie en onze veiligheid.

Mijn fractie zal deze resolutie dan ook steunen.

De **voorzitter**: Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)
Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)

De bespreking is gesloten.
La discussion est close.

Er werden geen amendementen ingediend.
Aucun amendement n'a été déposé.

De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.
Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

17 Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 en het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten voor wat betreft de fiscale neutraliteit bij zusterfusies (654/1-9)
17 Proposition de loi modifiant le Code des impôts sur les revenus 1992 et le Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe en ce qui concerne la neutralité fiscale des fusions entre sociétés sœurs (654/1-9)

Voorstel ingediend door:
Proposition déposée par:
Charlotte Verkeyn, Wim Van der Donckt, Steven Vandepuut.

Algemene bespreking ***Discussion générale***

De algemene bespreking is geopend.
La discussion générale est ouverte.

De rapporteurs, de heren Dieter Vanbesien en Wouter Vermeersch, verwijzen naar het schriftelijk verslag.

17.01 Charlotte Verkeyn (N-VA): Ik kom even vooraan staan en zal een paar minuten van uw tijd nemen over het voorstel, dat eerder technisch is, maar daarom niet minder belangrijk, want heel veel mensen op het werkveld zijn er toch op aan het wachten.

Sinds 2023 staan in ons Wetboek voor vennootschappen en verenigingen een aantal nieuwe reorganisatievormen, waaronder vereenvoudigde zusterfusies. Het grote voordeel bij een zusterfusie is dat er geen uitgifte gebeurt van nieuwe aandelen, omdat alle aandelen al aangehouden worden door een en dezelfde persoon of door meerdere personen in dezelfde verhouding. De nieuwe vennootschapsvorm leidt tot een enorme vermindering van de administratieve last, tijdwinst en een besparing van tot wel 20.000 euro, omdat er onder andere geen revisoraal verslag nodig is.

Er heerst echter fiscale onzekerheid en velen durfden dat nieuwe instrument niet te gebruiken en kozen nog steeds voor de klassieke fusie, met administratieve last, kosten en tijdverlies tot gevolg. Waarom? In 2023 werd door de wetgever een poging gedaan om de fiscale definities aan te passen, maar eigenlijk bleken die al snel onvoldoende om ook die fiscaal neutrale, vereenvoudigde zusterfusies te omvatten. De voormalige minister van Financiën heeft op 19 november 2024 trouwens bevestigd dat we de wet dienden aan te passen. Daarom zou ik daar toch iets dieper willen op ingaan. Heel veel mensen op het werkveld kijken uit naar expliciete verduidelijkingen over wat wij hier aanpassen, ook om achteraf discussies met de fiscus te vermijden.

We passen artikel 211 van het WIB 92 aan. Artikel 211 had het over de vrijstelling voor een klassieke fusie met aandelenuitgifte en de moeder-dochterfusie, maar vergat dus de rechtstreeks vereenvoudigde zusterfusies. Dat zetten we nu recht. We wijzigen ook artikel 102 om een oplossing te voorzien voor de beoordeling van de historische aanschafwaarden in dat geval. We passen daarnaast ook artikel 192 van het WIB 92 aan om te regelen hoe men moet omgaan met de permanentievoorwaarde omtrent de DBI-af trek en welk systeem we in dat geval moeten hanteren.

Ook niet onbelangrijk voor de VVPRbis-aandelen indien een van de zustervennootschappen dergelijke aandelen heeft, is dat de richting van de fusie zal bepalen of het voordeel van de VVPRbis-aandelen al dan niet behouden blijft. Het voordeel kan dus naargelang van de richting wel degelijk behouden blijven.

De Raad van State vroeg zich af of het ook niet nodig was om artikel 45 WIB 92 aan te passen. Ik wil dat onderstrepen omdat dat zeer belangrijk is in de verdere toepassing. Artikel 45 WIB 92 heeft betrekking op meerwaarde. Zowel de administratie als de Dienst Voorafgaande Beslissingen heeft uitdrukkelijk gezegd dat dit artikel niet moet aangepast worden. Indien het over een vereenvoudigde rechtstreekse zusterfusie gaat, worden er immers geen meerwaarden gerealiseerd noch uitgedrukt. Ook voor opname in het verslag in de verdere voorbereiding, is dat niet onbelangrijk. We onderschrijven dit standpunt van de administratie en dat is de reden waarom we dat artikel niet zullen aanpassen.

Verder passen we ook nog artikel 117 van het Wetboek registratierechten aan, waarin nu expliciet vermeld wordt dat de inbreng en gevolgen van een moeder-dochterfusie, een zusterfusie of een geruisloze partiële splitsing vrijgesteld zijn van de federale registratierechten. We hanteren daarbij wel de definitie van de bedrijfstak, zoals dat ook in de andere wetboeken gekend is. Het blijft dus wel de definitie van de bedrijfstak. We zullen geen verdere versoepeling doen op dat vlak, aangezien dat ons te ver zou leiden en ons ertoe zou brengen met de gewesten te moeten overleggen. Als gevolg daarvan zou dit wetsvoorstel, waarmee we een probleem proberen op te lossen voor de mensen, in de praktijk weer op de lange baan geschoven worden. Die grote vertraging wilden we niet.

Gedurende het wetgevend traject vroegen zeer veel notarissen, boekhouders, accountants en familiale ondernemingen of het mogelijk was om verder te gaan op een bepaald gebied. Ik kom daar zo meteen op terug. We kregen eveneens het verzoek om de onrechtstreekse zusterfusie ook mee te nemen. We hebben dat niet gedaan omdat er bij een onrechtstreekse vereenvoudigde zusterfusie nog een zogenaamde tussenvennootschap is. We vrezen dat bij zulke gevallen complexe vragen zullen rijzen. Wat zou men bijvoorbeeld moeten doen met een belastbare meerwaarde bij die tussenvennootschap? Wat met de reserve? Wat moet er gebeuren als het over een buitenlandse tussenvennootschap gaat? Dat zijn de vragen waarmee we worstelen op dat vlak en dat is de reden waarom we de onrechtstreekse zusterfusie voorlopig niet hebben meegenomen.

Zoals gezegd, zijn we hieraan begonnen om een oplossing te bieden aan de vereenvoudigde rechtstreekse zusterfusies, maar gaandeweg kregen we echt wel zeer veel vragen. Kan men ook de vzw's en de stichtingen meenemen? Kan men aanpassingen doen? Ook de administratie had vragen voor ons. Zou men aanpassingen die als sinds 1994 worden gevraagd, ook kunnen meenemen? Kan men oog hebben voor de

geruisloze partiële splitsing?

Collega's, ik ben blij dat we in dit Huis toch ook wetgevend werk kunnen doen dat voor oplossingen zorgt. Toevallig hebben al die reorganisatievormen één zaak gemeen: er worden geen nieuwe aandelen uitgegeven. We konden dus alles in onze aanpassingen opnemen.

Ik hoop dat we jullie volledige steun voor onze voorstellen krijgen. Ik wil ook mijn bijzondere dank uitdrukken aan alle collega's die dat in de commissie al hebben gedaan: de fracties van de MR, Les Engagés, Vooruit, cd&v, Open Vld en uiteraard ook onze eigen N-VA-fractie.

17.02 Benoît Piedboeuf (MR): Monsieur le président, je n'étais pas inscrit. C'est un oubli.

Je voudrais en fait saluer un texte qui est à la fois clair, utile et cohérent avec notre vision de la fiscalité. Les entreprises ont besoin de souplesse pour s'adapter, se regrouper, se réorganiser et le texte va vraiment dans le bon sens. Il met fin à une insécurité juridique en matière de fusion entre sociétés sœurs détenues à 100 % et cela garantit la neutralité fiscale là où il n'y a pas de changement économique réel. Ce n'est pas un avantage fiscal, c'est simplement une mise en cohérence du droit et cette réforme fait l'unanimité. Comme la collègue l'a dit, elle a été concertée avec les professionnels, des praticiens du droit, des huissiers, des conseillers. Rarement un texte technique aura fait autant l'unanimité.

C'est une réorganisation intragroupe qui ne regarde finalement que le groupe, qui ne regarde pas le fisc, puisqu'il n'y a pas de création de richesse. C'est, il faut bien le dire – bien qu'il soit soutenu par tout le monde –, un texte avec une vraie vision libérale et nous allons évidemment le soutenir.

De **voorzitter**: Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)
Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)

De algemene bespreking is gesloten.
La discussion générale est close.

Bespreking van de artikelen ***Discussion des articles***

We vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(654/9)**
Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(654/9)**

Het opschrift werd door de commissie gewijzigd in "wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 en het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten wat betreft fiscaal neutrale reorganisaties".

L'intitulé a été modifié par la commission en "proposition de loi modifiant le Code des impôts sur les revenus 1992 et le Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe en ce qui concerne les réorganisations fiscalement neutres".

Het wetsvoorstel telt 28 artikelen.
La proposition de loi compte 28 articles.

Er werden geen amendementen ingediend.
Aucun amendement n'a été déposé.

De artikelen 1 tot 28 worden artikel per artikel aangenomen.
Les articles 1 à 28 sont adoptés article par article.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.
La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

- 18 Wetsontwerp betreffende de toegang tot het Rijksregister van de natuurlijke personen en het gebruik van het rijksregisternummer door de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning (1037/1-3)**
18 Projet de loi relatif à l'accès au Registre national des personnes physiques et l'utilisation du numéro du Registre national par le Service public fédéral Stratégie et Appui (1037/1-3)

Algemene bespreking
Discussion générale

De algemene bespreking is geopend.
La discussion générale est ouverte.

De rapporteur, mevrouw Greet Daems, verwijst naar het schriftelijk verslag.

Vraagt iemand het woord? (*Nee*)
Quelqu'un demande-t-il la parole? (*Non*)

De algemene bespreking is gesloten.
La discussion générale est close.

Bespreking van de artikelen
Discussion des articles

We vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(1037/3)**
Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(1037/3)**

Het wetsontwerp telt 4 artikelen.
Le projet de loi compte 4 articles.

Er werden geen amendementen ingediend.
Aucun amendement n'a été déposé.

De artikelen 1 tot 4 worden artikel per artikel aangenomen.
Les articles 1 à 4 sont adoptés article par article.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.
La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

- 19 Wetsvoorstel tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek inzake de retributie ter financiering van het centraal register collectieve schuldenregelingen (296/1-6)**
19 Proposition de loi modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne la redevance relative au financement du registre central des règlements collectifs de dettes (296/1-6)

Voorstel ingediend door:
Proposition déposée par:
Kristien Van Vaerenbergh, Steven Matheï, Pierre Jadoul.

Algemene bespreking
Discussion générale

De algemene bespreking is geopend.
La discussion générale est ouverte.

De rapporteur, de heer Stefaan Van Hecke, verwijst naar het schriftelijk verslag.

19.01 Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Collega's, ik neem de gelegenheid te baat om de leden van de commissie te bedanken voor de brede steun voor het voorliggende wetsvoorstel. Ik bedank ook graag de

collega's van de MR-fractie om er mede voor te zorgen dat het zo snel kon worden geagendeerd.

Onderhavig vrij technisch, maar toch zeer belangrijk voorstel verduidelijkt de draagwijdte van artikel 1675/27, § 2, eerste lid van het Gerechtelijk Wetboek. Dat is nodig, omdat er uiteenlopende rechtsmeningen over bestaan, met uiteenlopende rechtspraak als gevolg. Daardoor kwam ook het hele digitaliseringsproces JustRestart, dat ontworpen werd door de OVB, op de helling te staan. We kunnen dat project hiermee dus redden, wat heel belangrijk is. Er moet immers nog een lange weg worden afgelegd wat de digitalisering betreft.

Hiermee doen we dus een goede zaak. Er moeten wel nog een aantal dingen gebeuren om JustRestart perfect te laten werken. We hopen echter dat daaraan dankzij de oplossing in het voorstel verder kan worden gewerkt.

19.02 Pierre Jadoul (MR): Monsieur le président, je serai fort bref par rapport à cette proposition de loi fort technique dont la collègue Van Vaerenbergh a donné le contenu.

Je voudrais souligner qu'elle est l'aboutissement d'un travail parlementaire à la fois utile et de qualité. C'est un travail utile parce qu'il permet de pérenniser cette plateforme JustRestart, devenue vitale pour la numérisation des procédures en règlement collectif de dettes. C'est un travail de qualité parce que la commission a pris le temps de demander l'avis du Conseil d'État, en ce compris sur les amendements, afin d'être assurée notamment de la constitutionnalité de la rétroactivité de la modification et de répondre par un amendement à cet avis.

Je veux souligner quand même au passage qu'une fois de plus, c'est le secteur privé qui a conçu et qui gère cette plateforme, palliant ce faisant la défaillance du secteur public en la matière. Je souhaite exprimer la profonde reconnaissance du MR à l'égard des ordres des barreaux néerlandophone – OVB – et francophone – avocats.be – pour leur implication dans la mise en place de cette plateforme et pour les efforts déployés dans sa mise en œuvre.

Aujourd'hui, cette plateforme a surmonté ses maladies de jeunesse et elle garantit, comme toute numérisation, une efficacité renforcée et surtout une diminution considérable des coûts puisqu'on évite de recourir à moult notifications, significations, plis judiciaires et autres formalités qui sont non seulement coûteuses mais aussi chronophages pour celles et ceux qui doivent se charger de ces opérations.

Sur le fond, la proposition a pour objectif de mettre fin à une controverse qui avait vu le jour en jurisprudence. La proposition prévoit aujourd'hui clairement que la redevance forfaitaire de 75 euros sera à charge du compte de médiation.

Pour le MR, c'est évidemment un résultat tout à fait probant que cette banque de données assure pour l'ensemble des acteurs du règlement collectif de dettes, dont en premier ressort le médié lui-même.

Nous voterons cette proposition de loi que j'avais par ailleurs cosignée au nom de mon parti.

19.03 Steven Matheï (cd&v): Collectieve schuldenregeling is natuurlijk niet meer weg te denken. Ze is heel belangrijk, zowel voor schuldeisers als voor schuldenaars. Sinds enkele jaren hebben we daarvoor een procedure die digitaal, via JustRestart, digitaal gebruikt kan worden. De hele financiering ervan gebeurt door een retributie, met dank aan de Orde van Vlaamse Balies en avocats.be.

Op dit moment is er echter heel wat discussie over de uiteindelijke inning van de retributie, in zover dat sommige arbeidsrechtbanken ze niet meer toekennen. Dat zorgt ervoor dat het hele systeem onder druk komt te staan. Als het digitale systeem onder druk komt te staan, wil dat zeggen dat we misschien naar het analoge systeem terug moeten grijpen en dat onder andere schuldeisers, schuldenaars en schuldbemiddelaars weer op papier moeten communiceren. Dat is natuurlijk niet efficiënt.

De voorgestelde technische aanpassing is erg belangrijk voor de rechtszekerheid, voor schuldeisers, schuldenaars en de collectieve schuldenregeling in haar geheel: ze verduidelijkt dat de retributie ten laste van de bemiddelingsrekening komt, waardoor de financiering gevrijwaard is en het systeem digitaal kan blijven bestaan.

De **voorzitter**: Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)
Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)

De algemene bespreking is gesloten.
La discussion générale est close.

Bespreking van de artikelen ***Discussion des articles***

We vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(296/6)**
Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **296/6)**

Het opschrift werd door de commissie gewijzigd in "wetsvoorstel tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek inzake de retributie ter financiering van de beheerskosten van het centraal register collectieve schuldenregelingen".
L'intitulé a été modifié par la commission en "proposition de loi modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne la redevance relative au financement des coûts de gestion du registre central des règlements collectifs de dette".

Het wetsvoorstel telt 3 artikelen.
La proposition de loi compte 3 articles.

Er werden geen amendementen ingediend.
Aucun amendement n'a été déposé.

De artikelen 1 tot 3 worden artikel per artikel aangenomen.
Les articles 1 à 3 sont adoptés article par article.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.
La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

20 Wetsontwerp tot herstel van artikel 31bis van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, met betrekking tot de elektronische procesvoering voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (1035/1-5)

20 Projet de loi rétablissant l'article 31bis des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, pour ce qui concerne la procédure électronique devant la section du contentieux administratif du Conseil d'État (1035/1-5)

Algemene bespreking ***Discussion générale***

De algemene bespreking is geopend.
La discussion générale est ouverte.

De rapporteurs, de heren Matti Vandemaele, Éric Thiébaut en Achraf El Yakhoulfi, verwijzen naar het schriftelijk verslag.

Vraagt iemand het woord? (*Nee*)
Quelqu'un demande-t-il la parole? (*Non*)

De algemene bespreking is gesloten.
La discussion générale est close.

Bespreking van de artikelen ***Discussion des articles***

We vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(1035/5)**
Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(1035/5)**

Het opschrift in het Frans werd door de commissie gewijzigd in "projet de loi rétablissant l'article 31 *bis* des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, pour ce qui concerne la procédure par voie électronique devant la section du contentieux administratif du Conseil d'État".
L'intitulé en français a été modifié par la commission en "projet de loi rétablissant l'article 31 *bis* des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, pour ce qui concerne la procédure par voie électronique devant la section du contentieux administratif du Conseil d'État".

Het wetsontwerp telt 4 artikelen.
Le projet de loi compte 4 articles.

Er werden geen amendementen ingediend.
Aucun amendement n'a été déposé.

De artikelen 1 tot 4 worden artikel per artikel aangenomen.
Les articles 1 à 4 sont adoptés article par article.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.
La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

Interpellaties

Interpellations

[21] Interpellations jointes de

- Christophe Lacroix à Theo Francken (Défense, chargé du Commerce extérieur) sur "La crise diplomatique et l'autonomie stratégique européenne dans le cadre de l'achat des F-35" (56000155I)
- Nabil Boukili à Theo Francken (Défense, chargé du Commerce extérieur) sur "Les F-35 et la dépendance des États-Unis" (56000157I)
- Kristien Verbelen à Theo Francken (Défense, chargé du Commerce extérieur) sur "L'achat prévu de F-35 supplémentaires et ses implications stratégiques, financières et industrielles" (56000158I)

[21] Samengevoegde interpellaties van

- Christophe Lacroix aan Theo Francken (Defensie, belast met Buitenlandse Handel) over "De diplomatieke crisis en Europese strategische autonomie in het kader van de aankoop van de F-35's" (56000155I)
- Nabil Boukili aan Theo Francken (Defensie, belast met Buitenlandse Handel) over "De F-35's en de afhankelijkheid van de Verenigde Staten" (56000157I)
- Kristien Verbelen aan Theo Francken (Defensie, belast met Buitenlandse Handel) over "De geplande aankoop van bijkomende F-35's en de strategische, financiële en industriële implicaties" (56000158I)

[21.01] **Christophe Lacroix** (PS): Monsieur le ministre, je souhaitais vous interpellier au sujet de cet amour fou que vous manifestez pour le F-35 et pour les États-Unis.

De plus, je tenais à vous mettre en garde. En effet, on a beau aimer les États-Unis, la Déclaration des droits de l'homme à l'époque de George Washington, force est de constater qu'aujourd'hui, les États-Unis sont dirigés par Donald Trump et certains de ses disciples qui sont jeunes et qui risquent d'être là pour longtemps. Il est tout de même problématique d'aimer aussi aveuglément que vous l'Amérique de Trump. Cet amour semble être sans limite puisqu'il n'est pas un jour sans que vous déclariez votre flamme au *made in USA*. Pas un jour ne se passe sans que vous atomisiez le projet européen. "Avec tout mon cabinet, je m'y engage", dites-vous fièrement. "L'Europe n'a pas d'avenir, et nous devons nous en remettre aux Américains. Et tant pis, dans le fond, pour notre autonomie stratégique!"

Vous dites souvent, et j'aurais pu vous croire voici quelques années: "Nous partageons les mêmes valeurs que les Américains." Non. Excusez-moi, monsieur le ministre de la Défense, je ne partage pas les mêmes valeurs que les Américains qui ont voté pour Trump et les Américains de celui-ci. Voilà un président qui menace l'État de droit et les droits des femmes, qui pourchasse les minorités ainsi que toutes celles et tous ceux qui ne pensent pas comme lui, qui défend l'impunité du régime génocidaire de Netanyahu et qui lâche les Ukrainiens face à l'envahisseur Poutine. Nous avons encore constaté voici quelques jours à quel point Zelensky avait, une fois encore, été humilié par le président Trump. Ces mêmes États-Unis imposent des droits de douane qui vont coûter 4 milliards aux entreprises belges et des milliers d'emplois pendant qu'eux pourront importer gratos en Europe.

Pendant ce temps, la Belgique est devenue la base de décollage et d'atterrissage des Américains. Vous vouliez même faire fermer l'espace aérien belge la semaine dernière pour faire une démonstration de vos nouveaux joujoux F-35 à vos amis de l'OTAN, avant de vous raviser. En effet, vous vous êtes aperçu qu'il fallait fermer l'espace aérien. Alors, vous avez annulé cette grande fête avec strass, paillettes et dollars. Vous avez fait votre annonce avec une telle surexcitation qu'on aurait dit un enfant. Mais c'est bien, car cela prouve que vous avez gardé une âme d'enfant. Il est très important d'en conserver une jusqu'au bout de sa vie. Avec la même surexcitation, vous avez annoncé: "J'ai de nouveaux jouets, que je voudrais présenter!" Comme vous avez ôté votre veste, je vois que vous avez épinglé à la boutonnière un petit F-35. C'est dire à quel point vous aimez cela! Alors, évidemment, on vous a gâché votre fête parce que, de surcroît, ce ne sont pas quatre, mais trois F-35 qui sont arrivés. Mince alors! Le quatrième est déjà en panne. Il n'a pas encore survolé notre ciel, mais il était déjà en panne au milieu de l'Atlantique depuis une semaine. Vous avez répondu: "C'est normal, ce sont de nouveaux avions. Il y en a toujours l'un ou l'autre qui tombe en panne."

Peut-être l'avion qui est hors service devait-il dessiner le trait rouge de notre drapeau national dans le ciel. Je ne sais pas.

Enfin, rien n'est trop beau pour faire plaisir à Donald Trump. Vous avez une forme d'American Express qui chauffe et qui surchauffe pour passer des commandes américaines pendant que le budget fédéral, lui, sombre sous le poids de vos dépenses.

En fait, et je vais y venir, l'achat de 11 F-35 supplémentaires, c'est plus d'un milliard d'euros. Vous cherchez des milliards. Apparemment, j'ai bien compris que le gouvernement cherchait des solutions à son déficit budgétaire. Supprimez ces 11 F-35, achetez autre chose, et on économisera peut-être un milliard d'euros sur le dos de nos concitoyens.

Ce F-35, dont vous êtes le thuriféraire, celui qui en parle si abondamment, choisi en fait sous la Suédoise, sous le gouvernement Michel, soulève de très nombreuses questions – budgétaires, évidemment, mais aussi d'autonomie stratégique européenne.

Nous voilà pieds et poings liés, pour des dizaines d'années, grâce au choix du gouvernement MR-NVA de l'époque, ce même gouvernement qui avait stoppé les recrutements et mis à zéro nos dépenses en munitions, alors que la Russie annexait la Crimée, mais qui avait acheté à crédit pour des milliards des avions américains.

Aujourd'hui, vous voulez remettre le couvert en achetant 11 F-35 supplémentaires, donc pour plus d'un milliard d'euros au bas mot. Pourquoi faire? On ne sait toujours pas. Pour quelle plus-value? On ne sait pas. Si je pose la question à un milliard: pourquoi des F-35 et rien que des F-35? Alors là, c'est le blanc. Cette majorité est bien plus prolixe pour parler de saut d'index, d'augmentation de la TVA et de diminution des retraites.

Je me pose pourtant de nombreuses et graves questions sur l'opacité des procédures d'achat et l'évitement du contrôle parlementaire ainsi que sur les retours sociétaux pour l'Europe et notre pays.

Mes nombreuses questions restent depuis des mois sans réponse. À l'instar du F-35 qui reste bloqué au milieu de l'Atlantique, vos réponses sont très furtives pour le Parlement. Or nos fonctions constitutionnelles de contrôle du gouvernement sont rendues inopérantes. C'est vrai que là, vous êtes plus le "ministre de la Dépense nationale" que le ministre de la Défense nationale; et votre majorité tente de faire un écran de fumée pour vous protéger.

Vous vous réjouissez que 25 % des composants du F-35 sont produits en Europe. Oui, mais moi, j'aimerais

bien que 100 % soient produits en Europe, avec un vrai programme européen. Car oui, des alternatives européennes moins chères existent, et plusieurs pays européens ont des flottes mixtes d'avions de chasse. La Grèce possède des F-35 et des Rafales.

Aujourd'hui, à cette opacité voulue et assumée par l'Arizona, vient s'ajouter une crise diplomatique entre notre pays et la France, et nos partenaires dans le cadre du programme SCAF (*système de combat aérien du futur*). Le SCAF, c'est l'avion du futur, l'avion du projet européen, qui rassemblait la France, l'Allemagne et l'Espagne, et depuis un certain temps, grâce à la ministre Dedonder ici présente, la Belgique.

Ce n'est pas un rêve mais une volonté de penser à l'avenir dès aujourd'hui, d'enfin développer l'autonomie stratégique européenne et de ne plus dépendre du bon vouloir de Trump et de ses amis. Est-ce un projet parfait? Non, comme tout projet de cette envergure. Mais ce projet est concret, avec plusieurs États européens pour enfin nous permettre d'assurer notre sécurité et d'avoir les cartes en main à l'heure, qui plus est, où l'agence de soutien et d'acquisition de l'OTAN est au cœur de scandales pour corruption. Mais cela ne plaît pas à la N-VA, cela ne vous plaît pas et cela ne plaît pas à votre cabinet. Panique à bord!

Alors, que fait-on? Vous torpillez ce projet européen, comme vous savez si bien le faire. Et, la semaine passée, je suis tombé de ma chaise: un membre de votre cabinet, pas n'importe lequel, votre *speechwriter*, celui qui écrit vos discours, a sorti l'artillerie lourde en publiant un éditorial incendiaire sur le Rafale et la France dans *De Standaard*, que vous avez d'ailleurs partagé sur vos réseaux sociaux. Les États-Unis sont et restent l'arsenal de la démocratie selon vous. Là, franchement, je dis que vous vous égarez, monsieur le ministre.

Cet éditorial fustige, quant à lui, la France comme arrogante, comme un petit village gaulois entouré de Romains en colère. Ce pays produirait un isolationnisme technologique et des systèmes d'armes plus coûteux et inférieurs. Le F-35 serait, lui, plus européen que le Rafale. Votre cabinet donne le ton: superlatifs passionnés pour le F-35 et moqueries crasses envers le Rafale et l'autonomie stratégique européenne défendue par la France. Selon votre cabinet, seule la technologie américaine est efficace. La Belgique doit donc absolument acheter américain. Vous allez nous fermer définitivement la porte à un projet européen prometteur.

Pour vous, le F-35 est la seule et unique option pour votre pays. Un avion que nos pilotes n'ont jamais pu tester avant l'achat. Un avion qui est un rendez-vous manqué pour l'industrie belge et singulièrement, comme par hasard, wallonne. Un avion acheté à l'issue d'une procédure totalement tronquée sous le gouvernement Michel où le ministre Vandeput n'avait même pas daigné rencontrer le constructeur français. Un avion qui a cumulé les retards et les problèmes techniques. Un avion furtif, certes, mais une option qui nous coûte des milliards pour une plus-value à démontrer pour les missions belges. Un avion à plus de 110 millions d'euros pièce, avec un prix qui explose, poussant nos collègues suisses à ouvrir une commission d'enquête parlementaire. Un avion pour lequel un casque coûte 400 000 euros pièce. Un avion dont l'heure de vol a explosé et est à 40 000 euros l'heure contre la moitié pour son concurrent français. Un avion dont l'utilité face aux drones, principale menace actuelle, est très discutable. Les spécialistes nous disent que le Gripen est bien plus intéressant pour lutter contre les drones que le F-35. Un avion dont on sait déjà que des mises à jour à plusieurs millions seront nécessaires très rapidement. Et enfin, surtout, un avion dont la mise en œuvre est conditionnée au bon vouloir de l'Amérique de Trump. Oui, l'Amérique pourra décider si, oui ou non, nos avions peuvent décoller, nous protéger, être entretenus et mis à jour.

L'éditorial de votre membre de cabinet évite évidemment toutes ces questions. En partageant cette publication, vous les balayez sous le tapis, préférant mettre le feu aux relations diplomatiques avec la France mais aussi avec l'Allemagne et/ou l'Espagne.

Monsieur le ministre Francken, je sais que vous êtes très actif sur Instagram, mais vous n'êtes pas un influenceur, ni un instagrammeur, ni un essayiste, ni même un animateur de télévision; vous êtes ministre de la Défense. Vos actes ont donc des conséquences, tout comme vos selfies et votre casquette F-35.

Avec l'Arizona, le projet semble vraiment européen, mais il apparaît désormais véritablement abandonné au milieu d'un désert. Dans quelques années, vos partenaires de majorité – singulièrement le MR et Les Engagés – viendront sans doute exprimer leurs regrets et battre leur coulpe, comme ils savent si bien le faire quand ils le veulent. Il sera malheureusement trop tard.

Mon collègue Engagé – que j'estime par ailleurs beaucoup et que j'apprécie sincèrement – a parlé d'une

bourde. Il ne s'agit pas d'une simple bourde mais d'un affront diplomatique à la France, à l'Allemagne et à l'Espagne. L'Europe de la défense ne verra jamais le jour si nous laissons des eurosceptiques comme vous aux manettes.

Monsieur le ministre, comment justifiez-vous un tel éditorial, rédigé par un membre de votre cabinet et que vous avez partagé, au regard des règles déontologiques mais aussi vis-à-vis de nos pays voisins? Le code de déontologie ministérielle est très clair: en tant que ministre, vous êtes responsable des propos et des publications tenus par un membre de votre cabinet.

Pourquoi incendier nos relations diplomatiques, stratégiques et économiques avec la France, si ce n'est pour torpiller le programme SCAF – que vous décriez depuis toujours –, préférant recourir à l'Amérique trumpiste? Avez-vous pris contact avec votre homologue français et les autres partenaires du projet SCAF?

Je vous remercie pour vos réponses.

21.02 Nabil Boukili (PVDA-PTB): Monsieur le ministre, comme je vous l'avais promis, nous nous retrouvons assez souvent pour discuter des F-35. L'idée centrale de mon intervention aujourd'hui est assez simple: en achetant des F-35, la Belgique ne renforce pas son autonomie stratégique, elle affaiblit sa souveraineté militaire et se soumet à la politique étrangère des États-Unis.

La Belgique, votre gouvernement, a décidé d'acheter 11 avions de chasse F-35 supplémentaires, en plus des 34 déjà commandés. Pourquoi? La justification officielle est tirée de la vision stratégique de votre gouvernement, qui parle de répondre aux exigences de capacité de l'OTAN. Autrement dit, nous achetons ces F-35 non pas parce que nous en avons besoin pour notre défense et pour protéger notre territoire, mais parce que l'OTAN, donc les États-Unis, nous le demande. Nous sommes au service des demandes américaines.

Cette subordination est lourde de conséquences. Cela signifie que notre politique de défense dépend d'une Alliance dominée par Washington. Si, demain, les États-Unis décident d'intervenir dans un conflit, la Belgique pourrait être entraînée, même contre son gré. Cela a été le cas en Syrie, en Afghanistan, avec le bilan qu'on connaît pour ces interventions.

La vision stratégique mentionne l'OTAN 170 fois, c'est dire à quel point notre politique de défense est pensée comme un bras armé de cette Alliance! Notre priorité n'est donc plus de défendre le territoire belge, mais de participer à des opérations extérieures, souvent offensives. Le F-35, avec sa capacité de frappe en profondeur, est l'instrument parfait pour cela: c'est une arme d'attaque, pas de défense. Sa furtivité est pensée pour pénétrer directement les espaces aériens ennemis. On a pu le constater quand Israël l'a utilisé lors d'interventions, que ce soit à Gaza – où il y a un génocide en cours –, en Syrie, au Liban ou au Yémen. Et les États-Unis s'en sont servi en Irak et en Afghanistan. Autrement dit, ce sont des avions faits pour attaquer, pas pour protéger.

S'ajoute à cela notre dépendance technologique. Les États-Unis contrôlent la logistique, le logiciel, la maintenance, les pièces détachées, la formation. Si Washington décidait demain de suspendre son soutien, le F-35 serait cloué au sol. Ce n'est pas un "kill switch", au sens de bouton magique, mais une chaîne de dépendance technique.

Sans connexion régulière au serveur américain, les avions cessent même de fonctionner correctement au bout de quelques semaines. Des experts, comme le lieutenant-colonel Frederik Coghe ou l'analyste Stacie Pettyjohn, confirment ce risque. Ce n'est pas juste le PTB qui le dit. Ce ne sont donc pas nos avions, ce sont des avions américains stationnés sur le territoire belge.

Cette dépendance a d'ailleurs fait peur à d'autres pays européens, notamment l'Espagne et le Portugal, qui reconsidèrent aujourd'hui leur achat de F-35, mais vous, vous persistez.

Tout cela a un prix, monsieur le ministre. Les F-35 vont nous coûter plus de 1,5 milliard d'euros.

Au moment même où on dit que chaque euro compte dans le calcul budgétaire, au moment même où on attaque nos pensions, nos salaires, notre pouvoir d'achat et où on attaque les travailleurs sans emploi, on dépense, comme cela, 1,5 milliard d'euros pour des avions de chasse dont on n'a pas besoin. Et on fait payer

la classe travailleuse.

C'est un choix politique clair: investir dans la guerre plutôt que dans le bien-être collectif. Et ce, alors même que les F-35 accumulent les retards, pannes et problèmes techniques. Plus de 800 défauts non résolus selon le Government Accountability Office, un bureau américain, et des pannes à répétition. La preuve en a été apportée la semaine dernière avec un avion qui n'est pas encore arrivé chez nous et qui est déjà en panne. Un quart de la livraison que nous devons recevoir est restée en panne au milieu de l'Atlantique.

Monsieur le ministre, ma question est très claire. Au vu de tous ces éléments que sont la dépendance vis-à-vis des États-Unis, la mise en péril de notre souveraineté, les problèmes techniques et le coût exorbitant de ces avions, allez-vous revenir à la raison et reconsidérer cet achat disproportionné?

21.03 Kristien Verbelen (VB): Mijnheer de minister, de regering heeft recent laten weten dat België boven op de 34 toestellen die al zijn aangekocht, nog een bijkomende aankoop zou willen doen.

Over 11 toestellen is de regering het eens. U ambieerde in totaal echter 21 toestellen. De daarvoor gehanteerde argumentatie luidt dat de bijkomende F-35's noodzakelijk zijn om de operationele capaciteit van defensie te versterken in het licht van de nieuwe internationale uitdagingen.

Die redenering overtuigt echter allerminst. België beschikt immers al over de 34 F-35's, die in 2018 werden aangekocht. Daarmee beschikken we over een volwaardige luchtmacht die haar bijdrage levert aan de collectieve luchtverdediging van de NAVO. Bovendien beschikt de NAVO als geheel over een vloot van meer dan 2.000 moderne gevechtsvliegtuigen.

In dat licht kunnen we ons afvragen of het wel nodig is om nog bijkomende peperdure F-35's aan te kopen. Voor de verdediging van ons eigen luchtruim volstaan de 34 toestellen ruimschoots, voor het NAVO-luchtruim eveneens. Wat zullen die 21 extra toestellen daar eigenlijk nog toe bijdragen? Ze zullen geen wezenlijk verschil maken.

Behalve de twijfelachtige militaire noodzaak is de financiële impact ingrijpend en die mogen we niet onderschatten. De totale kostprijs van de bestelling bedraagt inmiddels al ongeveer 4 miljard euro, infrastructuur en opleiding inbegrepen. Voor de bijkomende toestellen wordt nu al gesproken van nog eens 1 miljard tot 1,5 miljard euro extra. Dat zijn astronomische bedragen, zeker in tijden waarin de pensioenen van ons defensiepersoneel, het onderhoud van de bestaande systemen en de logistieke noden onder druk staan.

Daar komt een structureel probleem van strategische en technologische afhankelijkheid bij. De F-35 is een Amerikaans toestel waarvan de wisselstukken, de software-updates en de logistieke keten volledig in handen blijven van de Verenigde Staten. België heeft geen toegang tot de broncode van de software. Die software wordt alleen gedeeld met Israël. Na een aantal updates zijn we volledig aangewezen op de Amerikaanse goodwill om de computersystemen van de F-35 operationeel te houden. Dat betekent dat ons land nooit echt de volledige controle zal hebben over de werking van zijn eigen luchtmachttoestellen.

Mocht er zich ooit een politiek of diplomatiek conflict voordoen met Washington, onder welke president dan ook, dan is het niet ondenkbaar dat onze inzetbaarheid wordt beperkt of verlamd. In die context is het ironisch dat de federale regering enerzijds voortdurend spreekt over Europese strategische autonomie, maar anderzijds de Luchtmacht vastklikt aan Amerikaanse technologie en afhankelijkheid.

Tot slot is de industriële return van die megadeal bijzonder mager. Bij de gunning in 2018 werd een maatschappelijke return van 3,69 miljard euro beloofd. In 2022 blijkt echter amper 700 miljoen euro effectief gerealiseerd. Daarop werd onderhandeld over een compensatie, maar dat is eigenlijk toekomstmuziek. Pas over veertig jaar wordt er 2,7 miljard euro return verwacht voor de Belgische economie, wat neerkomt op 66 miljoen euro per jaar.

Mijnheer de minister, ik heb een heel aantal vragen.

Kunt u bevestigen dat België volgens u idealiter 21 bijkomende toestellen zou moeten aankopen? Kunt u daar een raming van geven? Wat is de totale kostprijs over de hele levensduur?

Welke militaire noodzaak rechtvaardigt die aankoop, gelet op de 34 toestellen die al aangekocht zijn en de totale NAVO-capaciteit?

In welke mate houdt u rekening met het risico van strategische afhankelijkheid van de Verenigde Staten, gelet op het feit dat België geen toegang krijgt tot de broncode? Wat betekent het voor onze operationele autonomie indien de politieke relaties met Washington zouden verslechteren?

Hoeveel industriële return is er sinds 2018 concreet gerealiseerd voor Belgische bedrijven en hoeveel jobs heeft dat effectief opgeleverd? Hebt u vaste garanties dat de beloofde return van 3,69 miljard euro ooit volledig zal worden gehaald? Hoe past uw geplande (...)

De **voorzitter**: Collega Verbelen, ik moet u de mond snoeren, maar u hebt gelukkig al een hele reeks vragen gesteld.

Ik geef nu het woord aan de minister.

21.04 Theo Francken, ministre: Chers collègues, merci beaucoup pour vos questions sur le programme F-35, un sujet vraiment populaire.

Veel van die vragen heb ik gisteren in de commissie al uitgebreid beantwoord.

Dat brengt mij meteen naar een volgend punt. Ik heb een parlementaire reflex ontwikkeld, want ik zit hier al heel lang. Ik ben ook fractieleider geweest. Ik vind het belangrijk om steeds goed naar het Parlement te luisteren. Ik heb geleerd van grote parlementariërs van mijn obediëntie dat een actuele interpellatie in de plenaire vergadering een zwaar instrument is, een bazooka, die men gebruikt als een minister wankelt of zwaar onder vuur ligt. Dat instrument wordt in principe slechts uitzonderlijk gebruikt. Welnu, ik moet nu vaststellen dat er bijna elke week interpellaties op de agenda staan. Ik bekijk de agenda wekelijks, vaak ook online, omdat het me interesseert. Ik begrijp dat er 30 stemmen nodig zijn en dat ik u geen lessen te leren heb – ik maak deel uit van de regering -, maar ik vind het jammer dat er op een volgens mij wat vreemde manier van de bazooka gebruik wordt maakt.

Vorige keer betrof de interpellatie een bedrag van 300.000 euro. Ik denk dat er uitdagingen van een andere grootteorde zijn dan dat. Begrijp me niet verkeerd, ik zeg niet dat 300.000 euro niet veel geld is, maar de uitdagingen waarover we doorgaans spreken, zijn toch van een heel andere grootteorde.

Gisteren heb ik alle vragen al beantwoord. Vandaag krijg ik opnieuw vragen in het kader van een interpellatie. Ik moest dus hierheen komen, ik heb daar geen probleem mee en ik doe dat met veel plezier, want ik sta altijd ter beschikking van de Kamer. In ieder geval lijkt het me nuttig om het instrument van de interpellaties vooral te gebruiken in situaties waarin het echt nodig is, bijvoorbeeld om ministers die aan het wankelen zijn, nog een extra duwtje te geven.

Ik kom nu tot mijn opmerkingen in verband met het z gezegde incident.

Monsieur le président, mesdames et messieurs, je tiens d'abord à préciser qu'il n'existe aucune tension dans nos relations diplomatiques avec la France. Au contraire, elles sont excellentes. La semaine dernière, une chronique dans *De Standaard* a critiqué la politique française d'autonomie nationale en matière d'industrie de défense. Un certain nombre de commentateurs français ont réagi avec indignation à ce sujet. Cette chronique a été écrite par Joren Vermeersch, un collaborateur de mon cabinet, il est vrai, mais à titre strictement personnel. Il s'en est excusé auprès de l'ambassadeur de France et j'en ai discuté lors d'un court entretien avec mon homologue français au Conseil de l'OTAN la semaine passée. L'incident est clos.

Tot zover wat het akkefietje betreft.

Ik ga nu in op de meer fundamentele discussie over *America First* en de heer Trump. We hebben het daarover al zo vaak gehad in de Kamer.

Voici quelques points d'attention. La semaine passée, j'ai bien entendu, tout comme M. Jambon, Mme Dedonder dire que j'étais le "ministre de la Dépense".

Ik vind dat grappig. Dat is echt goed gevonden. Ik ben echter ook nog wel altijd minister van *Défense*. Ik ben dat zelfs meer dan ooit, maakt u zich daarover vooral geen zorgen.

Vous avez aussi dit, ainsi qu'un tweet du compte pslachambre, que j'avais dépensé 35 milliards d'euros en une nuit en Amérique. C'est incroyable, 35 milliards pour acheter des F-35! Ne savez-vous pas compter? Onze F-35, madame Dedonder, ne coûtent pas 35 milliards d'euros! 35 milliards d'euros, c'est le budget des investissements pour la décennie à venir.

Leer alstublieft tellen.

Deuxièmement, combien de contrats ai-je signé aux États-Unis lors de la semaine de la mission économique avec la princesse Astrid? Zéro! Je n'ai signé aucun contrat! Arrêtez donc de mentir tout le temps! Ces *fake news*, c'est incroyable!

Rustig maar, mijnheer Magnette! (*Rires*)

(...): Fait personnel!

[21.05] Minister Theo Francken: Deuxième point, concernant l'achat de F-35, je vous ai bien écouté. Vous dites que c'est incroyable qu'on en achète encore plus. Pourquoi ne pas acheter une autre plateforme? Pourquoi ne pas acheter aussi des Rafales, comme la Grèce, dites-vous. C'est incroyable! Savez-vous combien cela coûte d'acquérir une seconde plateforme de *fighter jets*? C'est hors de portée. Deux pourcents, cela ne représente rien. Ce n'est pas possible. Avoir deux plateformes, c'est hyper cher. Excusez-moi, mais ce n'est pas réaliste, et vous le savez. Les experts ont expliqué à plusieurs reprises en commission que cette piste n'était vraiment pas réaliste.

Les *NATO Defence Planning Processes* (NDPP) 2021 et 2025, dont il était question avec la résolution voici 20 minutes, sont extrêmement clairs quant à la nécessité d'acheter davantage d'avions de chasse. Dans les *regional plans* approuvés au sommet de l'OTAN de Vilnius voici quelques années, en présence du gouvernement belge de la Vivaldi, on évoque la nécessité d'acheter davantage d'avions de chasse. Mais de cela découle évidemment que l'on doit ensuite acheter davantage de F-35! Par ailleurs, qui a approuvé les NDPP 2021 et NDPP 2025? C'est vous, madame Dedonder! C'est vous qui avez approuvé cela! C'est donc hallucinant.

Moi je suis ministre depuis dix mois, même moins que cela, huit mois. Et vous, vous avez approuvé tous les NDPP qui indiquent de façon on ne peut plus claire qu'on doit acheter plus de F-35. Pourquoi n'avez-vous pas protesté contre cela? Pourquoi, alors que vous êtes tellement opposée aux F-35, n'avez-vous pas annulé cet achat quand vous étiez, pendant cinq ans, ministre de la Défense? Dites-le moi! Je ne comprends plus rien! Vous n'avez rien annulé. Vous vous êtes engagée dans le programme F-35 tout comme moi et M. Vandeputte nous y sommes engagés. C'est donc vraiment un peu bizarre.

Lorsque je parle de 25 % de retours économiques pour le F-35, il faut entendre au niveau européen. On me dit: "25 %! Ce n'est quasi rien!" Mais bon, si on achète un Rafale, pensez-vous que cela sera 100 %? Connaissez-vous le patron de Dassault? Pensez-vous qu'il ouvrira un site de production en Belgique? Croyez-vous que le retour économique est de 100 % sur l'achat des Saab JAS 39 Gripen? Afin d'énumérer les trois alternatives, pensez-vous que nous aurons un retour supérieur à 25 % si nous optons pour des Eurofighter? Ce n'est pas vrai. Ce n'est pas parce que nous achetons un avion européen que nous obtiendrons automatiquement un retour économique de 100 %. Cela ne fonctionne jamais ainsi, et vous le savez.

Certains pays disposent d'une production nationale et d'une véritable histoire industrielle dans le domaine de la défense aéronautique, notamment dans les avions de chasse, mais ce n'est pas notre cas.

En ce qui concerne le retour économique du programme F-35 pour la Belgique, vous qui êtes député de la belle province de Liège, pour qui sera-t-il concrètement? Pour vous? Pour le Hainaut? Pour SABCA? Pour Sabena Engineering? J'ai visité ces sites avec le bourgmestre de Charleroi, M. Thomas Dermine.

Le retour économique du F-35, bénéficiera surtout à votre province, là où votre parti est si dominant. C'est

incroyable! N'avez-vous pas besoin d'emplois dans votre province? Qu'elles proviennent de Safran, SABCA, Sonaca ou Sabena Engineering, les retombées économiques des programmes F-16 et F-35 sont bel et bien présentes en Wallonie. C'est une excellente chose, et je la soutiens pleinement. Quel est le problème alors?

Je comprends très bien que vous trouviez cela scandaleux, puisque vous ne partagez pas les valeurs de M. Trump. Cependant, conclure un accord commercial ne revient pas à adhérer à une idéologie. J'ai constaté ce qu'il s'est passé lors de la mission économique: tous les recteurs des universités wallonnes étaient absents. Comme je l'ai dit, je trouve cela vraiment pitoyable. Ce n'est pas parce qu'un recteur d'université se rend en Californie pour établir des partenariats avec de grandes universités américaines qu'il cautionne la politique de M. Trump. C'est une confusion absurde.

Vous dites: "Je ne partage pas les valeurs de M. Trump, donc je refuse de faire du business avec les Américains." Je vous pose une question simple: que ferez-vous si Mme Le Pen devient présidente de la France? Que ferez-vous dans quelques semaines si M. Wilders devient ministre-président des Pays-Bas? Allez-vous arrêter le business avec le France et le programme CaMo (*Capacité Motorisée*)? Annuler les achats auprès de Naval Group? Que ferez-vous à ce moment-là? Cette logique n'est pas cohérente. Et que dire de Mme Meloni? Vous critiquez le F-35, et lorsqu'on le commande, il doit être produit en Italie, chez Meloni. Incroyable! Vous partagez alors toutes les idées de Mme Meloni. Je ne pense pas car, voici quelques mois, vous étiez furieux vis-à-vis de Mme Meloni. Je l'ai vu. Vous n'êtes pas cohérents.

Nous devons, selon moi, toujours acheter le meilleur équipement.

We moeten het beste materiaal kopen. Collega's, ik blijf erbij, er is ongelooflijk veel *fake news*. Telkens opnieuw moet ik hetzelfde verhaal brengen. Dat zal ik nog een paar jaar moeten blijven doen, wat ik trouwens geen probleem vind.

Ik heb de grote defensieaankopen die we zullen doen, opgelijst. De nieuwe fregatten worden in Nederland gemaakt. De *chasseurs des mines* en de CaMo, alles voor de Landmacht, worden in Frankrijk gemaakt. Onze luchtverdediging wordt gemaakt in Noorwegen en Polen. Onze munitie en onze *small arms* worden in België gemaakt. Onze uniformen worden in België gemaakt, namelijk in West-Vlaanderen, bij Seyntex.

Ik zal beslissen wat de fregatten, de mijnenjagers en NASAMS betreft; ik heb daarover vorige week een principiële akkoord ondertekend. Het akkoord met FN Herstal is een zeer goed akkoord en dat geldt ook voor de overeenkomst met Seyntex.

Quand on fait le calcul, sur les 34 milliards d'euros que nous allons investir dans les équipements lourds pour l'armée, plus de 80 % sont des achats européens. Dire et prétendre constamment que nous allons presque tout acheter aux Etats-Unis, chez Trump, n'est pas correct. C'est même intellectuellement tout à fait incorrect. Vous pouvez le répéter à l'envi.

Dat is de *fond de commerce* van de PTB, maar de PS, die toch wel wat ministers van Defensie heeft geleverd, zou zich beter wat voorzichtiger opstellen en dergelijke zware uitspraken vermijden.

Tot slot heb ik nog een paar punten. Zullen we 21 of 11 bijkomende toestellen bestellen? We zullen er 11 bijbestellen.

De broncode hebben we niet. We hebben van heel weinig wapensystemen de broncode. Van wapensystemen die we elders kopen, ook Europese wapensystemen, krijgen we de broncode niet. Ik wil dat even zeggen, want er wordt de indruk gewekt dat alleen de Amerikanen hun broncode niet willen geven. Het is altijd heel moeilijk de broncode en de IP's te krijgen. Dat is niet zo uitzonderlijk en zorgt niet alleen met Amerika voor zware discussies.

Concernant le système de combat aérien du futur (SCAF), j'y suis engagé. Cela se trouve dans la vision stratégique. Il y a 300 millions d'euros qui sont prévus cette année, pas pour devenir observateur, mais membre à part entière. Or, pour l'instant, il y a beaucoup de tensions entre les partenaires du programme SCAF, ceux qui l'ont créé. La Belgique n'en fait pas partie, car nous sommes encore observateurs. Cette semaine, l'Allemagne a annoncé avoir acheté des F-35, et je pense que cela n'a pas amélioré ces relations. Il est certain, pour moi, que nous devons attendre un peu. Mais la vision stratégique est très claire quant au fait

que, s'il y a un programme SCAF, nous en deviendrons un membre à part entière.

Je pense avoir répondu aux questions les plus importantes.

Ik kan u nog een cijfer geven. Weet u hoeveel Europese landen er deelnemen aan het F-35-programma? Dertien. De F-35 is een programma dat meer Europees is dan bijvoorbeeld het Rafale- of Saabprogramma. Het F-35-programma is een multinationaal programma, geen zuiver Amerikaans programma.

Er zijn nu 600 en binnenkort zullen er waarschijnlijk 1.000 F-35's zijn in Europa. De bewering dat het een Amerikaans programma is, klopt niet. Het is ook een Europees programma en we zijn wederzijds afhankelijk van elkaar. Men klaagt erover dat, als de Amerikanen geen update van de software doen, we dan een probleem met onze F-35's hebben. Welnu, als we de in België gemaakte coating, die zorgt voor de stealthcapaciteit, waardoor de F-35 zo'n performant en *outstanding* toestel is en andere toestellen wegblaast – het is een toestel van de vijfde generatie -, dan zitten de Amerikanen ook met een probleem.

Nous sommes interdépendants dans ce programme. Si les Américains décident que c'est fini avec les Européens et ne font pas de mises à jour des logiciels, nous aurons un problème. C'est sûr. Mais si nous arrêtons de produire les 25 % que nous produisons en Europe pour le programme F-35, cela sera aussi très problématique pour les Américains. Cela fonctionne dans les deux directions. Nous produisons en Europe des capacités très stratégiques liées à ce programme.

Dat is altijd het geval met multinationale programma's. Wanneer iemand de kraan dichtdraait, heeft men een probleem. Daar moet men steeds rekening mee houden.

Ik heb alle punten volgens mij al tien keer herhaald, maar ik blijf steeds ter beschikking om ze opnieuw tien of honderd keer te herhalen.

21.06 Christophe Lacroix (PS): Monsieur le ministre, merci pour vos réponses.

Vous semblez fatigué de répondre à des questions que nous vous posons jour après jour, semaine après semaine, mois après mois, mais c'est parce que vos réponses n'en sont pas. Comme nous n'en sommes pas satisfaits, nous devons chaque fois revenir pour espérer obtenir des réponses satisfaisantes et transparentes. Or vous sortez, et vous êtes très habile à cet égard, beaucoup de slogans, mais nous ne recevons pas tellement d'informations neuves et, en tout cas, nous n'entendons pas véritablement de réflexion stratégique de votre part. C'est tellement vrai que nous nous sommes rendu compte tout récemment, voici quelques jours à peine, que, pour pouvoir nous entraîner correctement avec le F-35 – pas de chance! –, il faut contacter nos voisins pour voir si nous pouvons voler au-dessus de chez eux parce que le territoire national est trop petit. Enfin! Vous et moi sommes bourgmestres d'une commune. Gère-t-on une commune comme on gère l'acquisition d'un F-35? On est bien plus sérieux dans une commune. Toutes les questions qui se posent à présent autour du F-35 doivent être résolues anticipativement.

Plusieurs spécialistes nous indiquent que le choix du F-35 est aberrant. En plus de pouvoir transporter les bombes nucléaires américaines, le seul intérêt de cet avion est d'être furtif. C'est son seul intérêt! Or, selon certains spécialistes, c'est inutile pour 99,99 % des missions conduites par la Belgique. Vous avez parlé de la mise à jour régulière de logiciels aux mains des Américains en ajoutant que la Belgique disposait d'une mesure de rétorsion. Ce sont les 25 % qui seront fabriqués en Italie, chez votre amie Mme Meloni. Bonjour! Quel beau système de confiance si l'on en est déjà à envisager, au cas où les Américains supprimeraient les mises à jour de logiciels, de rétroagir en brandissant des menaces. C'est cela, la confiance qui règne avec votre ami Trump.

S'agissant des 40 000 euros par heure de vol, vous ne m'avez pas répondu. Le Rafale, c'est 20 000 euros. Donc, il y a un surcoût incontrôlé pour limiter les possibilités aériennes belges.

Vous dites que vous avez un réflexe parlementaire. Mais ce réflexe parlementaire, depuis que vous êtes ministre, je ne le vois plus. Vous êtes en train de mettre en place un système de dépenses sans plus passer par l'Inspection des Finances et sans plus passer par la commission Achats et ventes militaires. Vous êtes en train de négocier un protocole d'accord avec le ministère de l'Économie pour bypasser tous les contrôles gouvernementaux mais également parlementaires.

Et vous nous dites que vous avez un réflexe parlementaire? Je ne le vois pas.

Vous dites que l'incident avec la France est clos. Vous reconnaissez donc implicitement qu'il y a eu incident. À cause d'un membre de votre cabinet que vous feriez bien de maîtriser parce que vous devez en assumer la responsabilité en tant que ministre. Vous me dites aussi que vous êtes allé aux États-Unis pour ne rien acheter. Mais qu'êtes-vous allé faire aux États-Unis si c'est pour ne rien acheter? Était-ce pour communiquer? Vous n'avez pas cessé de communiquer sur ce que, alors, vous alliez acheter.

Vous dites que les recteurs francophones, c'était pitoyable. Mais aller en mission économique, là-bas, pour faire des déclarations, bander vos muscles et montrer que vous êtes le champion, ça aussi c'est pitoyable.

Vous nous parlez de deux hyperplateformes...

21.07 Theo Francken, ministre: (...)

21.08 Christophe Lacroix (PS): Vous avez des contrats... Mais ont-ils été signés? Vous avez signé ou non?

21.09 Theo Francken, ministre: (...)

21.10 Christophe Lacroix (PS): Il faut savoir!

21.11 Theo Francken, ministre: (...)

21.12 Christophe Lacroix (PS): Ah, la transparence... Mais quand allez-vous nous répondre là-dessus?

21.13 Theo Francken, ministre: (...)

21.14 Christophe Lacroix (PS): Les entreprises ont signé les contrats et c'est grâce à vous. D'accord.

21.15 Theo Francken, ministre: (...)

21.16 Christophe Lacroix (PS): Vous nous dites que deux plateformes, Rafale et F-35, c'est impayable. Premièrement, c'est le prix de l'autonomie et de la souveraineté. C'est le prix de véritables retours socioéconomiques pour nos entreprises. Vous confirmez donc par là qu'il y avait une obligation d'acheter de nouveaux F-35.

Il n'y aura donc aucune mise en concurrence ni marché public, parce que l'OTAN le demande. Parce que vos Américains vous le demandent. Je n'ai pas parlé de 25 % de retours en Belgique. J'ai parlé de 100 % de retours en Europe. Je n'ai pas spécifié uniquement la Belgique ni la Wallonie.

Enfin, vous avez parlé des uniformes. Les uniformes, c'est Mme Dedonder qui a mis cela en place! Pour le CaMo, vous savez, la dette Vandeput qui, de 1,5 milliard à l'achat, passe à 15 milliards quand on paie la facture. Qui a négocié les retours socioéconomiques pour la Belgique? C'est la ministre Dedonder. Pour l'assemblage et l'entretien, notamment à Mol. Vous dites vous être engagé dans le SCAF. En tant qu'observateur. C'est Mme Dedonder qui a réparé toutes les erreurs de M. Vandeput.

Alors, le bilan de la N-VA, c'est déficit, dépense, mais surtout aucun décollage.

21.17 Nabil Boukili (PVDA-PTB): Monsieur le ministre, il est vrai que nous avons parlé des F-35, hier, mais il s'agissait d'un autre problème, à savoir les nuisances sonores des F-35 pour les riverains.

Ce n'est pas de ma faute s'il y a des dizaines et des dizaines de problèmes avec les F-35 sur lesquels il faut vous interpellier. Il fallait réfléchir avant l'achat. Vous vous seriez douté que vous seriez interpellé à de très multiples reprises, parce que les problèmes avec les F-35 ne finissent pas. C'est pourquoi nous vous interpellons, aujourd'hui encore, sur autre chose.

Je dois dire que vous n'avez pas vraiment répondu à ma question. Votre obsession portait sur le Parti

Socialiste. Je n'ai pas eu de réponse aux éléments que j'ai avancés.

Vous dites par ailleurs que les interpellations doivent porter sur les sujets importants. Monsieur le ministre, ne trouvez-vous pas que c'est important? On impose aujourd'hui une austérité sans précédent à toute la classe travailleuse. On fait travailler les gens jusqu'à 67 ans, avec un système de malus pension. On s'attaque aux malades de longue durée. On s'attaque aux personnes sans emploi. On s'attaque à toutes les couches sociales de la classe travailleuse pour aller chercher des centimes et des miettes. Et ce, pour dépenser 1,5 milliard d'euros pour des F-35. Ne trouvez-vous pas important d'en parler ici en séance plénière?

N'est-il pas important que vous justifiez l'utilité de cet achat? Vous n'avez d'ailleurs pas répondu sur le besoin de notre défense d'acquérir des F-35, des avions offensifs et non pas défensifs, alors que vous justifiez le fait qu'on démantèle notre sécurité sociale pour vos dépenses militaires et le financement d'armements parce que nous devons pouvoir nous défendre. Or vous achetez un avion offensif. Quelle est la logique dans votre politique?

Et surtout, contrairement à d'autres pays européens qui s'interrogent sur l'utilité et la qualité de cet avion, vous ne remettez rien en question quant à la capacité, l'utilité et la qualité du F-35.

Vous ne vous remettez pas en question, parce que vous suivez aveuglément l'ordre américain. Vous reconnaissez en être dépendant au niveau du logiciel, du programme, de la mise à jour. Mais vous dites qu'on fabrique ici quelque chose qui est utile pour les F-35 et qui pourrait poser un problème. Mais ce n'est pas vous qui décidez, c'est l'OTAN, ce sont les États-Unis. Sinon, on n'achèterait pas des F-35, sans remise en question, à la demande de M. Trump!

Le gouvernement américain lui-même, le Pentagone, monsieur le ministre, a réduit de moitié sa commande de F-35 parce qu'il y avait des problèmes techniques et des retards. Les Américains, qui nous obligent à acheter leurs avions, les reconnaissent comme peu fiables et réduisent leur commande de 48 à 24 avions! Nous sommes vraiment les dindons de la farce dans cette histoire. Ce n'est pas pour rien que d'autres pays remettent en question cet achat.

Monsieur le ministre, vous dites qu'il s'agit d'un coût limité, mais je ne suis pas d'accord. Même si ces 34 milliards sont étalés sur 10 ans, quel est le prix pour notre société? Aujourd'hui, on est en train de couper dans tout pour trouver ces 34 milliards que vous voulez dépenser dans l'armement. C'est inacceptable! C'est pour cela qu'une centaine de milliers de personnes ont manifesté: 140 000 personnes ont manifesté pour dire non à votre politique. Et elles sont encore mobilisées. Je ne sais pas si vous avez entendu les annonces pour le mois de novembre, car vous continuez et persistez!

Monsieur le ministre, si vous êtes assez déterminé pour cet achat, acceptez au moins qu'il y ait un débat démocratique dans ce Parlement, un débat public, et non une décision dans un cabinet ministériel et à bureau fermé. Un débat démocratique sur l'achat des F-35, avec les pour et les contre, lors duquel vous serez bien mal à l'aise de défendre cet avion que même les Américains remettent aujourd'hui en question. Mais vous, vous avancez aveuglément.

Monsieur le président, je dépose une motion pour demander au gouvernement de proposer un débat démocratique et un projet.

21.18 Kristien Verbelen (VB): Mijnheer de minister, het Vlaams Belang pleit al heel lang voor meer investeringen in defensie, voor een sterker, moderner en capabeler leger. We willen een leger dat niet alleen mee invult wat de bondgenoten vragen, maar dat ook steunt op Europese samenwerking, technologische kennisopbouw en echte strategische autonomie. Dat is niet een ideologische reflex, maar gewoon gezond verstand.

Net daarom is de keuze voor bijkomende F-35's zo problematisch. We binden ons vast aan een volledig Amerikaans systeem, waarvan we de software, de broncode en zelfs de logistieke keten niet in eigen handen hebben. Dat is geen technisch detail, maar een structureel risico, zeker op de lange termijn en voor onze operationele autonomie.

In dat licht was het recente nieuws over het gepland afsluiten van het luchtruim voor een prestigedemonstratie

met F-35 bijzonder veelzeggend. Terwijl het personeelstekort nijpt en onderhoudsachterstanden groeien, is er wel capaciteit vrijgemaakt voor een pr-stunt. Zwaarder weegt echter de manier waarop dat dossier werd toegelicht. Eerst werd ontkend dat het plan vanuit Defensie kwam. Er werd zelfs gewezen naar de administratie. Later bleek dat er wel degelijk een voorstel vanuit het kabinet was gekomen. Dat is geen detail. Het tast de geloofwaardigheid, transparantie en verantwoordelijkheidszin aan.

Ook het economische luik blijft een groot vraagteken. Van de in 2018 beloofde industriële return van 3,69 miljard euro is vandaag slechts een fractie gerealiseerd. Onze bedrijven zijn te vaak onderaannemers zonder technologische sleutelrol of kennisopbouw. Jammer, maar ik ben wel blij dat u dat hier uitgesproken hebt en dat u getoond hebt dat de return grotendeels naar de Waalse industrie gaat.

Daarom pleiten wij voor een ander pad, een pad waarin samenwerking met bondgenoten hand in hand gaat met Europese capaciteit en technologische zelfstandigheid. Wij vragen dat de regering sterker inzet op programma's waar Europa zelf aan de knoppen zit en waarbij strategische kennis hier wordt opgebouwd. Dat is een toekomstgerichte keuze.

Mijnheer de minister, waar liggen de prioriteiten vandaag eigenlijk, bij operationele paraatheid of bij symboliek?

Mijnheer de voorzitter, ik zal dan ook een motie indienen. We vragen dat de Kamer de geplande bijkomende aankoop van F-35's opschort in afwachting van volledige duidelijkheid over de militaire noodzaak, de kostprijs, de autonomie, en de industriële return.

21.19 Axel Ronse (N-VA): Mijnheer de voorzitter, we hebben een eenvoudige motie voorbereid. We hebben daar lang over nagedacht. Het lot van onze minister van Defensie ligt in het mapje dat hier voor mij ligt. Ik zal dat met de grootste omzichtigheid aan u bezorgen.

Ik smee de collega's in naam van onze minister van Defensie om de eenvoudige motie goed te keuren. In het andere geval is het zijn laatste dag als minister en dat willen we niet.

Ik vraag uiteraard ook de urgentie voor de stemming over onze motie.

Persoonlijke feiten

Faits personnels

21.20 Ludivine Dedonder (PS): Monsieur le président, je ne pensais pas intervenir, d'ailleurs je n'avais pas interpellé le ministre Francken.

Monsieur Francken, vu que j'ai été citée à de nombreuses reprises – j'avais même l'impression que vous ne parliez qu'à moi –, j'ai envie de vous demander si je vous hante à ce point, si je vous manque à ce point ou si vous êtes si mal à l'aise dans vos baskets que vous avez ce besoin de vous comparer sans cesse à moi. Qu'est-ce donc? Seriez-vous en mal de moi ou en mal de vous, dans votre position actuelle?

Je vais revenir sur quelques propos que vous avez tenus, sans entrer dans un débat sur la défense. Vous avez parlé du ministre Vandeput. C'est effectivement lui qui a commandé les F-35 sous le gouvernement Michel MR-N-VA. Vous êtes fier et c'est très bien. À l'époque, monsieur Vandeput, quand vous avez commandé, vous nous avez laissé la facture. Vous avez également oublié de commander des hangars pour mettre ces F-35. Là encore, ce fut une nouvelle facture. Vous m'avez parlé de la frégate. Super! On l'a commandée. Elle était tellement basique qu'on aurait dit un rafiot que personne n'allait utiliser. Rebelote. On a dû augmenter la facture. Alors vos achats, moi, à votre place, je n'en serais pas si fière.

Monsieur Francken, c'est pour cela que nous avons peur. Évidemment que nous avons peur aujourd'hui, quand nous vous voyons à nouveau aux manettes, surtout si je ressors tous les discours que vous avez pu tenir lors des commissions de la Défense nationale. De nombreux membres ici en sont témoins. Vous ne faisiez que critiquer tous les partenariats européens que je proposais, vous critiquiez le SCAF. Vous dites qu'aujourd'hui, nous allons en devenir *full members*. Mais au fond de vous, vous n'en avez absolument pas envie. Vous n'avez fait que décrier cela. Vous disiez: "F-35, F-35, partenariats, OTAN. Et l'Europe, jamais." Aujourd'hui, dans votre for intérieur, vous n'y croyez pas, vous ne le voulez pas et c'est pour cela que vous recommandez des F-35.

Pourquoi n'ai-je pas mis fin à ce contrat? Vous le savez très bien. Tous ceux qui étaient dans cette commission l'ont entendu à maintes reprises. Évidemment que j'ai interrogé pour voir comment on pouvait mettre fin à ce contrat, mais le contrat était tellement bien scellé qu'il aurait fallu débloquer des milliards d'euros en dédit, c'est-à-dire des milliards d'euros jetés par la fenêtre. C'est de l'argent public, je ne l'ai pas fait, parce qu'on y aurait consacré des milliards et on n'aurait toujours pas d'avions.

Je vais maintenant revenir sur ce pourquoi vous m'avez interrogée.

Le **président**: Madame Dedonder, votre temps était de deux minutes trente.

21.21 Ludivine Dedonder (PS): J'ai été interrompue à plusieurs reprises! Je reprends.

Vous avez évoqué le "ministre de la Dépense nationale". Pourquoi fais-je cette référence aux 34 milliards? J'interroge votre collègue et je dis, "Il vous a téléphoné. Allô Théo? Allô Jan, tu n'as pas quelques milliards?" Et il vous répond oui. Vous avez trouvé en une nuit 34 milliards, mais à côté de cela, c'est autant de milliards qu'il va falloir aller chercher (...)

De **voorzitter**: Mijnheer de minister, als u wilt, kunt u daarop reageren, maar u moet niet. Dit is een nieuw persoonlijk feit. In principe kunt u gebruikmaken van twee minuten spreektijd, maar dat hoeft niet.

21.22 Minister Theo Francken: Ik heb daar niet zo veel aan toe te voegen, behalve misschien dat ik zeker niet ontken dat een aantal aankopen goed gebeurd zijn. Het contract met FN dat in de vorige legislatuur werd onderhandeld en getekend, vind ik een zeer goed contract. Dat is *the way to go*. Ook het contract voor de kleding voor onze militairen is een zeer goed contract. Dat is een Belgisch contract met veel economische return.

Ik schiet dus niet voortdurend op alles wat u hebt gedaan. Dat is gewoon niet juist. Ik heb dat al meermaals in het Parlement gezegd. Met bepaalde zaken ben ik het niet eens en vind ik minder goed. Probeer het op die manier te bekijken. Er zijn altijd zaken die goed verlopen en andere zaken die minder goed verlopen.

Ik vind de ongelooflijke fixatie op het F-35-programma overdreven. Ik denk dat er bij Defensie ook andere grote uitdagingen zijn. Toch gaat het altijd maar over de F-35. De communicatie is ook vaak niet juist. Men insinueert 35 miljard euro maar geen enkel contract voor de F-35. Dat klopt niet. Er wordt geïnsinueerd dat ik voor 35 miljard euro het contract in de Verenigde Staten zou hebben ondertekend. Dat is gewoon niet waar.

Bepaalde zaken worden voortdurend herhaald, terwijl ze manifest onjuist zijn. U weet dat zeer goed, u hebt vier jaar het departement bestuurd, maar u blijft hardnekkig in uw boosheid volharden. U probeert op een zeer populistische manier een links front tegen deze regering te vormen op het vlak van defensie. Ik vind dat bijzonder ongeloofwaardig, want u zit zelf vol in het F-35-programma.

U hebt ook niets gezegd over de NDPP, mevrouw Dedonder. Ik zal de documenten erbij halen. U hebt ze goedgekeurd op de NAVO-top in Vilnius. U zit volledig mee in het verhaal. U bent volledig mee verantwoordelijk voor het F-35-programma. Ik vind het dan ook zeer schijnheilig om nu te doen alsof u er niets mee te maken hebt. Dat is gewoon zeer hypocriet en schijnheilig.

De **voorzitter**: Nu krijgen we het kwadraat van het persoonlijk feit, want u hebt opnieuw een persoonlijk feit gecreëerd. Ik zou graag wat ernst in het debat behouden. Als iedereen op die manier blijft reageren...

Ik zal u het woord geven. Als u wilt, kunt u de hele avond met elkaar pingpongen. Ik zal hier een netje spannen. Ik merk alleen op dat dit niet noodzakelijk een verrijking van het debat betekent.

Mevrouw Dedonder, u zult trouwens kunnen reageren, zoals de regel voorziet. Degene die het persoonlijk feit heeft uitgelokt, heeft daarna de mogelijkheid om te repliceren, dat is ook de reden waarom een persoonlijk feit soms wordt uitgelokt.

21.23 Steven Vandeput (N-VA): Mijnheer de voorzitter, collega's, ik ben keer op keer verbaasd over de ongelofelijke fixatie van de PS en specifiek mevrouw Dedonder op de aankoop van de F-35.

Mevrouw Dedonder, ik wil erop wijzen dat destijds, toen u hier nog niet zat, mij werd gevraagd waarom de regering koos voor de F-35 ter vervanging van de F-16. Ik heb dat toen toegelicht met zeven heel goede argumenten. De belangrijkste twee waren dat, van de aanbiedingen die we hadden ontvangen – uw favoriet had zelfs geen aanbieding gedaan – we gekozen hadden voor de goedkoopste en de beste. Dat was zo op het ogenblik van de beslissing en dat is vandaag nog steeds zo. Het was de goedkoopste, het was en is de beste keuze voor de opdrachten die eraan worden toevertrouwd en sloot zo aan bij wat onze partners vroegen. We hebben toen 34 toestellen besteld. We wisten allemaal dat dit te weinig zou zijn. In dat kader moeten we doen wat noodzakelijk is.

Laten we dan even kijken naar wat het Rekenhof achteraf zei over de hele aankoopprocedure, dus precies waarover nu verwijten worden gemaakt. Het Rekenhof haalde duidelijk aan dat dit een voorbeeld was voor militaire aankopen. Na vele jaren hebben we destijds in dit halfroond een militaire programmeringswet goedgekeurd, om defensie er eindelijk terug boven op te brengen, na jarenlange afbraak, onder andere door de PS.

U moet het rapport van het Rekenhof maar eens nalezen over wat er na de beslissing die wij over CaMo hebben genomen, met dat dossier is gebeurd. Naar maatschappelijke return moet met een vergrootglas worden gezocht en de kostprijs is sterk gestegen.

De vraag die ik mij stel, is de volgende. Wilt u echt een Belgisch leger dat loyaal is ten overstaan van zijn partners, maar alleen maar een rood kruis op de arm en een geweer op de buik kan aanbieden? Is dat de defensie die de PS wil? Is dat hoe u, met de huidige mondiale situatie, België, als klein en open land, overeind wilt houden?

21.24 Ludivine Dedonder (PS): Écoutez, j'ai un petit peu de mal à être traitée de populiste quand la critique provient d'un nationaliste.

Monsieur Vandeput, nous n'allons pas refaire l'histoire. Vous admettez que vous avez tout sous-budgété. Vous admettez sans doute aussi que vous avez recruté 500 membres du personnel alors que 2 500 partaient à la pension. Là aussi, il a fallu rattraper vos erreurs du point de vue du personnel. Vous admettez peut-être aussi avoir acheté des munitions pour un budget de 100 000 euros, alors que nous étions à un seuil de désinvestissement incroyable.

Je ne vais pas refaire le débat, puisque je me suis, comme vous l'avez remarqué, un peu détachée de cette commission. En tout cas, vous n'avez certainement pas de leçons à me donner. Il a fallu rattraper chacune des erreurs que vous avez commises. Aujourd'hui, vous recommencez, vous commettez à nouveau les mêmes erreurs, en repartant dans cette direction d'achats américains.

Pourquoi est-ce important d'acheter européen? Cela permet évidemment de faire vivre notre économie. Aujourd'hui, vous oubliez cette dimension. Pourtant, dans un contexte budgétaire des plus tendus, nous avons tout intérêt à avoir le maximum de retombées économiques sur notre sol, sur le sol européen, parce que ça crée de l'emploi et donc du pouvoir d'achat.

Ne recherchez-vous pas actuellement des moyens supplémentaires? Acheter américain crée bien des retombées économiques pour les entreprises, dont celles que vous avez citées pour la Wallonie. C'est vrai, mais quelles retombées par rapport à un projet européen dans lequel nous pouvons nous inscrire dès le départ? Cela reviendrait à mettre nos entreprises dans une dimension beaucoup plus importante en termes de retour économique. C'est évidemment ce qui est fondamental. C'est pour cette raison que mon collègue a attiré votre attention, monsieur le ministre: pour ne pas commettre à nouveau les mêmes erreurs.

Je vous prierai de ne pas me citer à tout moment. Ou alors, téléphonez-moi si vous avez besoin de conseils. Cependant, aujourd'hui, je n'étais pas venue pour vous interpellier au niveau de la défense. Par contre, ce qui m'a vraiment choquée est que pour parvenir à trouver 34 milliards en quelques nuits, vous allez chercher dans la poche des travailleurs, des pensionnés et des malades. Les économies seront destinées à financer ces 34 milliards, qui sont non seulement non-justifiés pour l'achat supplémentaire de F-35, mais qui sont aussi inefficaces en termes de retombées économiques.

21.25 Paul Magnette (PS): Monsieur le président, j'interviendrai brièvement, vu qu'on m'a cité à deux reprises.

Sur le fond, nous n'avons pas appris grand-chose. C'est toujours le même raisonnement. En revanche, monsieur le ministre, l'intérêt de votre réponse est qu'elle traduit la tournure d'esprit de ce gouvernement. C'est toujours la même chose avec vous: "Les gens n'ont rien compris." Vous, vous avez tout compris, mais les gens n'ont rien compris. Quand on parle de pouvoir d'achat, trois familles sur quatre vous disent que leur pouvoir d'achat s'est détérioré sous votre gouvernement. Vous répondez alors qu'ils n'ont rien compris, que les prix n'ont pas augmenté, etc. Or les gens voient bien qu'à la fin du mois, ils ont beaucoup plus de mal qu'avant. Ici, c'est exactement la même chose. Sortez dans la rue, allez écouter les gens: ils vous diront qu'il n'est pas normal d'acheter pour des milliards en armements et, en même temps, de leur demander – à eux, travailleurs et retraités – d'accomplir pour des milliards d'efforts. Non, ce n'est pas normal! Il y a là quelque chose qui n'est pas logique. De surcroît, le ministre, qui est en mission sans que nous sachions très bien pourquoi – puisqu'il dit lui-même n'avoir signé aucun contrat –, répond dans une interview qu'il est là pour dépenser. Or nous sommes dans un contexte où l'on n'arrête pas de parler de déficit, de dette, d'efforts colossaux. Vous ne pensez pas que les gens comprennent que c'est de la provocation et qu'ils ont le sentiment qu'on se moque d'eux?

Il y a quelque chose qu'il ne faut jamais oublier quand on fait de la politique: c'est que les citoyens sont intelligents, qu'ils comprennent ce qu'il se passe et qu'ils comprennent mieux leur propre vie que, vous, vous pensez qu'ils la comprennent. Alors, respectez-les et retenez aussi ceci: non seulement les citoyens sont intelligents, mais de plus ils ont de la mémoire!

21.26 Minister Theo Francken: Mensen hebben een goed geheugen en zijn intelligent. Ik denk ook dat het perfect uitlegbaar is dat we de komende jaren 2 % investeren in defensie. Dat werd immers afgesproken. Dat zijn engagementen uit het verleden en die werden hernieuwd.

We zitten in een moeilijke geopolitieke context. In die zin is het noodzakelijk om onze defensie opnieuw sterker te maken. Dat gebeurt in elk westers land. Socialisten in Spanje doen dat en liberalen in andere landen doen dat eveneens.

21.27 Paul Magnette (PS): (...)

21.28 Minister Theo Francken: De socialisten in Spanje halen 2 %, *monsieur* Magnette. Wij halen dit jaar ook 2 % en de komende jaren zal dat zo blijven. Dat kan perfect worden uitgelegd aan mensen die intelligent zijn en een goed geheugen hebben. Ik zal dat blijven uitleggen. Gisteren ben ik in West-Vlaanderen en in Diegem gaan spreken. Ik zal ook in Wallonië een tour doen om uit te leggen waarom dat belangrijk is. Dat zal ik zeker doen.

Moties **Motions**

De **voorzitter:** Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.
En conclusion de cette discussion, les motions suivantes ont été déposées.

Een eerste motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Christophe Lacroix en luidt als volgt:

"De Kamer,

gehoord de interpellaties van de heren Christophe Lacroix en Nabil Boukili en van mevrouw Kristien Verbelen en het antwoord van de minister van Defensie, belast met Buitenlandse Handel,

geeft de regering de aanbeveling

- de inspanningen ter versterking van de Belgische en Europese strategische autonomie, de Europese industriële en technologische defensiebasis (EDTIB) en de veiligheid van ons land en de Europese Unie daadwerkelijk te steunen;

- alle beslissingen op het gebied van de Belgische defensie in te passen in een logica van meer Europese strategische autonomie en consolidatie van de EDTIB, zowel op strategisch, materieel, industrieel en logistiek als op menselijk vlak;

- bij toekomstige investeringen door de regering van bij het begin van de procedure ten volle met de Belgische industriële en economische belangen rekening te houden;

- te heroverwegen of de aankoop van bijkomende gevechtsvliegtuigen voor België wel aangewezen is en, indien de regering uiteindelijk daartoe besluit, een transparante mededingingsprocedure op te starten waarin voorrang wordt gegeven aan een Europese optie;
- zich op te werpen als een volwaardige partner van het Europese SCAF-consortium door voor ons land een meerwaarde te garanderen op het stuk van maatschappelijke terugverdieneffecten, consolidatie en versterking van de industriële en technologische defensiebasis, en Europese strategische autonomie."

Une première motion de recommandation a été déposée par M. Christophe Lacroix et est libellée comme suit:
 "La Chambre,
 ayant entendu les interpellations de MM. Christophe Lacroix et Nabil Boukili et de Mme Kristien Verbelen
 et la réponse du ministre de la Défense, chargé du Commerce extérieur,
 recommande au gouvernement

- de réellement soutenir les efforts afin de renforcer l'autonomie stratégique belge et européenne, la Base Industrielle et Technologique de Défense Européenne (BITDE) et la sécurité de notre pays et de l'Union européenne;
- d'inscrire l'ensemble des décisions en matière de défense belge dans une logique de davantage d'autonomie stratégique européenne et de consolidation de la BITDE, tant sur les plans stratégique, matériel, industriel, logistique qu'humain;
- de pleinement, et dès le début de la procédure, prendre en compte les intérêts industriels et économiques belges dans les investissements futurs du gouvernement;
- de réévaluer l'opportunité d'acquérir des avions de chasse supplémentaires pour la Belgique et, si le gouvernement le décide *in fine*, de lancer une procédure de mise en concurrence transparente avec une priorité pour une option européenne;
- de devenir un partenaire à part entière du consortium européen SCAF en assurant la plus-value pour notre pays en matière de retours sociétaux, de consolidation et de renforcement de la base industrielle et technologique de défense et d'autonomie stratégique européenne."

Een tweede motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Nabil Boukili en luidt als volgt:

"De Kamer,
 gehoord de interpellaties van de heren Christophe Lacroix en Nabil Boukili en van mevrouw Kristien Verbelen
 en het antwoord van de minister van Defensie, belast met Buitenlandse Handel,
 - overwegende dat de beslissing om F-35's aan te kopen fundamentele vragen doet rijzen met betrekking tot de autonomie van de Belgische defensie en de strategische onafhankelijkheid ten opzichte van de Verenigde Staten;
 - overwegende dat essentiële onderdelen voor de werking van het F-35-systeem (software, integratie radar, bewapening, losse onderdelen, onderhoud en bepaalde opleidingen) sterk afhangen van de Amerikaanse infrastructuren en netwerken;
 - overwegende dat verscheidene experts ervoor waarschuwen dat de operationele capaciteit van de F-35's in het gedrang zou kunnen komen als de Amerikaanse steun of toegang beperkt of ingetrokken zou worden;
 - overwegende dat bepaalde NAVO-lidstaten, met name Spanje, afgezien hebben van de aankoop van F-35's, meer bepaald om redenen die verband houden met technologische afhankelijkheid;
 - overwegende dat België soeverein kan beslissen over zijn defensiebeleid, zoals vermeld in artikel 7 van het rapport-Harmel, dat in december 1967 aangenomen werd door de NAVO, over de toekomstige taken van het bondgenootschap;
 - overwegende dat er een parlementair debat over de keuze voor de F-35 gevoerd moet worden naar aanleiding van de talrijke standpunten die in het publieke debat over dit dossier naar voren gebracht zijn;
 verzoekt de regering
 een democratisch debat in het Parlement te organiseren over de heroverweging van de beslissing om elf F-35's aan te kopen."

Une deuxième motion de recommandation a été déposée par M. Nabil Boukili et est libellée comme suit:
 "La Chambre,

ayant entendu les interpellations de MM. Christophe Lacroix et Nabil Boukili et de Mme Kristien Verbelen
 et la réponse du ministre de la Défense, chargé du Commerce extérieur,
 - considérant que la décision d'acheter des F-35 soulève des questions fondamentales concernant l'autonomie de la défense belge et la dépendance stratégique vis-à-vis des États-Unis;
 - considérant que des éléments opérationnels essentiels du système F-35 (logiciels, intégration radar, armement, pièces détachées, maintenance et certaines formations) dépendent fortement des infrastructures

et réseaux américains;

- considérant que plusieurs experts mettent en garde sur le fait que la capacité opérationnelle des F-35 pourrait être compromise en cas de restriction ou de retrait du soutien ou de l'accès américain;
 - considérant que certains États membres de l'OTAN (notamment l'Espagne) ont renoncé à l'achat de F-35, notamment pour des raisons de dépendance technologique;
 - considérant que la Belgique peut souverainement décider de sa politique de défense, comme mentionné à l'article 7 du rapport Harmel, adopté en décembre 1967 par l'OTAN, sur "Les futures tâches de l'Alliance";
 - considérant qu'un débat parlementaire est nécessaire concernant le choix des F-35 en raison des nombreux points de vue exprimés dans le débat public sur ce dossier;
- demande au gouvernement
- d'organiser un débat démocratique au Parlement sur la reconsidération de l'achat des onze F-35."

Een derde motie van aanbeveling werd ingediend door mevrouw Kristien Verbelen en luidt als volgt:

"De Kamer,

gehoord de interpellaties van de heren Christophe Lacroix en Nabil Boukili en van mevrouw Kristien Verbelen en het antwoord van de minister van Defensie, belast met Buitenlandse Handel,

- gelet op het voornemen van de minister om, boven op de 34 reeds bestelde F-35A-toestellen, nog eens 21 bijkomende exemplaren aan te kopen;
 - gelet op het feit dat de totale kostprijs van deze bijkomende bestelling geraamd wordt op 1 tot 1,5 miljard euro, boven op de 4 miljard euro voor de eerste bestelling, waardoor de budgettaire druk op het defensiebudget verder toeneemt;
 - gelet op het feit dat dit land voor een immense budgettaire saneringsoperatie staat, waarbij minstens 10 miljard bespaard moet worden om met de Europese begrotingsnormen conform te zijn;
 - gelet op de strategische en technologische afhankelijkheid van de Verenigde Staten die inherent is aan het F-35-programma, aangezien België geen toegang heeft tot de broncode en volledig afhankelijk blijft van Amerikaanse software-updates en logistieke onderdelen;
 - overwegende dat deze afhankelijkheid de Belgische operationele autonomie en soevereiniteit in crisis- of conflictsituaties ernstig kan ondermijnen;
 - gelet op het feit dat de regering tegelijk het principe van "Europese strategische autonomie" bepleit, maar door deze aankoop de kans laat liggen om Europese technologische samenwerking en capaciteitsopbouw te versterken;
 - overwegende dat de beloofde maatschappelijke return van 3,69 miljard euro voor de Belgische industrie slechts zéér gedeeltelijk werd gerealiseerd, inzake de toegekende contracten sinds 2018;
 - overwegende dat de militaire noodzaak van bijkomende F-35's niet is aangetoond, aangezien de 34 reeds bestelde toestellen voldoende capaciteit bieden voor de nationale luchtverdediging en de NAVO als geheel reeds over meer dan 2 000 moderne gevechtsvliegtuigen beschikt;
 - gelet op de nadruk die de minister legt op bondgenootschappelijke verplichtingen binnen de NAVO, maar zonder duidelijke toelichting over de meerwaarde van de nieuwe toestellen voor de Belgische veiligheidsbelangen zelf;
- vraagt dat de regering
- afziet van de geplande aankoop van bijkomende F-35-toestellen totdat de militaire noodzaak, de kosteneffectiviteit en de operationele autonomie grondig zijn geëvalueerd door het Parlement;
 - een volledige audit voorlegt over de realisatie van de industriële return en de economische meerwaarde van de huidige F-35-contracten voor Belgische bedrijven;
 - een geactualiseerde strategie uitwerkt voor de luchtverdediging van België, waarbij voorrang wordt gegeven aan Europese samenwerkingsprogramma's die technologische zelfredzaamheid en kennisopbouw bevorderen;
 - de principes van Europese strategische autonomie vertaalt in concrete aankoop- en onderzoeksbeslissingen die de afhankelijkheid van niet-Europese leveranciers verlagen en de veiligheid van ons land versterken;
 - het Parlement op regelmatige basis informeert over de stand van zaken rond de F-35's, de effectieve kosten en de industriële return, met volledige transparantie over de contractuele verplichtingen en de software-afhankelijkheden van deze toestellen."

Une troisième motion de recommandation a été déposée par Mme Kristien Verbelen et est libellée comme suit:

"La Chambre,

ayant entendu les interpellations de MM. Christophe Lacroix et Nabil Boukili et de Mme Kristien Verbelen et la réponse du ministre de la Défense, chargé du Commerce extérieur,

- eu égard à l'intention du ministre d'acheter 21 exemplaires supplémentaires du F-35A en plus des 34 qui ont déjà été commandés;
- étant donné que le coût total de cette commande supplémentaire est estimé à un montant de 1 à 1,5 milliard d'euros, en plus des 4 milliards d'euros que représente la première commande, une somme qui ne fera qu'accentuer la pression budgétaire sur le budget de la défense;
- étant donné que ce pays s'apprête à réaliser une opération d'assainissement budgétaire immense, dans le cadre de laquelle des économies d'au moins 10 milliards doivent être réalisées pour pouvoir se conformer aux normes budgétaires européennes;
- eu égard à la dépendance stratégique et technologique par rapport aux États-Unis qu'entraîne le programme du F-35, puisque la Belgique n'a pas accès au code source et reste entièrement dépendante des mises à jour logicielles et des pièces logistiques américaines;
- considérant que cette dépendance risque de nuire gravement à la souveraineté et à l'autonomie opérationnelle de la Belgique dans des situations de crise ou de conflit;
- étant donné que le gouvernement préconise l'application du principe de "l'autonomie stratégique européenne" mais manque dans le même temps, par cet achat, l'occasion de renforcer la collaboration technologique et le développement d'une capacité à l'échelle européenne;
- considérant que les retombées sociétales positives pour l'industrie belge qui ont été promises à hauteur de 3,69 milliards d'euros n'ont été que très partiellement concrétisées par les contrats attribués depuis 2018;
- considérant que la nécessité militaire de disposer de F-35 supplémentaires n'a pas été démontrée, étant donné que les 34 appareils déjà commandés offrent une capacité suffisante pour la défense aérienne nationale et que globalement, l'OTAN dispose déjà de plus de 2 000 avions de combat modernes;
- étant donné que le ministre met l'accent sur les obligations des alliés au sein de l'OTAN, sans toutefois donner de précisions sur la plus-value que représentent les nouveaux appareils pour les intérêts de la Belgique en matière de sécurité;

demande que le gouvernement

- renonce à l'achat prévu de F-35 supplémentaires tant que la nécessité militaire, l'efficacité par rapport aux coûts et l'autonomie opérationnelle n'auront pas fait l'objet d'une évaluation approfondie par le Parlement;
- présente un audit complet relatif à la concrétisation des retombées industrielles et de la plus-value économique des contrats actuels portant sur les F-35 pour des entreprises belges;
- élabore une stratégie actualisée pour la défense aérienne de la Belgique, en donnant la priorité à des programmes de coopération européenne favorisant l'autonomie technologique et le développement des connaissances;
- traduise les principes de l'autonomie stratégique européenne en décisions d'achat et d'études concrètes qui abaissent la dépendance face à des fournisseurs non européens et renforcent la sécurité de notre pays;
- informe régulièrement le Parlement de l'état de la question des F-35, des coûts effectifs et des retombées industrielles, en faisant toute la transparence sur les obligations contractuelles et sur les dépendances de ces appareils en matière de logiciels."

Een eenvoudige motie werd ingediend door de heren Axel Ronse, Benoît Piedboeuf en Oskar Seuntjens en door de dames Nawal Farih en Aurore Tournéur.

Une motion pure et simple a été déposée par MM. Axel Ronse, Benoît Piedboeuf et Oskar Seuntjens et Mmes Nawal Farih et Aurore Tournéur.

Aangezien de urgentie voor de eenvoudige motie werd gevraagd, stel ik voor dat de Kamer zich straks over deze moties uitspreekt. (art. 140, nr. 6, tweede lid, Rgt.)

Étant donné que l'urgence de la motion pure et simple a été demandée, je propose que la Chambre se prononce sur ces motions tout à l'heure. (art. 140, n° 6, deuxième alinéa, Rgt.)

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

De bespreking is gesloten.

La discussion est close.

Mededelingen

Communications

22 Senaat – Wettig- en voltalligverklaring

22 Sénat – Constitution

Bij brief van 14 oktober 2025 brengt de Senaat ons ter kennis dat hij ter vergadering van die dag voor wettig en voltallig is verklaard.

Par lettre du 14 octobre 2025, le Sénat fait connaître qu'il s'est constitué en sa séance de ce jour.

23 Wensen van Zijne Majesteit

23 Vœux de Sa Majesté

Bij brief van 16 oktober 2025 heeft de kabinetschef van de Koning mij de wensen van Zijne Majesteit de Koning voor het welslagen van de werkzaamheden van onze Vergadering overgezonden.

Par lettre du 16 octobre 2025, le chef de cabinet du Roi m'a transmis les vœux de Sa Majesté le Roi pour le succès des travaux de notre Assemblée.

24 Urgentieverzoeken van de regering

24 Demandes d'urgence émanant du gouvernement

De regering heeft de urgentieverklaring gevraagd met toepassing van artikel 51 van het Reglement, bij de indiening van het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap, wat betreft de wettelijke pensioenleeftijd (nr. 1089/1).

Le gouvernement a demandé l'urgence conformément à l'article 51 du Règlement lors du dépôt du projet de loi modifiant la loi du 27 février 1987 relative aux allocations aux personnes handicapées, en ce qui concerne l'âge légal de la pension (n° 1089/1).

Ik geef het woord aan de regering om de vraag tot urgentieverklaring toe te lichten.

Je passe la parole au gouvernement pour développer la demande d'urgence.

[24.01] Minister Theo Francken: Namens minister Beenders vraag ik de urgentie om personen met een handicap tussen 65 en 66 jaar zo snel mogelijk rechts- en inkomenszekerheid te bieden.

Vandaag kunnen mensen met een handicap tot hun vijfenzestigste verjaardag een uitkering aanvragen. Sinds 1 januari 2025 is de wettelijke pensioenleeftijd echter verhoogd tot 66 jaar. Diezelfde leeftijd geldt ook voor de inkomensgarantie voor ouderen (IGO) en voor bepaalde andere sociale stelsels, zoals de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden van de Duitstalige gemeenschap.

Daardoor ontstaat een kloof voor personen tussen 65 en 66 jaar, die momenteel niet in aanmerking komen voor enige uitkering. Het wetsontwerp heeft als doel het leeftijdscriterium van 65 jaar dat wordt gebruikt in de wetgeving over tegemoetkomingen aan personen met een handicap aan te passen door dit te vervangen door de term 'wettelijke pensioenleeftijd', in overeenstemming met de wet van 10 augustus 2015 tot verhoging van de wettelijke leeftijd voor het rustpensioen en tot wijziging van de voorwaarden voor de toegang tot het vervroegd pensioen en de minimumleeftijd voor het overlevingspensioen. Die wijziging herstelt de samenhang tussen de verschillende sociale regelingen en verzekert een gelijke behandeling van alle gerechtigden.

De **voorzitter**: Ik stel u voor om ons over deze vraag uit te spreken.

Je vous propose de nous prononcer sur cette demande.

De urgentie wordt aangenomen bij zitten en opstaan.

L'urgence est adoptée par assis et levé.

De regering heeft eveneens de urgentieverklaring gevraagd met toepassing van artikel 51 van het Reglement, bij de indiening van het wetsontwerp tot wijziging van artikel 10 van de wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen (nr. 1096/1);

Le gouvernement a également demandé l'urgence conformément à l'article 51 du Règlement lors du dépôt du projet de loi modifiant l'article 10 de la loi du 26 juillet 1996 relative à la promotion de l'emploi et à la sauvegarde préventive de la compétitivité (n° 1096/1).

Ik geef het woord aan de regering om de vraag tot urgentieverklaring toe te lichten.
Je passe la parole au gouvernement pour développer la demande d'urgence.

24.02 Theo Francken, ministre: Conformément à l'article 51 du Règlement de la Chambre des représentants, l'urgence pour le présent projet de loi se justifie par l'échéance de l'entrée en vigueur au 1er janvier 2026 de la modification à la loi du 26 juillet 1996. Il est impératif d'assurer au plus vite un cadre légal pour les partenaires sociaux afin de leur donner la possibilité d'entamer des négociations au sujet d'une éventuelle augmentation de maximum deux euros de la part patronale dans les chèques-repas.

De **voorzitter**: Ik stel u voor om ons over deze vraag uit te spreken.
Je vous propose de nous prononcer sur cette demande.

*De urgentie wordt aangenomen bij zitten en opstaan.
L'urgence est adoptée par assis et levé.*

De regering heeft eveneens de urgentieverklaring gevraagd met toepassing van artikel 51 van het Reglement, bij de indiening van het wetsontwerp houdende wijziging van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie voor wat betreft de compensatie van OCMW's naar aanleiding van de beperking van de werkloosheidsuitkering in de tijd (nr. 1110/1).
Le gouvernement a également demandé l'urgence conformément à l'article 51 du Règlement lors du dépôt du projet de loi modifiant la loi du 26 mai 2002 concernant le droit à l'intégration sociale en ce qui concerne la compensation des CPAS suite à la limitation dans le temps des allocations de chômage (n° 1110/1).

Ik geef het woord aan de regering om de vraag tot urgentieverklaring toe te lichten.
Je passe la parole au gouvernement pour développer la demande d'urgence.

24.03 Minister Theo Francken: Minister Van Bossuyt vraagt de urgentie voor haar wetsontwerp nr. 1110. Dat wetsontwerp regelt de compensatieregeling voor de OCMW's in navolging van de beperking van de werkloosheidsuitkeringen in de tijd. Door deze maatregel verwacht de federale regering een impact op de OCMW's. Minister Van Bossuyt wil door middel van de bepalingen in dit wetsontwerp de gevolgen voor de OCMW's ondervangen. Het is in belang van alle OCMW's in het land dat de bepalingen in dit wetsontwerp tijdig, namelijk op 1 januari 2026, kunnen ingaan. Daarom wordt dus de urgentie gevraagd door de regering en door minister Van Bossuyt.

De **voorzitter**: Ik stel u voor om ons over deze vraag uit te spreken.
Je vous propose de nous prononcer sur cette demande.

*De urgentie wordt aangenomen bij zitten en opstaan.
L'urgence est adoptée par assis et levé.*

25 Inoverwegingen

25 Prises en considération

In de laatst rondgedeelde agenda komt een lijst van voorstellen voor waarvan de inoverwegingneming is gevraagd.
Vous avez pris connaissance dans l'ordre du jour qui vous a été distribué de la liste des propositions dont la prise en considération est demandée.

Indien er geen bezwaar is, beschouw ik de inoverwegingneming van deze voorstellen als aangenomen. Overeenkomstig het Reglement worden die voorstellen naar de bevoegde commissies verzonden.
S'il n'y a pas d'observations à ce sujet, je considère la prise en considération de ces propositions comme acquise. Je renvoie les propositions aux commissions compétentes conformément au Règlement.

Geen bezwaar? (Nee)

Aldus zal geschieden.

Pas d'observation? (Non)
Il en sera ainsi.

Naamstemmingen

Votes nominatifs

Stemafspraken Pairages

Collega's, alvorens we overgaan tot de naamstemmingen, vraag ik u de stemafspraken bekend te maken waarbij een lid zich onthoudt bij de stemming in overleg met een afwezig lid.
Chers collègues, avant de procéder aux votes nominatifs, je vous propose d'annoncer les pairages par lesquels un membre s'abstient de voter en accord avec un membre absent.

Zijn er stemafspraken?
Y a-t-il des accords de pairage?

25.01 **Alexia Bertrand** (Open Vld): Wij hebben twee stemafspraken binnen onze fractie. Paul Van Tigchelt heeft een stemafpraak met Michel De Maegd en Vincent Van Quickenborne met Georges-Louis Bouchez.

De **voorzitter**: Dan gaan we nu over tot de naamstemmingen.
Nous allons donc maintenant procéder aux votes nominatifs.

26 **Moties ingediend tot besluit van de interpellatie van de heer Ortwin Depoortere over "de islamitische terreurdreiging tegen de eerste minister en politici in dit land" (nr. 148)**

26 **Motions déposées en conclusion de l'interpellation de M. Ortwin Depoortere sur "la menace terroriste islamique contre le premier ministre et des responsables politiques en Belgique" (n° 148)**

Deze interpellatie werd gehouden in de openbare vergadering van de commissie voor Binnenlandse Zaken, Veiligheid, Migratie en Bestuurszaken van 15 oktober 2025.

Cette interpellation a été développée en réunion publique de la commission de l'Intérieur, de la Sécurité, de la Migration et des Matières administratives du 15 octobre 2025.

Twee moties werden ingediend (MOT nr.148/1):

- een motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Ortwin Depoortere;
- een eenvoudige motie werd ingediend door mevrouw Catherine Delcourt.

Deux motions ont été déposées (MOT n° 148/1):

- une motion de recommandation a été déposée par M. Ortwin Depoortere;
- une motion pure et simple a été déposée par Mme Catherine Delcourt.

Daar de eenvoudige motie van rechtswege voorrang heeft, breng ik deze motie in stemming.
La motion pure et simple ayant la priorité de droit, je mets cette motion aux voix.

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring?
Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote?

26.01 **Ortwin Depoortere** (VB): Mijnheer de voorzitter, collega's, de jongste vrijdelde aanslag tegen onze premier en tegen Geert Wilders, de PVV-kopman – dat vergeten N-VA'ers er soms wel eens bij te zeggen – bevestigt opnieuw wat het Vlaams Belang al jaren stelt, namelijk dat de grootste dreiging tegen politici en burgers nog altijd uit islamitische hoek komt.

Politici en burgers zijn het doelwit en dat is geen toeval, want dit land is al jarenlang een broeihaard van radicalisering. IS-aanhangers keerden terug naar ons land. Sommigen lopen zelfs vrij rond. Dat is het resultaat

van een jarenlang laks migratiebeleid en van falende uitzettingen. Onze inlichtingen- en veiligheidsdiensten doen hun werk, maar ze vechten met één hand op de rug.

Onze oproep vandaag is eenvoudig, maar ook uitvoerbaar. Ik som onze vragen even op. Ten eerste, richt het antiterrorisme prioriteit op de islamitische dreiging. Ten tweede, maak de propaganda, het bezit en de verspreiding van jihadsymboliek strafbaar met effectieve celstraffen en spoor dat prioriteit op. Ten derde, trek de nationaliteit van geradicaliseerde islamieten in en zet hen uit bij radicalisering of bij steun aan terrorisme. Ten vierde, voer een volledige doorlichting van moskeeën en verenigingen uit. Ten vijfde, leg een lijst van risicowijken vast. Ten slotte, laat een volledige daderprofilering toe, inclusief afkomst en religie, zodat onze diensten gericht en risicogestuurd kunnen werken.

Ik dank u alvast voor uw steun.

26.02 Barbara Pas (VB): Mijnheer de voorzitter, ook ik wil nog een stemverklaring afleggen.

Mijn collega heeft al geduid waarom zijn motie van aanbeveling alle steun verdient, maar dat is niet de motie die nu ter stemming voorligt. Er ligt nu een eenvoudige motie ter stemming voor om over te gaan tot de orde van de dag. Het enthousiasme waarmee collega Ronse daarnet nog na de interpellatie aan het adres van minister Francken met een eenvoudige motie kwam aandraven, staat in schril contrast met de uiteenzettingen van zijn fractie, toen ik in de vorige legislatuur de eenvoudige motie wilde afschaffen in de commissie voor het Reglement.

Mijnheer de voorzitter, ik dring al enige tijd aan om de commissie voor het Reglement samen te roepen. U hebt mij nu, na lang aandringen, beloofd dat dat eindelijk zou gebeuren. Dan kunnen we daar, zoals het Reglement bepaalt, ook prioritaire voorstellen agenderen, zodat het voorstel ter afschaffing van de eenvoudige motie kan worden behandeld.

Ik roep op om de voorliggende eenvoudige motie weg te stemmen. Die werd in het verleden door de partijen van de meerderheid in het leven geroepen om hun verantwoordelijkheid te ontlopen, om het debat uit de weg te gaan en om geen kleur te hoeven bekennen over het onderwerp zelf. Ik heb deel uitgemaakt van de werkgroep Politieke Vernieuwing en daar heb ik niet alleen de N-VA, maar ook andere partijen horen zeggen dat zij tegenstander waren van de eenvoudige motie. Ik reken dus op uw steun om, als de kwestie in de commissie voor het Reglement ter sprake komt, eindelijk met de regel komaf te maken.

Ik reken er ook op dat u systematisch, als u nog altijd dezelfde mening bent toegedaan, een eenvoudige motie wegstemt om u te kunnen uitspreken over de inhoud van de eigenlijke motie.

26.03 Wouter Vermeersch (VB): Mijnheer de voorzitter, ik wil ook van de gelegenheid gebruikmaken om een stemverklaring af te leggen.

Collega's, vandaag is het ruim twintig jaar geleden dat Theo van Gogh, een Nederlandse filmmaker, op klaarlichte dag werd vermoord. Dat gebeurde niet door een dolle gek of een verwarde man, maar door een radicaalislamitische terrorist, die vond dat vrije meningsuiting met kogels moest worden beantwoord.

Van Gogh werd afgeslacht op straat, in een Europese hoofdstad, midden in wat toen nog het vrije Westen werd genoemd. Zijn misdaad was dat hij zijn mening uitsprak. Hij durfde kritiek te geven op een religie en dat werd zijn dood.

Mijnheer de voorzitter, de moord was geen geïsoleerd feit, maar een waarschuwingsschot dat velen niet hebben willen horen. Sindsdien zijn we getuigen van aanslag na aanslag, moord na moord, bedreiging na bedreiging, telkens vanuit dezelfde hoek en telkens met dezelfde ideologische wortel.

Niettemin stellen we vandaag vast dat de Kamer opnieuw de ogen sluit. De heer Depoortere heeft de moed gehad een motie in te dienen die vraagt om eindelijk de wortel van het probleem te benoemen en te bestrijden.

Mijnheer Ronse, wat doet de Kamer? Ze verworpt de motie uit lafheid, uit politieke correctheid en uit angst om de waarheid te zeggen.

Collega's, wat is er gebeurd met de geest van Voltaire, met het recht om te zeggen wat men denkt zonder angst voor een vetgesmeerd mes of een politiek cordon? Wie zwijgt uit angst, verliest zijn vrijheid en wie weigert te benoemen, maakt zich medeplichtig aan herhaling. Theo van Gogh stierf, omdat hij sprak. Vandaag dreigt de Kamer te zwijgen uit gemakzucht. Laat dat niet onze erfenis zijn.

26.04 Annick Ponthier (VB): Mijnheer de voorzitter, collega's, enkele weken geleden werd, zoals al vermeld, op de premier van dit land, Bart De Wever, en op andere Belgische politici een aanslag verijdeld. Nadien bleek dat het om een islamitische terreuraanslagpoging ging. Dat was een zeer betreurenswaardige gebeurtenis, en absoluut verwerpelijk.

Wat dus zeker niet moet gebeuren, beste collega's, is overgaan tot de orde van de dag. Via een eenvoudige motie gaat u natuurlijk wel die weg wel op.

De reden dat dat allemaal kon gebeuren in dit land hoeft echt niet te verbazen. De massamigratie in dit land blijft aanhouden. De gevolgen zijn er dan ook naar. Er is immers een onlosmakelijke link tussen het ene en het andere. De historicus en arabist Pieter Van Ostaeyen, die zich specialiseerde in het jihadisme, waarschuwde onlangs voor een scenario van grote aanslagen. Die terreurexpert wijst erop dat terreurgroep IS nooit verdwenen is, en dat ook haar ideologie en doelwitten nooit veranderen, evenmin als haar modus operandi. Alleen gebruikt IS nieuwe technologieën, zoals drones. Net als het Vlaams Belang leggen experts een duidelijke link tussen de terreurdreiging en de migratiestromen.

Politici van de systeempartijen die die dreiging willen loskoppelen van die massale migratie naar dit land zijn ofwel ziende blind, ofwel liegen ze de mensen gewoon voor. Het is eigenlijk ronduit hallucinant dat deze regering onze binnenlandse veiligheid niet eens als een absolute prioriteit beschouwt.

Beste collega's, het Vlaams Belang is de enige partij die beseft dat de dreiging van islamitisch terrorisme niet los van de migratiestroom gezien kan worden, maar we zijn jammer genoeg blijkbaar ook de enige partij die die dreiging ernstig lijkt te nemen.

26.05 Lode Vereeck (VB): Mijnheer de voorzitter, ook ik wil graag een korte stemverklaring afleggen bij de eenvoudige motie die door collega Ronse met veel eloquentie is ingediend.

De reden is dat ik, zoals ik al vaker heb gezegd, vind dat de inspanningen van de collega's die een interpellatie voorbereiden, gerespecteerd moeten worden. Of het nu gaat om collega's van het Vlaams Belang, van de PS, van Ecolo-Groen of van de N-VA, dat maakt mij niet uit. Collega's die hun werk steken in de voorbereiding van een interpellatie en het schrijven van een motie, verdienen minstens dat over de inhoud van hun motie en interpellatie wordt gestemd.

Zomaar zeggen dat men overgaat naar de orde van de dag is een intrinsiek ondemocratische manier van werken en is onrespectvol tegenover dit Parlement en de parlementaire activiteiten. Ik wil er dan ook echt op aandringen dat het instrument van de eenvoudige motie zo snel mogelijk wordt afgeschaft, zodat we over de motie zelf kunnen stemmen.

Veel belangrijker vind ik dat we dan hier kunnen zien wie voor of tegen is. Dat is belangrijk. Het moet over de inhoud gaan en er moet duidelijkheid zijn of men voor of tegen de motie is, van de PS, van het Vlaams Belang of van om het even wie.

Daarom zal ik tegen de eenvoudige motie stemmen.

De voorzitter: We gaan over tot de stemming. Ik roep daarvoor artikel 57 van het Reglement in. Dat artikel geeft mij het recht om in te grijpen bij misbruik van de vraag tot stemverklaring. Ik denk dat u redelijk ruim de mogelijkheid hebt gekregen om uw nummer op te voeren.

We stemmen over de eenvoudige motie.

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 2)		
Ja	98	Oui
Nee	30	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	128	Total

De eenvoudige motie is aangenomen. Bijgevolg vervalt de motie van aanbeveling.
La motion pure et simple est adoptée. Par conséquent, la motion de recommandation est caduque.

(Mevrouw Meyrem Almaci heeft zoals heer fractie gestemd.)

27 Moties ingediend tot besluit van de interpellatie van mevrouw Dominiek Sneppe over "de artsenuota en de toekenning van een hoger aantal kandidaten in de Franse Gemeenschap" (nr. 141)

27 Motions déposées en conclusion de l'interpellation de Mme Dominiek Sneppe sur "les quotas de médecins et l'attribution d'un nombre plus élevé de candidats en FWB" (n° 141)

Deze interpellatie werd gehouden in de openbare vergadering van de commissie voor Gezondheid en Gelijke Kansen van 21 oktober 2025.

Cette interpellation a été développée en réunion publique de la commission de la Santé et de l'Égalité des chances du 21 octobre 2025.

Twee moties werden ingediend (MOT nr. 141/1):

- een motie van aanbeveling werd ingediend door mevrouw Dominiek Sneppe;
- een eenvoudige motie werd ingediend door de heer Jan Bertels.

Deux motions ont été déposées (MOT n° 141/1):

- une motion de recommandation a été déposée par Mme Dominiek Sneppe;
- une motion pure et simple a été déposée par M. Jan Bertels.

Daar de eenvoudige motie van rechtswege voorrang heeft, breng ik deze motie in stemming.

La motion pure et simple ayant la priorité de droit, je mets cette motion aux voix.

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring?

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote?

27.01 **Dominiek Sneppe** (VB): Collega's, deze motie gaat niet over technische discussies over cijfertjes of formules, maar over geloofwaardigheid, rechtvaardigheid en vooral respect voor afspraken.

In 2022 sloot minister Vandenbroucke zijn zogenaamd historisch pact met de Franse Gemeenschap. Hij kondigde het einde van een communautaire lijdensweg aan, waarbij Vlaanderen niet langer zou worden benadeeld en de Franstaligen zich eindelijk, na 25 jaar, zouden houden aan de afgesproken quota.

Drie jaar later moeten we vaststellen – het Vlaams Belang heeft daarvoor ook gewaarschuwd – dat dat pact één grote illusie was. In de Franse Gemeenschap starten dit academiejahr meer dan 50 % meer studenten geneeskunde dan federaal voorzien. Vlaanderen houdt zich netjes aan de quota, maar de Franstaligen doen dat al een kwarteeuw niet. De regels buigen ze om, de cijfers verdraaien ze en ze rekenen op een federaal pardon.

De minister kijkt weg. Hij laat het gebeuren, terwijl hij exact weet dat dit niet strookt met het akkoord, niet met de wet en zeker niet met het gezond verstand. Terwijl hij er zomaar per KB voor kan zorgen dat de artsenuota wél gerespecteerd worden, doet hij dat niet. Hij kan namelijk de federale contingeringsattesten van onder het stof halen.

Collega's, dit is niet langer een discussie over de studiekeuze of planning. Dit is een test voor onze rechtsstaat, een test waarbij we zullen zien of Vlaamse studenten gelijk behandeld zullen worden aan hun Franstalige collega's.

De motie die voorligt, is eenvoudig maar doeltreffend. We vragen vier dingen: pas de federale contingentieringsattesten toe, weiger extra RIZIV-nummers voor wie buiten de quota werd opgeleid, maak de berekeningsformules openbaar en transparant zoals in Vlaanderen en geef Vlaanderen eindelijk de autonomie om zelf te beslissen over zijn medische planning.

De zogenaamde eenvoudige motie die de meerderheid voorlegt, wil het debat in de kiem smoren. Ze bevestigt de status quo en legt de rekening opnieuw bij Vlaanderen. Collega's, wie het beu is dat Vlaanderen telkens de dupe is van federale toegeeflijkheid, stemt tegen de eenvoudige motie en voor onze motie.

De **voorzitter**: Ik dacht dat u een subtiele techniek had gevonden om van uw motie van aanbeveling een eenvoudige motie te maken, wat de verwarring natuurlijk ten top zou drijven, maar ik moet de eenvoudige eenvoudige motie eerst ter stemming brengen.

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 3)		
Ja	100	Oui
Nee	35	Non
Onthoudingen	2	Abstentions
Totaal	137	Total

De eenvoudige motie is aangenomen. Bijgevolg vervalt de motie van aanbeveling.

La motion pure et simple est adoptée. Par conséquent, la motion de recommandation est caduque.

Reden van onthouding? (Nee)

Raison d'abstention? (Non)

28 Moties ingediend tot besluit van de interpellatie van de heer Lode Vereeck over "de cumulatie van belastingvrije sommen" (nr. 138)

28 Motions déposées en conclusion de l'interpellation de M. Lode Vereeck sur "le cumul des quotités exemptées d'impôt" (n° 138)

Deze interpellatie werd gehouden in de openbare vergadering van de commissie voor Financiën en Begroting van 21 oktober 2025.

Cette interpellation a été développée en réunion publique de la commission des Finances et du Budget du 21 octobre 2025.

Twee moties werden ingediend (MOT nr.138/1):

- een motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Lode Vereeck;
- een eenvoudige motie werd ingediend door de heer Wim Van der Donckt.

Deux motions ont été déposées (MOT n° 138/1):

- une motion de recommandation a été déposée par M. Lode Vereeck;
- une motion pure et simple a été déposée par M. Wim Van der Donckt.

Daar de eenvoudige motie van rechtswege voorrang heeft, breng ik deze motie in stemming.

La motion pure et simple ayant la priorité de droit, je mets cette motion aux voix.

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring?

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote?

28.01 Lode Vereeck (VB): Mijnheer de voorzitter, collega's, laat er geen misverstand over bestaan. Het Vlaams Belang steunt elk voorstel om de lasten op arbeid te verlichten en dus ook de flexi-jobs. Dat doen we weliswaar met lange tanden, want het gaat om een fiscale koterij. Wij pleiten voor een structurele fiscale hervorming.

Dat gezegd zijnde, geef ik het voorbeeld van twee werknemers, Jan en Piet, die allebei voltijds, dus vijf vijfde, werken. De ene krijgt een belastingvrijstelling van 10.570 euro en de andere een vrijstelling van 22.570 euro. Waarom is dat? Beiden werken immers voltijds. Jan werkt in een vijf vijfde hoofdjob en Piet in een vier vijfde hoofdjob en een vijfde flexi-job. Beide zijn dus vijf vijfde en derhalve voltijds actief.

Dat is een fiscale discriminatie met ongewenste effecten op de arbeidsmarkt. Mensen laten immers hun voltijdse jobs voor wat ze zijn – bijvoorbeeld in de zorg waar er tekorten zijn – en schakelen over naar een vier vijfde betrekking met een flexi-job, bijvoorbeeld in de horeca.

In tegenstelling tot wat minister Jambon eergisteren in de commissie beweerde, heeft het Grondwettelijk Hof zich nog nooit uitgesproken over de fiscale discriminatie tussen voltijdswerkenden met of zonder flexi-job. Over andere discriminaties deed het dat wel, maar niet daarover.

De heer Van Quickenborne beweerde eergisteren dat 90 % van de flexiwerkers een voltijdse vijf vijfde betrekking had, waardoor het probleem voor 90 % zou zijn opgelost. Hij vergist zich echter met een ander cijfer, want 90 % is de zogenaamde tewerkstellingsbreuk.

Als voltijdswerkenden met een bijbaan dat allemaal in een flexi-job zouden doen, dan is 62 % van de flexi-jobbers daarnaast voltijds aan het werk. Echter, als de helft dat in een flexi-job doet en de andere helft bijvoorbeeld als zelfstandige in bijberoep, dan is het slechts 31 % die een vijf vijfde job heeft.

De motie is en blijft dus pertinent.

De **voorzitter**: Mijnheer Vereeck, uw tijd is opgesoupeerd. U hebt twee minuten gesproken, namelijk van 52'02" tot 54'02". Ik stel voor dat u voortaan uw chronometer gebruikt of een ander toestel.

We gaan over tot de stemming over de eenvoudige motie.

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 4)		
Ja	101	Oui
Nee	35	Non
Onthoudingen	2	Abstentions
Totaal	138	Total

De eenvoudige motie is aangenomen. Bijgevolg vervalt de motie van aanbeveling.

La motion pure et simple est adoptée. Par conséquent, la motion de recommandation est caduque.

Reden van onthouding? (Nee)

Raison d'abstention? (Non)

29 Moties ingediend tot besluit van de interpellatie van mevrouw Dominiek Snelpe over "geschorste en geschrapte buitenlandse zorgverleners en het falende controlesysteem" (nr. 140)

29 Motions déposées en conclusion de l'interpellation de Mme Dominiek Snelpe sur "les prestataires de soins étrangers suspendus et radiés et le système de contrôle défaillant" (n° 140)

Deze interpellatie werd gehouden in de openbare vergadering van de commissie voor Gezondheid en Gelijke Kansen van 21 oktober 2025.

Cette interpellation a été développée en réunion publique de la commission de la Santé et de l'Égalité des chances du 21 octobre 2025.

Twee moties werden ingediend (MOT nr. 140/1):

- een motie van aanbeveling werd ingediend door mevrouw Dominiek Snelpe;
- een eenvoudige motie werd ingediend door de heer Jan Bertels.

Deux motions ont été déposées (MOT n° 140/1):

- une motion de recommandation a été déposée par Mme Dominiek Sneppe;
- une motion pure et simple a été déposée par M. Jan Bertels.

Daar de eenvoudige motie van rechtswege voorrang heeft, breng ik deze motie in stemming.
La motion pure et simple ayant la priorité de droit, je mets cette motion aux voix.

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring?

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote?

29.01 Dominiek Sneppe (VB): Collega's, patiëntveiligheid is geen administratieve optie, maar een kernverantwoordelijkheid van de overheid.

Het internationaal onderzoek Bad Practice heeft blootgelegd dat er ook in België zorgverleners actief zijn die in andere landen definitief geschrapt werden wegens ernstige feiten, gaande van medische fouten tot seksueel misbruik en fraude. Dat is onaanvaardbaar.

Hoewel het Europese IML-waarschuwingssysteem al sinds 2016 bestaat, worden inkomende meldingen in België niet systematisch verwerkt. De controle blijft onvoldoende, waardoor de kans reëel is dat gesanctioneerde zorgverleners hier onder de radar blijven. Andere lidstaten tonen dat het beter kan. In Nederland, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk worden IML-meldingen sneller opgevolgd en gekoppeld aan de nationale registers.

België mag zich niet langer verschuilen achter technische of administratieve excuses. In het regeerakkoord staat trouwens dat het opsporen van fraude en misbruik binnen de gezondheidszorg en de sociale zekerheid in het algemeen een belangrijke doelstelling is. Tot op heden hebben we daarrond weinig tot geen initiatieven gezien. Erger nog, de bestaande tools om fraude en misbruik te detecteren en een halt toe te roepen, blijken na meer dan tien jaar nog steeds niet te functioneren.

Met mijn motie vraag ik dan ook geen onmogelijke inspanningen, maar een minimale garantie op transparantie en veiligheid, automatische verwerking van Europese waarschuwingen, een publiek toegankelijk register van gesanctioneerden en een onafhankelijke audit van de bevoegde instanties. Wie vandaag in de zorg wil werken, moet dat doen met volle verantwoordelijkheid en onder controle van een betrouwbaar systeem.

Collega's, als u patiëntveiligheid ook belangrijk vindt en het ermee eens bent dat malafide zorgverleners hier geen praktijk kunnen opstarten, dan vraag ik u om tegen de eenvoudige motie te stemmen en voor onze motie van aanbeveling.

De **voorzitter**: Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 5)		
Ja	101	Oui
Nee	35	Non
Onthoudingen	2	Abstentions
Totaal	138	Total

De eenvoudige motie is aangenomen. Bijgevolg vervalt de motie van aanbeveling.

La motion pure et simple est adoptée. Par conséquent, la motion de recommandation est caduque.

Reden van onthouding? (Nee)

Raison d'abstention? (Non)

30 Moties ingediend tot besluit van de interpellatie van de heer Frank Troosters over "de invoering van de nieuwe tariefstructuur door de NMBS" (nr. 142)

30 Motions déposées en conclusion de l'interpellation de M. Frank Troosters sur "la nouvelle offre tarifaire de la SNCB" (n° 142)

Deze interpellatie werd gehouden in de openbare vergadering van de commissie voor Mobiliteit, Overheidsbedrijven en Federale Instellingen van 22 oktober 2025.

Cette interpellation a été développée en réunion publique de la commission de la Mobilité, des Entreprises publiques et des Institutions fédérales du 22 octobre 2025.

Twee moties werden ingediend (MOT nr.142/1):

- een motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Frank Troosters;
- een eenvoudige motie werd ingediend door de heer Serge Hiligsmann en mevrouw Carmen Ramlot.

Deux motions ont été déposées (MOT n° 142/1):

- une motion de recommandation a été déposée par M. Frank Troosters;
- une motion pure et simple a été déposée par M. Serge Hiligsmann et Mme Carmen Ramlot.

Daar de eenvoudige motie van rechtswege voorrang heeft, breng ik deze motie in stemming.

La motion pure et simple ayant la priorité de droit, je mets cette motion aux voix.

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring?

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote?

30.01 Frank Troosters (VB): Mijnheer de voorzitter, op 15 oktober trad het nieuwe tariefplan van de NMBS in voege. Daarover werd lang en veel gediscussieerd, zowel in dit Huis als daarbuiten. Dat gaat zelfs al terug tot de vorige legislatuur. Er zijn veel opmerkingen gemaakt door belangengroepen, zoals OKRA, TreinTramBus en het Raadgevend Comité van de Treinreizigers.

Ook vrijwel alle fracties in de Kamer hebben opmerkingen gemaakt over de plannen van de NMBS met haar tarieven. De fond van de zaak was dat het onoverzichtelijk is. Er moet veel gecumuleerd worden met procenten, verschillende tarieven en verschillende momenten. Voor reizen over langere afstanden wordt het bovendien duurder.

Dat blijkt ook uit de simulaties. Ik heb dit zelf bekeken vanuit Limburg, maar hetzelfde geldt voor vertrek vanuit Oostende, Koksijde of Arlon. Over een lange afstand wordt reizen met de trein, zeker voor senioren, aanzienlijk duurder. Dit is vreemd, aangezien men net meer mensen uit de auto wil krijgen. Op de lange ritten kan men immers het meest congestie vermijden en het meest CO₂ reduceren, maar net die ritten worden duurder gemaakt. Het is een vreemde redenering.

Daarover werd zeer uitgebreid gedebatteerd. Het is bijzonder ontgoochelend om dan te merken dat de plannen uiteindelijk worden ingevoerd, zonder dat ook maar enigszins rekening werd gehouden met de tips, vragen, opmerkingen en suggesties die zowel vanuit deze Kamer als door belangenorganisaties zijn meegegeven. Ik denk niet dat de treinreizigers daarmee gediend zijn. Het is onoverzichtelijk en een stuk duurder.

Daarom heb ik een motie ingediend met de vraag aan de regering om opnieuw samen te zitten en te bekijken of er wijzigingen mogelijk zijn. Helaas wordt daaraan nu een eenvoudige motie gekoppeld om mijn motie weg te stemmen. Ik roep iedereen uitdrukkelijk op om dat niet te doen.

De **voorzitter**: Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 6)</i>		
Ja	100	Oui
Nee	33	Non
Onthoudingen	2	Abstentions
Totaal	135	Total

De eenvoudige motie is aangenomen. Bijgevolg vervalt de motie van aanbeveling.
La motion pure et simple est adoptée. Par conséquent, la motion de recommandation est caduque.

Reden van onthouding? (*Nee*)
Raison d'abstention? (*Non*)

31 Moties ingediend tot besluit van de interpellaties van:

- de heer Christophe Lacroix over "de diplomatieke crisis en Europese strategische autonomie in het kader van de aankoop van de F-35's" (nr. 155)
- de heer Nabil Boukili over "de F-35's en de afhankelijkheid van de Verenigde Staten" (nr. 157)
- mevrouw Kristien Verbelen over "de geplande aankoop van bijkomende F-35's en de strategische, financiële en industriële implicaties" (nr. 158)

31 Motions déposées en conclusion des interpellations de:

- M. Christophe Lacroix sur "la crise diplomatique et l'autonomie stratégique européenne dans le cadre de l'achat des F-35" (n° 155)
- M. Nabil Boukili sur "les F-35 et la dépendance des États-Unis" (n° 157)
- Mme Kristien Verbelen sur "l'achat prévu de F-35 supplémentaires et ses implications stratégiques, financières et industrielles" (n° 158)

Deze interpellaties werden gehouden in de plenaire vergadering van vandaag.
Ces interpellations ont été développées en séance plénière de ce jour.

Vier moties werden ingediend (MOT nr. 155/1):

- een eerste motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Christophe Lacroix;
- een tweede motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Nabil Boukili;
- een derde motie van aanbeveling werd ingediend door mevrouw Kristien Verbelen;
- een eenvoudige motie werd ingediend door de heren Axel Ronse, Benoît Piedboeuf en Oskar Seuntjens en de dames Aurore Tourneur en Nawal Farih.

Quatre motions ont été déposées (MOT n° 155/1):

- une première motion de recommandation a été déposée par M. Christophe Lacroix;
- une deuxième motion de recommandation a été déposée par M. Nabil Boukili;
- une troisième motion de recommandation a été déposée par Mme Kristien Verbelen;
- une motion pure et simple a été déposée par MM. Axel Ronse, Benoît Piedboeuf et Oskar Seuntjens et Mmes Aurore Tourneur et Nawal Farih.

Daar de eenvoudige motie van rechtswege voorrang heeft, breng ik deze motie in stemming.
La motion pure et simple ayant la priorité de droit, je mets cette motion aux voix.

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)
Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Begin van de stemming / Début du vote.
Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 7)</i>		
Ja	79	Oui
Nee	57	Non
Onthoudingen	2	Abstentions
Totaal	138	Total

De eenvoudige motie is aangenomen. Bijgevolg vervallen de moties van aanbeveling.
La motion pure et simple est adoptée. Par conséquent, les motions de recommandation sont caduques.

Reden van onthouding? (*Nee*)

Raison d'abstention? (*Non*)

32 Wetsontwerp houdende de oprichting van het Raadgevend Comité voor het Goederenvervoer per Spoor (nieuw opschrift) (982/3)

32 Projet de loi portant création du Comité consultatif du fret ferroviaire (982/3)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 8)</i>		
Ja	113	Oui
Nee	4	Non
Onthoudingen	21	Abstentions
Totaal	138	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.
(982/4)

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale. **(982/4)**

Reden van onthouding? (*Nee*)

Raison d'abstention? (*Non*)

33 Voorstel van resolutie betreffende de publicatie van het Belgische hoofdstuk van de NAVO Defence Planning Capability Review (DPCR) (373/5)

33 Proposition de résolution relative à la publication du chapitre belge de la Defence Planning Capability Review (DPCR) de l'OTAN (373/5)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 9)</i>		
Ja	105	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	33	Abstentions
Totaal	138	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel van resolutie aan. Het zal ter kennis van de regering worden gebracht.
(373/6)

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de résolution. Il en sera donné connaissance au gouvernement. **(373/6)**

Reden van onthouding? (*Nee*)

Raison d'abstention? (*Non*)

34 Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 en het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten wat betreft fiscaal neutrale reorganisaties (nieuw opschrift) (654/9)

34 Proposition de loi modifiant le Code des impôts sur les revenus 1992 et le Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe en ce qui concerne les réorganisations fiscalement neutres (nouvel intitulé) (654/9)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 10)</i>		
Ja	84	Oui
Nee	12	Non
Onthoudingen	40	Abstentions
Totaal	136	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsvoorstel aan. Het zal als wetsontwerp aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(654/10)**

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de loi. Elle sera soumise en tant que projet de loi à la sanction royale. **(654/10)**

Reden van onthouding? *(Nee)*

Raison d'abstention? *(Non)*

35 Wetsontwerp betreffende de toegang tot het Rijksregister van de natuurlijke personen en het gebruik van het rijksregisternummer door de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning (1037/3)

35 Projet de loi relatif à l'accès au Registre national des personnes physiques et l'utilisation du numéro du Registre national par le Service public fédéral Stratégie et Appui (1037/3)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 11)</i>		
Ja	138	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	138	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(1037/4)**

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale. **(1037/4)**

36 Wetsvoorstel tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek inzake de retributie ter financiering van de beheerskosten van het centraal register collectieve schuldenregelingen (nieuw opschrift) (296/6)

36 Proposition de loi modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne la redevance relative au financement des coûts de gestion du registre central des règlements collectifs de dettes (nouvel intitulé) (296/6)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring?
Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote?

36.01 Alexia Bertrand (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, we zullen het voorliggende voorstel goedkeuren, maar ik wil graag nog uitleggen waarom we het vorige ontwerp (nr. 982/3), met name ter oprichting van extra adviescomité, niet hebben gesteund. Onze partij is namelijk voorstander van ontvetten en afschaffen. Dat adviescomité zal 12.500 euro kosten ...

De **voorzitter**: Mevrouw Bertrand, u geeft een stemverklaring bij het vorige ontwerp. Dat is intussen te laat, want dat ontwerp werd al goedgekeurd. Er vraagt toch niemand een herstemming? (*Hilariteit*)

Begin van de stemming / Début du vote.
Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 12)		
Ja	125	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	12	Abstentions
Totaal	137	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsvoorstel aan. Het zal als wetsontwerp aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(296/7)**
En conséquence, la Chambre adopte la proposition de loi. Elle sera soumise en tant que projet de loi à la sanction royale. **(296/7)**

Reden van onthouding? (*Nee*)
Raison d'abstention? (*Non*)

37 Wetsontwerp tot herstel van artikel 31bis van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, met betrekking tot de elektronische procesvoering voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (1035/5)
37 **Projet de loi rétablissant l'article 31bis des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, pour ce qui concerne la procédure par voie électronique devant la section du contentieux administratif du Conseil d'État (nouvel intitulé) (1035/5)**

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)
Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Begin van de stemming / Début du vote.
Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 13)		
Ja	134	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	134	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Senaat worden overgezonden. **(1035/6)**
En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera transmis au Sénat. **(1035/6)**

38 Goedkeuring van de agenda
38 Adoption de l'ordre du jour

We moeten overgaan tot de goedkeuring van de agenda voor de vergadering van donderdag

6 november 2025.

Nous devons procéder à l'approbation de l'ordre du jour de la séance du jeudi 6 novembre 2025.

Zijn er dienaangaande opmerkingen? (*Nee*)

Y a-t-il une observation à ce sujet? (*Non*)

Bijgevolg is de agenda aangenomen.

En conséquence, l'ordre du jour est adopté.

De vergadering wordt gesloten. Volgende vergadering donderdag 6 november 2025 om 14.15 uur.

La séance est levée. Prochaine séance le jeudi 6 novembre 2025 à 14 h 15.

De vergadering wordt gesloten om 19.09 uur.

La séance est levée à 19 h 09.

De bijlage is opgenomen in een aparte brochure met nummer CRIV 56 PLEN 069 bijlage.

L'annexe est reprise dans une brochure séparée, portant le numéro CRIV 56 PLEN 069 annexe.

**DETAIL VAN
NAAMSTEMMINGEN****DE DETAIL DES
NOMINATIFS**

Naamstemming - Vote nominatif: 1

Ja	46	Oui
----	----	-----

Bilmez Kemal, Boukili Nabil, Bury Katleen, Chahid Ridouane, Courard Philippe, Dedonder Ludivine, Depoortere Ortwin, Dermagne Pierre-Yves, Désir Caroline, De Smet François, Dillen Marijke, Eggermont Natalie, Hedebouw Raoul, Huybrechts Britt, Jacquet Farah, Keuten Dieter, Lacroix Christophe, Legasse Dimitri, Magnette Paul, Maouane Rajae, Merckx Sofie, Meunier Marie, Moons Kurt, Pas Barbara, Ponthier Annick, Prévot Patrick, Ribaudou Julien, Samyn Ellen, Schlitz Sarah, Sneppe Dominiek, Somers Werner, Thémont Sophie, Thiébaud Éric, Tonniau Robin, Troosters Frank, Vanbesien Dieter, Vandemaele Matti, Van den Bosch Annik, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Lysebettens Jeroen, Van Rooy Sam, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Vermeersch Wouter, Yigit Ayse

Nee	74	Non
-----	----	-----

Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bombled Christophe, Bouchez Georges-Louis, Buysrogge Peter, Cornillie Hervé, Cuylaerts Dorien, Daenen Nele, Deborsu Charlotte, Dedecker Jean-Marie, Delcourt Catherine, De Maegd Michel, Demesmaeker Eva, Demon Franky, Depoorter Kathleen, De Roover Peter, De Vreese Maaïke, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Dubois Xavier, Dufrane Anthony, El Yakhoulfi Achraf, Farih Nawal, Frank Luc, Freilich Michael, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Hiligsmann Serge, Jadoul Pierre, Kompany Pierre, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lanjri Nahima, Lasseaux Stéphane, Lejeune Marc, Lutgen Benoît, Matagne Julien, Matheï Steven, Metsu Koen, Meuleman Brent, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Oru Funda, Peeters Lotte, Piedboeuf Benoît, Pirson Anne, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Ronse Axel, Safai Darya, Seuntjens Oskar, Soete Jeroen, Tas Niels, Taton Julie, Tourneur Aurore, Truymen Lieve, Vandenberg Victoria, Van den Heuvel Koen, Vandeput Steven, Van der Donckt Wim, Van Hoof Els, Van Keymolen Phaedra, van Riet Katrijn, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verkeyn Charlotte, Weydts Axel, Wollants Bert, Yzermans Alain

Onthoudingen	7	Abstentions
--------------	---	-------------

Bertrand Alexia, Coenegrachts Steven, Di Nunzio Sandro, Gabriëls Katja, Vander Elst Kjell, Van Quickenborne Vincent, Van Tigchelt Paul

Naamstemming - Vote nominatif: 2

Ja	98	Oui
----	----	-----

Aouasti Khalil, Bacquellaine Daniel, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bertrand Alexia, Bombled Christophe, Buysrogge Peter, Chahid Ridouane, Cornillie Hervé, Courard Philippe, Cuylaerts Dorien, Daenen Nele, Deborsu Charlotte, Dedecker Jean-Marie, Dedonder Ludivine, De Knop Irina, Delcourt Catherine, Demesmaeker Eva, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Dermagne Pierre-Yves, De Roover Peter, Désir Caroline, De Smet François, De Vreese Maaïke, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Di Nunzio Sandro, Dubois Xavier, Ducarme Denis, Dufrane Anthony, El Yakhoulfi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Freilich Michael, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Hiligsmann Serge, Jadoul Pierre, Kompany Pierre, Lacroix Christophe, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lanjri Nahima, Lasseaux Stéphane, Legasse Dimitri, Lejeune Marc, Magnette Paul, Mahdi Sammy, Matagne Julien, Matheï Steven, Metsu Koen, Meuleman Brent, Meunier Marie, Michel Mathieu, Muylle Nathalie, Oru Funda, Peeters Lotte, Piedboeuf Benoît, Pirson Anne, Prévot Patrick, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Reuter Florence, Ronse Axel, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Soete Jeroen, Tas Niels, Taton Julie, Thémont Sophie, Thiébaud Éric, Tourneur Aurore, Truymen Lieve, Vandenberg Victoria, Vandemaele

Matti, Van den Heuvel Koen, Vandeput Steven, Van der Donckt Wim, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Keymolen Phaedra, Van Lysebettens Jeroen, Van Quickenborne Vincent, van Riet Katrijn, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verkeyn Charlotte, Weydts Axel, Wollants Bert

Nee	30	Non
-----	----	-----

Bilmez Kemal, Boukili Nabil, Bury Katleen, Depoortere Ortwin, De Witte Kim, Dillen Marijke, Eggermont Natalie, Hedebouw Raoul, Huybrechts Britt, Jacquet Farah, Keuten Dieter, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moons Kurt, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ribaud Julien, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Somers Werner, Tonniau Robin, Troosters Frank, Van Belleghem Francesca, Van den Bosch Annik, Van Lommel Reccino, Van Rooy Sam, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Vermeersch Wouter, Yigit Ayse

Onthoudingen	0	Abstentions
--------------	---	-------------

Naamstemming - Vote nominatif: 3

Ja	100	Oui
----	-----	-----

Almaci Meyrem, Aouasti Khalil, Bacqueline Daniel, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bombled Christophe, Buysrogge Peter, Chahid Ridouane, Cornillie Hervé, Courard Philippe, Cuylaerts Dorien, Daenen Nele, Deborsu Charlotte, Dedecker Jean-Marie, Dedonder Ludivine, Delcourt Catherine, Demesmaeker Eva, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Dermagne Pierre-Yves, De Roover Peter, Désir Caroline, De Smet François, De Vreese Maaïke, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Dubois Xavier, Ducarme Denis, Dufrane Anthony, El Yakhoulfi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Freilich Michael, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Hilgsmann Serge, Jadoul Pierre, Kompany Pierre, Lacroix Christophe, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lanjri Nahima, Lasseaux Stéphane, Legasse Dimitri, Lejeune Marc, Magnette Paul, Mahdi Sammy, Maouane Rajae, Matagne Julien, Matheï Steven, Metsu Koen, Meuleman Brent, Meunier Marie, Michel Mathieu, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Oru Funda, Peeters Lotte, Piedboeuf Benoît, Pirson Anne, Prévot Patrick, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Reuter Florence, Ronse Axel, Safai Darya, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Soete Jeroen, Tas Niels, Taton Julie, Thémont Sophie, Thiébaud Éric, Tournier Aurore, Truymen Lieve, Vanbesien Dieter, Vandenberg Victoria, Vandemaele Matti, Van den Heuvel Koen, Vandeput Steven, Van der Donckt Wim, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Keymolen Phaedra, Van Lysebettens Jeroen, van Riet Katrijn, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verkeyn Charlotte, Weydts Axel, Wollants Bert, Yzermans Alain

Nee	35	Non
-----	----	-----

Bertrand Alexia, Bilmez Kemal, Boukili Nabil, Bury Katleen, De Knop Irina, Depoortere Ortwin, De Witte Kim, Dillen Marijke, Di Nunzio Sandro, Eggermont Natalie, Gabriëls Katja, Hedebouw Raoul, Huybrechts Britt, Jacquet Farah, Keuten Dieter, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moons Kurt, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ribaud Julien, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Somers Werner, Tonniau Robin, Troosters Frank, Van Belleghem Francesca, Van den Bosch Annik, Vander Elst Kjell, Van Lommel Reccino, Van Rooy Sam, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Vermeersch Wouter, Yigit Ayse

Onthoudingen	2	Abstentions
--------------	---	-------------

Van Quickenborne Vincent, Van Tigchelt Paul

Naamstemming - Vote nominatif: 4

Ja	101	Oui
----	-----	-----

Almaci Meyrem, Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bombled Christophe, Buysrogge Peter, Chahid Ridouane, Cornillie Hervé, Courard Philippe, Cuylaerts Dorien, Daenen Nele, Deborsu Charlotte, Dedecker Jean-Marie, Dedonder Ludivine, Delcourt Catherine, Demesmaeker Eva, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Dermagne Pierre-Yves, De Roover Peter, Désir Caroline, De Smet François, De Vreese Maaïke, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Dubois Xavier, Ducarme Denis, Dufrane Anthony, El Yakhoulfi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Freilich Michael, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Hiligsmann Serge, Jadoul Pierre, Kompany Pierre, Lacroix Christophe, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lanjri Nahima, Lasseaux Stéphane, Legasse Dimitri, Lejeune Marc, Lutgen Benoît, Magnette Paul, Mahdi Sammy, Maouane Rajae, Matagne Julien, Matheï Steven, Metsu Koen, Meuleman Brent, Meunier Marie, Michel Mathieu, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Oru Funda, Peeters Lotte, Piedboeuf Benoît, Pirson Anne, Prévot Patrick, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Reuter Florence, Ronse Axel, Safai Darya, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Soete Jeroen, Tas Niels, Taton Julie, Thémont Sophie, Thiébaud Éric, Tourneur Aurore, Truymen Lieve, Vanbesien Dieter, Vandeberg Victoria, Vandemaele Matti, Van den Heuvel Koen, Vandeput Steven, Van der Donckt Wim, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Keymolen Phaëdra, Van Lysebettens Jeroen, van Riet Katrijn, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verkeyn Charlotte, Weydts Axel, Wollants Bert, Yzermans Alain

Nee	35	Non
-----	----	-----

Bertrand Alexia, Bilmez Kemal, Boukili Nabil, Bury Katleen, De Knop Irina, Depoortere Ortwin, De Witte Kim, Dillen Marijke, Di Nunzio Sandro, Eggermont Natalie, Gabriëls Katja, Hedebouw Raoul, Huybrechts Britt, Jacquet Farah, Keuten Dieter, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moons Kurt, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ribaud Julien, Samyn Ellen, Sneepe Dominiek, Somers Werner, Tonniau Robin, Troosters Frank, Van Belleghem Francesca, Van den Bosch Annik, Vander Elst Kjell, Van Lommel Reccino, Van Rooy Sam, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Vermeersch Wouter, Yigit Ayse

Onthoudingen	2	Abstentions
--------------	---	-------------

Van Quickenborne Vincent, Van Tigchelt Paul

Naamstemming - Vote nominatif: 5

Ja	101	Oui
----	-----	-----

Almaci Meyrem, Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bombled Christophe, Buysrogge Peter, Chahid Ridouane, Cornillie Hervé, Courard Philippe, Cuylaerts Dorien, Daenen Nele, Deborsu Charlotte, Dedecker Jean-Marie, Dedonder Ludivine, Delcourt Catherine, Demesmaeker Eva, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Dermagne Pierre-Yves, De Roover Peter, Désir Caroline, De Smet François, De Vreese Maaïke, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Dubois Xavier, Ducarme Denis, Dufrane Anthony, El Yakhoulfi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Freilich Michael, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Hiligsmann Serge, Jadoul Pierre, Kompany Pierre, Lacroix Christophe, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lanjri Nahima, Lasseaux Stéphane, Legasse Dimitri, Lejeune Marc, Lutgen Benoît, Magnette Paul, Mahdi Sammy, Maouane Rajae, Matagne Julien, Matheï Steven, Metsu Koen, Meuleman Brent, Meunier Marie, Michel Mathieu, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Oru Funda, Peeters Lotte, Piedboeuf Benoît, Pirson Anne, Prévot Patrick, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Reuter Florence, Ronse Axel, Safai Darya, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Soete Jeroen, Tas Niels, Taton Julie, Thémont Sophie, Thiébaud Éric, Tourneur Aurore, Truymen Lieve, Vanbesien Dieter, Vandeberg Victoria, Vandemaele Matti, Van den Heuvel Koen, Vandeput Steven, Van der Donckt Wim, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Keymolen Phaëdra, Van Lysebettens

Jeroen, van Riet Katrijn, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verkeyn Charlotte, Weydts Axel, Wollants Bert, Yzermans Alain

Nee	35	Non
-----	----	-----

Bertrand Alexia, Bilmez Kemal, Boukili Nabil, Bury Katleen, De Knop Irina, Depoortere Ortwin, De Witte Kim, Dillen Marijke, Di Nunzio Sandro, Eggermont Natalie, Gabriëls Katja, Hedebouw Raoul, Huybrechts Britt, Jacquet Farah, Keuten Dieter, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moons Kurt, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ribaudou Julien, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Somers Werner, Tonniau Robin, Troosters Frank, Van Belleghem Francesca, Van den Bosch Annik, Vander Elst Kjell, Van Lommel Reccino, Van Rooy Sam, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Vermeersch Wouter, Yigit Ayse

Onthoudingen	2	Abstentions
--------------	---	-------------

Van Quickenborne Vincent, Van Tigchelt Paul

Naamstemming - Vote nominatif: 6

Ja	100	Oui
----	-----	-----

Almaci Meyrem, Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bombled Christophe, Buysrogge Peter, Chahid Ridouane, Cornillie Hervé, Courard Philippe, Cuylaerts Dorien, Daenen Nele, Deborsu Charlotte, Dedecker Jean-Marie, Dedonder Ludivine, Delcourt Catherine, Demesmaeker Eva, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Dermagne Pierre-Yves, De Roover Peter, Désir Caroline, De Smet François, De Vreese Maaike, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Dubois Xavier, Ducarme Denis, Dufrane Anthony, El Yakhoulfi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Freilich Michael, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Hiligsmann Serge, Jadoul Pierre, Kompany Pierre, Lacroix Christophe, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lanjri Nahima, Lasseaux Stéphane, Legasse Dimitri, Lejeune Marc, Lutgen Benoît, Magnette Paul, Mahdi Sammy, Maouane Rajae, Matagne Julien, Matheï Steven, Metsu Koen, Meuleman Brent, Meunier Marie, Michel Mathieu, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Oru Funda, Peeters Lotte, Piedboeuf Benoît, Pirson Anne, Prévot Patrick, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Reuter Florence, Safai Darya, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Soete Jeroen, Tas Niels, Taton Julie, Thémont Sophie, Thiébaut Éric, Tourneur Aurore, Truymen Lieve, Vanbesien Dieter, Vandenberg Victoria, Vandemaele Matti, Van den Heuvel Koen, Vandeput Steven, Van der Donckt Wim, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Keymolen Phaedra, Van Lysebettens Jeroen, van Riet Katrijn, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verkeyn Charlotte, Weydts Axel, Wollants Bert, Yzermans Alain

Nee	33	Non
-----	----	-----

Bertrand Alexia, Bilmez Kemal, Boukili Nabil, Bury Katleen, Depoortere Ortwin, De Witte Kim, Dillen Marijke, Di Nunzio Sandro, Eggermont Natalie, Gabriëls Katja, Hedebouw Raoul, Huybrechts Britt, Jacquet Farah, Keuten Dieter, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moons Kurt, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ribaudou Julien, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Somers Werner, Tonniau Robin, Troosters Frank, Van Belleghem Francesca, Van den Bosch Annik, Van Lommel Reccino, Van Rooy Sam, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Vermeersch Wouter, Yigit Ayse

Onthoudingen	2	Abstentions
--------------	---	-------------

Van Quickenborne Vincent, Van Tigchelt Paul

Naamstemming - Vote nominatif: 7

Ja	79	Oui
----	----	-----

Bacquelaine Daniel, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bombled Christophe, Buysrogge Peter, Cornillie Hervé, Cuylaerts Dorien, Daenen Nele, Deborsu Charlotte, Dedecker Jean-Marie, Delcourt Catherine, Demesmaeker Eva, Demon Franky, Depoorter Kathleen, De Roover Peter, De Vreese Maaïke, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Dubois Xavier, Ducarme Denis, Dufrane Anthony, El Yakhoulfi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Freilich Michael, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Hiligsmann Serge, Jadoul Pierre, Kompany Pierre, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lanjri Nahima, Lasseaux Stéphane, Lejeune Marc, Lutgen Benoît, Mahdi Sammy, Matagne Julien, Matheï Steven, Metsu Koen, Meuleman Brent, Michel Mathieu, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Oru Funda, Peeters Lotte, Piedboeuf Benoît, Pirson Anne, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Reuter Florence, Ronse Axel, Safai Darya, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Soete Jeroen, Tas Niels, Taton Julie, Tourneur Aurore, Truyma Lieve, Vandenberg Victoria, Van den Heuvel Koen, Vandeput Steven, Van der Donckt Wim, Van Hoof Els, Van Keymolen Phaedra, van Riet Katrijn, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verkeyn Charlotte, Weydts Axel, Wollants Bert, Yzermans Alain

Nee	57	Non
-----	----	-----

Almaci Meyrem, Aouasti Khalil, Bertrand Alexia, Bilmez Kemal, Boukili Nabil, Bury Katleen, Chahid Ridouane, Courard Philippe, Dedonder Ludivine, De Knop Irina, Depoortere Ortwin, Dermagne Pierre-Yves, Désir Caroline, De Smet François, De Witte Kim, Dillen Marijke, Di Nunzio Sandro, Eggermont Natalie, Gabriëls Katja, Hedebouw Raoul, Huybrechts Britt, Jacquet Farah, Keuten Dieter, Lacroix Christophe, Legasse Dimitri, Magnette Paul, Maouane Rajae, Merckx Sofie, Mertens Peter, Meunier Marie, Moons Kurt, Pas Barbara, Ponthier Annick, Prévot Patrick, Ribaud Julien, Samyn Ellen, Schlitz Sarah, Snelpe Dominiek, Somers Werner, Thémont Sophie, Thiébaud Éric, Tonniau Robin, Troosters Frank, Van Belleghem Francesca, Vanbesien Dieter, Vandemaele Matti, Van den Bosch Annik, Vander Elst Kjell, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Lommel Reccino, Van Lysebettens Jeroen, Van Rooy Sam, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Vermeersch Wouter, Yigit Ayse

Onthoudingen	2	Abstentions
--------------	---	-------------

Van Quickenborne Vincent, Van Tigchelt Paul

Naamstemming - Vote nominatif: 8

Ja	113	Oui
----	-----	-----

Almaci Meyrem, Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bilmez Kemal, Bombled Christophe, Boukili Nabil, Buysrogge Peter, Chahid Ridouane, Cornillie Hervé, Courard Philippe, Cuylaerts Dorien, Daenen Nele, Deborsu Charlotte, Dedecker Jean-Marie, Dedonder Ludivine, Delcourt Catherine, Demesmaeker Eva, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Dermagne Pierre-Yves, De Roover Peter, Désir Caroline, De Smet François, De Vreese Maaïke, De Wit Sophie, De Witte Kim, D'Haese Christoph, Dubois Xavier, Ducarme Denis, Dufrane Anthony, Eggermont Natalie, El Yakhoulfi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Freilich Michael, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Hedebouw Raoul, Hiligsmann Serge, Jacquet Farah, Jadoul Pierre, Kompany Pierre, Lacroix Christophe, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lanjri Nahima, Lasseaux Stéphane, Legasse Dimitri, Lejeune Marc, Lutgen Benoît, Magnette Paul, Mahdi Sammy, Maouane Rajae, Matagne Julien, Matheï Steven, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Meuleman Brent, Meunier Marie, Michel Mathieu, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Oru Funda, Peeters Lotte, Piedboeuf Benoît, Pirson Anne, Prévot Patrick, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Reuter Florence, Ribaud Julien, Ronse Axel, Safai Darya, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Soete Jeroen, Tas Niels, Taton Julie, Thémont Sophie, Thiébaud Éric, Tonniau Robin, Tourneur Aurore, Truyma Lieve, Vanbesien Dieter, Vandenberg Victoria, Vandemaele Matti, Van den Bosch Annik, Van den Heuvel Koen, Vandeput Steven, Van der Donckt Wim, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Keymolen Phaedra, Van

Lysebettens Jeroen, van Riet Katrijn, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verkeyn Charlotte, Weydts Axel, Wollants Bert, Yigit Ayse, Yzermans Alain

Nee	4	Non
-----	---	-----

Bertrand Alexia, De Knop Irina, Gabriëls Katja, Vander Elst Kjell

Onthoudingen	21	Abstentions
--------------	----	-------------

Bury Katleen, Depoortere Ortwin, Dillen Marijke, Di Nunzio Sandro, Huybrechts Britt, Keuten Dieter, Moons Kurt, Pas Barbara, Ponthier Annick, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Somers Werner, Troosters Frank, Van Belleghem Francesca, Van Lommel Reccino, Van Quickenborne Vincent, Van Rooy Sam, Van Tigchelt Paul, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Vermeersch Wouter

Naamstemming - Vote nominatif: 9

Ja	105	Oui
----	-----	-----

Bacquelaine Daniel, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bertrand Alexia, Bombled Christophe, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Cornillie Hervé, Cuylaerts Dorien, Daenen Nele, Deborsu Charlotte, Dedecker Jean-Marie, De Knop Irina, Delcourt Catherine, Demesmaeker Eva, Demon Franky, Depoortere Ortwin, Depoorter Kathleen, De Roover Peter, De Smet François, De Vreese Maaïke, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Di Nunzio Sandro, Dubois Xavier, Ducarme Denis, Dufrane Anthony, El Yakhoulfi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Hilgsmann Serge, Huybrechts Britt, Jadoul Pierre, Keuten Dieter, Kompany Pierre, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lanjri Nahima, Lasseaux Stéphane, Lejeune Marc, Lutgen Benoît, Mahdi Sammy, Matagne Julien, Matheï Steven, Metsu Koen, Meuleman Brent, Michel Mathieu, Moons Kurt, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Oru Funda, Pas Barbara, Peeters Lotte, Piedboeuf Benoît, Pirson Anne, Ponthier Annick, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Reuter Florence, Ronse Axel, Safai Darya, Samyn Ellen, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Sneppe Dominiek, Soete Jeroen, Somers Werner, Tas Niels, Taton Julie, Tourneur Aurore, Troosters Frank, Tryman Lieve, Van Belleghem Francesca, Vandenberg Victoria, Van den Heuvel Koen, Vandeput Steven, Van der Donckt Wim, Vander Elst Kjell, Van Hoof Els, Van Keymolen Phaedra, Van Lommel Reccino, Van Quickenborne Vincent, van Riet Katrijn, Vanrobaeys Anja, Van Rooy Sam, Van Tigchelt Paul, Van Vaerenbergh Kristien, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Verkeyn Charlotte, Vermeersch Wouter, Weydts Axel, Wollants Bert, Yzermans Alain

Nee	0	Non
-----	---	-----

Onthoudingen	33	Abstentions
--------------	----	-------------

Almaci Meyrem, Aouasti Khalil, Bilmez Kemal, Boukili Nabil, Chahid Ridouane, Courard Philippe, Dedonder Ludivine, Dermagne Pierre-Yves, Désir Caroline, De Witte Kim, Eggermont Natalie, Hedebouw Raoul, Jacquet Farah, Lacroix Christophe, Legasse Dimitri, Magnette Paul, Maouane Rajae, Merckx Sofie, Mertens Peter, Meunier Marie, Prévot Patrick, Ribaud Julien, Schlitz Sarah, Thémont Sophie, Thiébaud Éric, Tonniau Robin, Vanbesien Dieter, Vandemaele Matti, Van den Bosch Annik, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Lysebettens Jeroen, Yigit Ayse

Naamstemming - Vote nominatif: 10

Ja	84	Oui
----	----	-----

Bacquelaine Daniel, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bertrand Alexia, Bombled Christophe, Buysrogge Peter, Cornillie Hervé, Cuylaerts Dorien, Daenen Nele, Deborsu Charlotte, Dedecker Jean-Marie, Delcourt Catherine, Demesmaecker Eva, Demon Franky, Depoorter Kathleen, De Roover Peter, De Vreese Maaïke, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Di Nunzio Sandro, Dubois Xavier, Ducarme Denis, El Yakhoulfi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Hilgsmann Serge, Jadoul Pierre, Kompany Pierre, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lanjri Nahima, Lasseaux Stéphane, Lejeune Marc, Lutgen Benoît, Mahdi Sammy, Matagne Julien, Matheï Steven, Metsu Koen, Meuleman Brent, Michel Mathieu, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Oru Funda, Peeters Lotte, Piedboeuf Benoît, Pirson Anne, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Reuter Florence, Ronse Axel, Safai Darya, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Soete Jeroen, Tas Niels, Taton Julie, Tourneur Aurore, Truyma Lieve, Vandenberg Victoria, Van den Heuvel Koen, Vandeput Steven, Van der Donck Wim, Vander Elst Kjell, Van Hoof Els, Van Keymolen Phaedra, Van Quickenborne Vincent, van Riet Katrijn, Vanrobaeys Anja, Van Tigchelt Paul, Van Vaerenbergh Kristien, Verkeyn Charlotte, Weydts Axel, Wollants Bert, Yzermans Alain

Nee	12	Non
-----	----	-----

Bilmez Kemal, Boukili Nabil, De Witte Kim, Eggermont Natalie, Hedebouw Raoul, Jacquet Farah, Merckx Sofie, Mertens Peter, Ribaud Julien, Tonniau Robin, Van den Bosch Annik, Yigit Ayse

Onthoudingen	40	Abstentions
--------------	----	-------------

Almaci Meyrem, Aouasti Khalil, Bury Katleen, Chahid Ridouane, Courard Philippe, Dedonder Ludivine, Depoortere Ortwin, Dermagne Pierre-Yves, Désir Caroline, De Smet François, Dillen Marijke, Huybrechts Britt, Keuten Dieter, Lacroix Christophe, Legasse Dimitri, Magnette Paul, Maouane Rajae, Meunier Marie, Moons Kurt, Pas Barbara, Ponthier Annick, Prévot Patrick, Samyn Ellen, Schlitz Sarah, Sneppe Dominiek, Somers Werner, Thémont Sophie, Thiébaud Éric, Troosters Frank, Van Belleghem Francesca, Vanbesien Dieter, Vandemaele Matti, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Lommel Reccino, Van Lysebettens Jeroen, Van Rooy Sam, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Vermeersch Wouter

Naamstemming - Vote nominatif: 11

Ja	138	Oui
----	-----	-----

Almaci Meyrem, Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bertrand Alexia, Bilmez Kemal, Bombled Christophe, Boukili Nabil, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Chahid Ridouane, Cornillie Hervé, Courard Philippe, Cuylaerts Dorien, Daenen Nele, Deborsu Charlotte, Dedecker Jean-Marie, Dedonder Ludivine, De Knop Irina, Delcourt Catherine, Demesmaecker Eva, Demon Franky, Depoortere Ortwin, Depoorter Kathleen, Dermagne Pierre-Yves, De Roover Peter, Désir Caroline, De Smet François, De Vreese Maaïke, De Wit Sophie, De Witte Kim, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Di Nunzio Sandro, Dubois Xavier, Ducarme Denis, Dufrane Anthony, Eggermont Natalie, El Yakhoulfi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Hedebouw Raoul, Hilgsmann Serge, Huybrechts Britt, Jacquet Farah, Jadoul Pierre, Keuten Dieter, Kompany Pierre, Lacroix Christophe, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lanjri Nahima, Lasseaux Stéphane, Legasse Dimitri, Lejeune Marc, Lutgen Benoît, Magnette Paul, Mahdi Sammy, Maouane Rajae, Matagne Julien, Matheï Steven, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Meuleman Brent, Meunier Marie, Michel Mathieu, Moons Kurt, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Oru Funda, Pas Barbara, Peeters Lotte, Piedboeuf Benoît, Pirson Anne, Ponthier Annick, Prévot Patrick, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Reuter Florence, Ribaud Julien, Ronse Axel, Safai Darya, Samyn Ellen, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Sneppe Dominiek, Soete Jeroen, Somers Werner, Tas Niels, Taton Julie, Thémont Sophie, Thiébaud Éric, Tonniau Robin, Tourneur Aurore, Troosters Frank, Truyma Lieve, Van Belleghem Francesca, Vanbesien Dieter, Vandenberg Victoria, Vandemaele Matti, Van den Bosch Annik, Van den Heuvel Koen, Vandeput Steven, Van der Donck Wim, Vander Elst Kjell,

Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Keymolen Phaedra, Van Lommel Reccino, Van Lysebettens Jeroen, Van Quickenborne Vincent, van Riet Katrijn, Vanrobaeys Anja, Van Rooy Sam, Van Tigchelt Paul, Van Vaerenbergh Kristien, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Verkeyn Charlotte, Vermeersch Wouter, Weydts Axel, Wollants Bert, Yigit Ayse, Yzermans Alain

Nee	0	Non
-----	---	-----

Onthoudingen	0	Abstentions
--------------	---	-------------

Naamstemming - Vote nominatif: 12

Ja	125	Oui
----	-----	-----

Almaci Meyrem, Bacquelaine Daniel, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bertrand Alexia, Bombled Christophe, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Chahid Ridouane, Cornillie Hervé, Courard Philippe, Cuylaerts Dorien, Daenen Nele, Deborsu Charlotte, Dedecker Jean-Marie, Dedonder Ludivine, De Knop Irina, Delcourt Catherine, Demesmaecker Eva, Demon Franky, Depoortere Ortwin, Depoorter Kathleen, Dermagne Pierre-Yves, De Roover Peter, Désir Caroline, De Smet François, De Vreese Maaïke, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Di Nunzio Sandro, Dubois Xavier, Ducarme Denis, Dufrane Anthony, El Yakhoulfi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Hilgsmann Serge, Huybrechts Britt, Jadoul Pierre, Keuten Dieter, Kompany Pierre, Lacroix Christophe, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lanjri Nahima, Lasseaux Stéphane, Legasse Dimitri, Lejeune Marc, Lutgen Benoît, Magnette Paul, Mahdi Sammy, Maouane Rajae, Matagne Julien, Matheï Steven, Metsu Koen, Meuleman Brent, Meunier Marie, Michel Mathieu, Moons Kurt, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Oru Funda, Pas Barbara, Peeters Lotte, Piedboeuf Benoît, Pirson Anne, Ponthier Annick, Prévot Patrick, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Reuter Florence, Ronse Axel, Safai Darya, Samyn Ellen, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Sneppe Dominiek, Soete Jeroen, Somers Werner, Tas Niels, Taton Julie, Thémont Sophie, Thiébaud Éric, Tournéur Aurore, Troosters Frank, Truyma Lieve, Van Belleghem Francesca, Vanbesien Dieter, Vandenberg Victoria, Vandemaele Matti, Van den Heuvel Koen, Vandeput Steven, Van der Donckt Wim, Vander Elst Kjell, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Keymolen Phaedra, Van Lommel Reccino, Van Lysebettens Jeroen, Van Quickenborne Vincent, van Riet Katrijn, Vanrobaeys Anja, Van Rooy Sam, Van Tigchelt Paul, Van Vaerenbergh Kristien, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Verkeyn Charlotte, Vermeersch Wouter, Weydts Axel, Wollants Bert, Yzermans Alain

Nee	0	Non
-----	---	-----

Onthoudingen	12	Abstentions
--------------	----	-------------

Bilmez Kemal, Boukili Nabil, De Witte Kim, Eggermont Natalie, Hedebouw Raoul, Jacquet Farah, Merckx Sofie, Mertens Peter, Ribaud Julien, Tonniau Robin, Van den Bosch Annik, Yigit Ayse

Naamstemming - Vote nominatif: 13

Ja	134	Oui
----	-----	-----

Almaci Meyrem, Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bergers Jeroen, Bertels Jan, Bertrand Alexia, Bilmez Kemal, Bombled Christophe, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Chahid Ridouane, Cornillie Hervé, Courard Philippe, Cuylaerts Dorien, Daenen Nele, Deborsu Charlotte, Dedecker Jean-Marie, Dedonder Ludivine, De Knop Irina, Delcourt Catherine, Demesmaecker Eva, Demon Franky, Depoortere Ortwin, Depoorter Kathleen, Dermagne Pierre-Yves, De Roover Peter, Désir Caroline, De Smet François, De Vreese Maaïke, De Wit Sophie, De Witte Kim, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Di Nunzio Sandro, Dubois Xavier, Ducarme Denis, Dufrane Anthony, Eggermont Natalie, El Yakhoulfi Achraf, Farih Nawal, Foret Gilles, Frank Luc, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Gatelier Jean-François, Gielis Tine, Gijbels Frieda, Goffin Philippe, Grillaert Leentje, Handichi Youssef, Hansez Isabelle, Hedebouw Raoul, Hilgsmann Serge, Huybrechts Britt, Jacquet Farah, Jadoul Pierre, Keuten Dieter, Lacroix Christophe, Lamarti Fatima, Lambrecht Annick, Lanjri Nahima, Lasseaux Stéphane, Legasse Dimitri, Lutgen Benoît, Magnette Paul, Mahdi Sammy, Maouane Rajae, Matagne Julien, Matheï Steven, Mertens Peter, Metsu Koen, Meuleman Brent, Meunier Marie, Michel Mathieu, Moons Kurt, Muylle Nathalie, Nuino Ismaël, Oru Funda, Pas Barbara, Peeters Lotte, Piedboeuf Benoît, Pirson Anne, Ponthier Annick, Prévot Patrick, Ramlot Carmen, Raskin Wouter, Reuter Florence, Ribaud Julien, Ronse Axel, Safai Darya, Samyn Ellen, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Seuntjens Oskar, Sneppe Dominiek, Soete Jeroen, Somers Werner, Tas Niels, Taton Julie, Thémont Sophie, Thiébaud Éric, Tonniau Robin, Tourneur Aurore, Troosters Frank, Truymen Lieve, Van Belleghem Francesca, Vanbesien Dieter, Vandeberg Victoria, Vandemaele Matti, Van den Bosch Annik, Van den Heuvel Koen, Vandeput Steven, Van der Donckt Wim, Vander Elst Kjell, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Keymolen Phaedra, Van Lommel Reccino, Van Lysebettens Jeroen, Van Quickenborne Vincent, van Riet Katrijn, Vanrobaeys Anja, Van Rooy Sam, Van Tigchelt Paul, Van Vaerenbergh Kristien, Verbelen Kristien, Vereeck Lode, Verkeyn Charlotte, Vermeersch Wouter, Weydts Axel, Wollants Bert, Yigit Ayse, Yzermans Alain

Nee	0	Non
-----	---	-----

Onthoudingen	0	Abstentions
--------------	---	-------------